

AFinLAn syyssymposium 2025
AFinLA höstsymposium 2025
AFinLA Autumn Symposium 2025
AFinLAn syvyssimpouzium 2025

Itä-Suomen yliopisto

6.–8.11.2025

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

AFinLA

THE FINNISH ASSOCIATION
FOR APPLIED LINGUISTICS

BOMOCULT
RESEARCH COMMUNITY

SVENSKA
LITTERATURSÄLLSKAPET
I FINLAND

Tiivistelmät

Abstrakt

Abstracts

Abstraktat

Sisällys

1 Plenaariesitelmät / Plenarföredrag / Plenary presentations / Plenuaruezitelmät.....	1
The Devitalization of English in the Nordic Countries	2
Elizabeth Peterson	
Ymmärtämisestä pitkin ja poikin	4
Annekatriin Kaivapalu	
Opetus- ja oppimisresurssit Ruotsin peruskoulutuksen suomen äidinkielen opetuksessa..	6
Boglárka Straszer	
2 Posterisitelmät / Postrar / Posters / Posterat	8
Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta	9
Zita Kóbor-Laitinen & Hanna-Kaisa Turja	
Monikieliset työyhteisöt: Kielitietoisuuden ja suomen kielen oppimisen edistäminen kaakkoissuomalaisilla työpaikoilla	11
Ulla Korvenpää & Sirkku Kronholm	
<i>Äiti, äiskä, mutsi ja mama</i> – Miten suomalaiset kertovat puhuvansa äidistään ja äidilleen?	13
Hanna Lappalainen	
Fluency in interaction: Project “L2 Interactional Fluency across Contexts” (ILFACT)	15
Pauliina Peltonen, Elina Lehtilä, Pekka Lintunen, Maarit Mutta, Saara Naapila, Outi Veivo, Sandra Götz, Loulou Kosmala, Sanna-Kaisa Tanskanen & Clare Wright	
Kielet ja kulttuurit vuorovaikutuksessa: Meno-paluu Suomesta Italiaan	16
Eliisa Pitkäsalo & Taina Pitkänen	
To learn or not to learn Finnish? Voluntary migrants’ experiences of non-learning from a language biographical perspective	17
Katharina Ruuska	
Monimodaalinen ja monikielinen vuorovaikutus osana työturvallisuuskäytänteitä	18
Sari Sulkunen, Kirsi Leskinen & Roosa Karhunen	
3 Työpajat / Tematiska workshoppar / Thematic workshops / Tiemattizet ruadopajat	20
Digital Discourse and Interaction	21
Creating engagement through metadiscourse in YouTube financial advice videos.....	22
Ylva Biri	
Reimagining Influence: A Corpus-Assisted Analysis of Evolving Discourses about “Influencers” on Twitter’s Successor BlueSky	23

Daria Dayter	
“Clearly Black lives don’t matter that much to our government!”: Representation of minoritised groups in COVID-19 tweets	23
Hanna Limatius	
“The grammar is shocking. Lol”: Online metalinguistic discourse about English in the Nigerian comedy sitcom <i>Jenifa’s Diary</i>	24
Adeola Deborah Akinola & Loukia Lindholm	
Kielen kompleksisuus ja yksinkertaisuus	26
Kielen kompleksisuus ja yksinkertaisuus kielenoppijan näkökulmasta	27
Pekka Lintunen, Taina Mylläri, Mari Mäkilä & Henna Elo	
Selkokieli ja kompleksisuus	28
Eliisa Uotila	
Käyttöpohjaiset mekanismit kieliopillisen kompleksisuuden taustalla: korpusnäkökulma suomen funktionaalisesti vaihteleviin käyttöympäristöihin.....	30
Ilmari Ivaska	
Learning and perceiving complexity in legal English	31
Marianna Hintikka	
Complexity and Accuracy in Multilingual Speakers’ Speech and Writing.....	32
Henna Elo	
Kieli-ideologiat variaationtutkimuksen kehityksessä	34
Onko koulutusjärjestelmästä kieli-ideologisen ajattelun uudistajaksi?.....	35
Johanna Vaattovaara & Mia Halonen	
Kieli-ideologiat piirustuksissa ‘suomen kielestä’ - tutkimusperinteet kohtaavat visuaalisen aineiston äärellä	36
Heidi Niemelä	
Lukijat kaunokirjallisen murteen äärellä: empiirisen lukijatutkimuksen näkökulmia autenttisuuden ideologiaan	38
Laura Tammilehto	
Lajienvälisen vuorovaikutuksen kieli-ideologiat ja sosiaalinen indeksisyys	39
Salla Suotula	
<i>Taistelevat variantit</i> – Keskustelua variaationtutkimuksen kieli-ideologioista	40
Lotta Aarikka	
Metapragmatiikka ja kieli-ideologiat	41

Heini Lehtonen

Kielikäytänteisiin liittyvä moninaisuus työelämässä	43
---	----

Työpaikkojen kielipolitiikkaa maahanmuuttaneiden aikuisten raportoimana: toimijat, toiminta ja argumentaatio.....	44
---	----

Katariina Pyykkö & Marika Hall

Kahden S2-arkkitehdin urapolut ja suomen oppiminen: investointi kielitaitoon osana ammatillisen identiteetin rakentumista	46
---	----

Pia Lahti

Maahanmuuttotustaisten aktoreiden osallisuus, toimijuus ja kieliyhteisöön sosiaalistuminen työuramentoroinnissa	47
---	----

Päivi Ilikkanen & Minna Intke-Hernandéz

Hoitajien näkemyksiä työyhteisön monikielisyydestä piirustusmenetelmällä	48
--	----

Heli Paulasto

Suomenruotsalaisten työntekijöiden kielellinen asemointi suomen kielen käyttäjinä	50
---	----

Johanna Haapala

Monilukutaito teknologisoituneessa työelämässä: käsitteellistä pohdintaa	51
--	----

Tiina Räisänen & Niina Hynninen

Language, management and social sustainability: Variation in the reception and integration of Ukrainians	52
--	----

'I am not a refugee' – narrative struggles over migration from Ukraine to Hungary	53
---	----

Nóra Schleicher

Language management and language learning opportunities in a semi-rural community – an ethnographic case study with/of Ukrainians in Finland	54
--	----

Katharina Ruuska

Language perspectives to social sustainability: the case of adult Ukrainians in rural Finland	55
---	----

Minna Suni, Marja Enbuska & Oleksandra Poberezhets

<i>Pagizemmo karjalakse</i> : karjalan kielen opetus, tutkimus ja elvytys 2020-luvun Suomessa ...	56
---	----

Suomen karjalankielisten näkemyksiä karjalan kielen käytön lisäämisestä.....	57
--	----

Lotta Jalava

Karjalankielizet kiännöksien lugijoinnu sego kiieldy kehittäjät kiännöstekstat	58
--	----

Niko Tynnyrinen

Misbo karjalakse twiitatah: karjalan kielen käyttö X:s	60
--	----

Ilja Moshnikov	
Karjalankielisen nimimaiselman elvyttäjä: huavehešta toteh	61
Olga Karlova	
Paginperti Jovensuus: enne, nygöi da tuliel aigua	61
Natalia Giloeva (Hiloin Natoi)	
Karjalan kieli näkökulmana kansanmusiikkiin	62
Pekka Suutari	
Puheen ja puheentutkimuksen teemaverkosto	63
Suomenruotsi toisena kielenä: kuulijakokemuksia alkeisoppijoiden puheen ymmärrettävyydestä, hyväksyttävyydestä, syntyperäisenkaltaisuudesta ja ystävällisyydestä	64
Henna Heinonen & Heini Kallio	
Visuaaliset piirteet suomi toisena kielenä -puheessa eri sujuvuustaitotasoilla	65
Riikka Ullakonoja, Pauliina Peltonen & Mikko Kuronen	
Ei-ensikielisten suomenpuhujien käsityksiä kielenvaihtamisesta	66
Leena Maria Heikkola, Jeongdo Kim, Liisa-Maria Lehto, Antti Saloranta & Minnaleena Toivola	
Vähemmistökieli kveeni: Kielellisen variaation ja kieli-identiteetin rooli kielenelvyttämisessä	67
Leena Maria Heikkola & Antti Saloranta	
Vokaalien kvantiteetin toteutuminen kveeninoppijoiden puheessa	68
Antti Saloranta & Leena Maria Heikkola	
4 Sektioesitelmät / Sektionsföredrag / Individual presentations / Suulliset esitelmät.....	70
Eläinsuojelustyö ja kielikysymys – ääniä äänettömien puolesta	71
Mari Aro	
Eliciting Language Teachers' Reflections on Emotional Experiences Through an Emotion Graph.....	73
Eduardo Castro	
Teaching Occitan in France: history, modalities and challenges.....	74
Robin Chouleur	
Kielikäsitykset AFinLAN matkassa: homogeenisuudesta variaatioon?	75
Hannele Dufva, Anna Mauranen & Katja Mäntylä	
Maybe every teacher should not be a language teacher	76

Johanna Ennser-Kananen	
“Kuvailisitsä itseäs vaunuks vai veturiks” – Vuorovaikutuksen kontekstin vaikutus preferoidun vastauksen rakenteeseen	77
Minna Franck	
Multilingual Education in a ‘Bilingual’ System: Tensions in Language Discourses in Finnish Subject Teacher Education Policies	79
Andrew Graham & Tuuli From	
Kieltenopettajien näkemyksiä oppilaiden ja opettajien rooleista vieraiden kielten opetuksessa Suomessa.....	81
Kaisa Hahl, Milla Luodonpää-Manni, Toni Mäkipää & Laura Lahti	
“Tästähän nyt käydään tätä polemiikka, että saako ekaluokkalaisilla näkyä toi teksti” - Kirjoitetun kielen rooli varhaisessa A1-kielen opetuksessa	82
Elina Hakola & Anne Pitkänen-Huhta	
Mikä on monikielisyyttä suomalaisessa yliopistossa?	84
Mandira Halder & Nina Reiman	
Kulttuurinen muisti kirjallisissa dokumenteissa ja työntekijöiden muistoissa – Tapaustutkimus Varkauden kaksikielisestä seurakunnasta	86
Paula Heikkinen	
Kyvykkyyssajattelu ja kulttuurinen nöyryys – tulevien kieltenopettajien käsityksiä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tukemisesta	88
Leena Maria Heikkola, Soila Merijärvi, Minna Maijala, Maarit Mutta & Päivi Laine	
EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleiden maahanmuuttajahammaslääkäreiden investoinnit suomen kielen oppimiseen	90
Elina Heimala	
Variaatiota vähemmistökielen sisällä: tunnistavatko ruotsinkieliset kuulijat uusien suomenruotsin puhujien lähtökielen?.....	92
Henna Heinonen & Heini Kallio	
Variaation vetovoima – mistä kielikokemustarinat syntyvät?	94
Kaarina Hippi	
Paths of ascending and descending in Finnish and English.....	95
Veera Hämäläinen	
Olin harkinnut jatkavani venäjän opintoja lukiossa, mutta moni asia tuntui epäkannustavalta – venäjän kielen opiskelu ylioppilaskokeen vastauksissa	97
Riikka Iso-Ahola	

Simuloitu vuorovaikutus virtuaalisen potilaan kanssa ammatillisen kielitaidon resurssina englanninkielisessä sairaanhoitajakoulutuksessa	98
Teppo Jakonen	
From home to abroad, how diverse contexts interact with students' second language (mainly English) learning and use?.....	100
Yujun Jiang	
Vuxna sverigefinländares flerspråkiga språkbruk i Haparanda	101
Sivi Järvinen	
Tutkijan työpöydältä ammattilaisten käyttöön – kielentutkimuksen tulosten soveltaminen farmaseuttien käytännön työhön.....	103
Suvi Kaikkonen, Salla Kurhila, Johanna Komppa, Kirsi Kvarnström & Hanna Tolonen	
Ruotsinopettajien palauteosaamisen tukeminen ammatillisen kehittymisen avulla	104
Sara Karhu & Toni Mäkipää	
Suomea toisena kielenä käyttävät opettajat perusopetuksessa: monikielisyyteen liittyvät kieli-ideologiat yhteiskunnassa	106
Erja Kilpeläinen	
Terminologian pohdinta Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta -hankkeessa	107
Zita Kóbor-Laitinen & Seija Pekkala	
Kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus perusopetuksen vieraan kielen opetussuunnitelmassa.....	109
Satu Koistinen	
Kansainvälisten maisteriopiskelijoiden yliopistoarjen kielikäytänteiden neksuksia	111
Essi Koskela	
Toimintatutkimus kielen asiantuntijoiden kielikäytännöistä.....	113
Hanna Kosonen & Salla-Maaria Suuriniemi	
Commercial Forest Finland: Promoting industrial forestry at the cost of nonhumans in the Forest Finland campaign	115
Attila Krizsán	
Ulkomaalaistaustaisten hoitajien ammatilliset kielitaitotarpeet	116
Sara Kähkölä	
Kansainväliset osaajat ja englanninkielinen varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: monikielisyyden merkityksiä ja seurauksia opinpolulle	118
Essi Laitinen, Emilia Rajala, Mari Honko & Sari Pöyhönen	

How does GenAI support L2 students' cognitive skill use in the writing process? A mixed methods analysis in a Finnish university context	119
Peter Launonen & Ekaterina Talalakina	
Kielellinen toimijuus arabia omana äidinkielenä -opetuksen lähtökohtana: kuinka opetuksessa hahmotetaan oppilaiden kielellisiä tarpeita ja kuinka nämä tarpeet suhteutetaan arabian kielen variaatioon?	120
Mikko Lehikoinen	
Yleiskielen normit ja viheliäinen vaihtelu.....	121
Henna Makkonen-Craig	
Käsityksistä luokahuoneeseen: Ruotsinopetuksen käytänteitä havainnoimassa	122
Toni Mäkipää & Sara Karhu	
Moninaisuus vieraan kielen oppitunnilla: opettajaopiskelijoiden näkemyksiä	124
Katja Mäntylä, Anssi Roiha & Kati Kajander	
Kotoutumiskoulutukseen osallistuvien mielipiteitä puhumisen harjoittelusta.....	125
Elina Nurminen	
Eläinten toimijuudesta puhuminen ja eläinpuheen kehykset täysistuntopuheenvuoroissa	127
Iiris Nuutinen	
Millaista on hyvä englantti ja kuka sitä osaa? Korpusavusteinen diskurssianalyysi kielitaitoon ja kielen vaihteluun liittyvistä käsityksistä Suomi24-keskustelupalstalla	129
Heli Paulasto & Lea Meriläinen	
Game based 3D-approaches for learning intercultural communication.....	131
Laura Pihkala-Posti	
Potilaan suomi ja lääkärin suomi	133
Taina Pitkänen & Maija Tervola	
Sosiaalihuollon sarjakuvien visuaaliset variaatiot	134
Eliisa Pitkäsalo	
Sana haltuun vertaisoppijoiden yhteisenä projektina	135
Emmi Pollari	
Inarinsaamen kielenelvytyksen onnistumistarina	137
Rita Gustava Pulli	
Sananselityssekvenssit kakkoskielisten opiskelijoiden työssäoppimisen ohjauskeskusteluissa	139

Anna-Riikka Rasa	
When the correct answer does not mean knowing: Outcomes of the Group-Dynamic Assessment Study of the development of an L2 Listening in Adults	141
Tatiana Rasskazova	
Variaatio voimavarana: perusopetukseen valmistavan opetuksen ainepedagogiikkaa opettajien haastattelukertomuksissa	142
Elisa Repo, Mirja Tarnanen & Ella Kopra	
Hyvästä huonoksi ideaksi: pitkittäinen keskustelunanalyysi suhtautumisen muutoksista kirjoitustyössä	144
Reetta Ronkainen	
Variaatio hyvästelemisessä – vertaileva tutkimus suomesta ja suomenruotsista	145
Anu Rouhikoski	
Muualta muuttaneiden kielten opettajien identiteettipolut suomalaisessa työelämässä .	146
Maria Ruohotie-Lyhty	
Definitions of ‘discourses in place’ in nexus analytic studies: a literature review	147
Elisa Räsänen & Justyna Legutko	
Varjonormit kielen vertaissääntelyn käytänteenä	148
Henri Satokangas	
Kokemuksia draamapohjaisesta S2-työpajasta yliopiston henkilökunnalle – Kuinka rohkaista suomen puhumiseen?	150
Tanja Seppälä	
Kokemuksia maahanmuuttaneiden yliopistoon valmentavasta koulutuksesta Kohti yliopistoa	151
Tanja Seppälä, Sinikka Vuonokari-Kämäräinen, Maija Paatero, Pauliina Keskinen-kaus, Linda Kuisma, Merija Timonen, Anne Koskela & Elina Palola	
Miltä englannin oppiminen tuntuu? Modaliteettien ja tunteiden yhteispeli varhaisessa kieltenopetuksessa	152
Pauliina Sopanen & Karita Mård-Miettinen	
Kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillisen kielitaidon tukeminen ja suomi lingua francana -vuorovaikutus – havaintoja hoitotyötä jäljittelevissä oppimistilanteissa.	154
Minja Suomalainen	
Reittejä dystopiaan ja takaisin – tekstitaitojen skenaarioharjoituksen antia	156
Anne Tiermas, Riitta Juvonen, Leea Lakka & Penni Pietilä	
Tekoäly – tukea kielten opetuksen palauteprosesseihin	158

Riikka Tikkanen	
Puuttuva responsi kotoutumiskoulutuksen harjoitteluiden työtilanteissa	159
Aino Tikkasalo	
Vestimentary Voices: Minority languages on cotton cloth	160
Katharina Tyran	
Ollaanko savolaisstereotypiasta pääsemättömissä?	161
Johanna Vaattovaara, Santeri Niskanen & Tiina Syrjä	
Monikieliset käytänteet A1-kielen opetuksessa perusopetuksen 1. ja 2. luokalla	163
Tiia Vahtola	
Vepsän kelen morfofonologine variacii paginozutesiden pohjal – Vepsän kielen morfofonologinen variaatio murrenäytteiden valossa.	165
Konstantina Vardaka	
Kieltenopiskelijat kriittisinä generatiivisen tekoälyn käyttäjinä	167
Outi Veivo	
Sujuvuus vieraan kielen nimeämistehtävässä: epäsujuvuudet sanahaun ilmentäjinä.....	168
Outi Veivo, Sanna Olkkonen & Pekka Lintunen	
From in-service training to collaborating: Developing language teacher assessment practices in dialectical teacher-researcher partnership	170
Vera Vesala & Dmitri Leontjev	
What is left out? A reflexive account of the politics of heritage language.....	171
Polina Vorobeva	
Monikielisyys ja kääntäminen tutkimustyössä	172
Erja Vottonen, Juho Suokas, Juha Lång, Elina Kainulainen, Helka Riionheimo & Esa Penttilä	
Näkövammaisten aikuisten näkemyksiä syrjimättömästä kielestä	173
Vilma Wacklin & Juuli Vallinen	
Exploring Challenges and Futures for Language Teaching in Europe through Causal Layered Analysis	175
Samira Yaghouti	

1 Plenaariesitelmät / Plenarföredrag / Plenary presentations / Plenuaruezitelmät

The Devitalization of English in the Nordic Countries

Elizabeth Peterson

Jyväskylän yliopisto

The concept of *language revitalization* has many definitions, one of the most pertinent, for the purposes of this presentation, being *efforts to restore, promote and sustain languages that are endangered, marginalized, or have fallen out of everyday use* (adapted from Grenoble & Whaley, 2021). For example, the Karelian Language Revival Project, which aims to revive, develop, and raise awareness about Karelian, has operated at the University of Eastern Finland since 2021.

In this presentation, I explore the concept of *language devitalization*, taken here to mean making a language less strong. This concept is especially relevant in situations where a language is perceived as too powerful, too highly regarded, and too influential, leading to tensions about the vitality of other languages. In the current era there is a widespread perception that the English language occupies too strong of a role at the expense of other languages, for example at the expense of Finnish in Finland. While the concept of language devitalization is relevant in other locations, as well, in this presentation I focus on the Nordic countries, with special attention paid to the contemporary language situation in Finland.

The main aim of the presentation is to offer perspectives about the sense of helplessness that emerges with regard to the status of English, and possible ways to manage this situation. There are two main topics in the presentation, which can be summarized as: 1) How we got to this point 2) How we can deal with it.

The presentation is divided into three main sections. The first deals primarily with the concessions versus successes of the English language in the Nordic countries (see Peterson & Beers Fägersten 2023). This overview entails what a country like Finland has gained from achieving widespread proficiency in English versus what it has lost or risks losing. The second portion of the talk addresses emerging negativity about the English language, and how and why the sentiments have shifted from largely positive to increasingly negative, and how these perceptions vary across the Nordic countries (see, e.g., Mortensen 2023; see also LAIF project 2022-). For this portion of the presentation, examples are drawn from previous research (e.g., Leppänen et al 2021), with highlights from research conducted by the Language Awareness and Ideologies in Finland research project. The presentation ends with suggestions for gaining a sense of control over the use of English. There are three main recommendations for us as language professionals. 1) Viewing English as a Nordic language, and what this shift in perspective entails and presupposes 2) Taking ownership of the panic narrative, including accepting our role as experts on the science of language 3) Kinkku ja juusto: Making the most of our investment while forging a way forward.

Plenaristi puhuu englantia plus suomea esityksen aikana. Tärkeänä tavoitteena on keskustella siitä, miten englannin kielen hyödyt voivat toteutua ilman todellisia tai koettuja haittoja muille kielille, mukaan lukien kansalliskielet.

References

Grenoble, L. A., & Whaley, L. J. (2021). Toward a new conceptualisation of language revitalisation. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 42(10), 911-926. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01434632.2020.1827645>

LAIF Project (2022-present). Language Awareness and Ideologies in Finland. PI, Elizabeth Peterson. Funded by the Kone Foundation. www.laifproject.org

Leppänen, S., Pahta, P., Koskela, H., Lähdesmäki, S., Jousmäki, H., Pitkänen-Huhta, A., Nikula, T., Kytölä, S., Törmäkangas, T., Nissinen, K., Kääntä, L., Räisänen, T., & Laitinen, M. (2011). *National Survey on the English Language in Finland: Uses, meanings and attitudes*. (Studies in Variation, Contacts and Change in English; No. 5). Research Unit for Variation, Contacts and Change in English. <http://www.helsinki.fi/varieng/journal/volumes/05/>

Mortensen, J. (2023). Beyond threat or opportunity – English and language ideological tensions in the Nordics. In E. Peterson, & K. B. Fägersten (Eds.), *English in the Nordic Countries: Connections, Tensions, and Everyday Realities* Routledge.

Peterson, E., & Beers Fägersten, K. (Eds.). (2023). *English in the Nordic Countries: Connections, Tensions, and Everyday Realities* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003272687>

Ymmärtämisestä pitkin ja poikin

Annekatriin Kaivapalu

Helsingin yliopisto

Esitelmä käsittelee kielitaidon reseptiivisiä osa-alueita, luetun ja puheen ymmärtämistä. Pohdiskelun kohteena on ymmärtämisen rooli toisen ja vieraan kielen oppimisessa sekä monikielisessä vuorovaikutuksessa. Kohdekielen oppiminen alkaa ymmärtämisestä: ennen kuin opittavaa kieltä on mahdollista tuottaa, on siitä edes jotain ymmärrettävä. Reseptiiviset taidot kehittyvät produktiivisia taitoja nopeammin ja yleensä korkeammalle tasolle (Ringbom 2007.) Reseptiivisten taitojen kehittymisen tutkimus on silti verrattuna kielitaidon produktiivisiin osa-alueisiin, puhumiseen ja kirjoittamiseen, jäänyt vähemmälle huomiolle. Reseptiivisten ja produktiivisten taitojen vuorovaikutuksesta kielitaidon kehittymisessä on myös melko niukasti tutkimustietoa.

Ensimmäisenä askeleena kohti toisen ja vieraan kielen ymmärtämistä voidaan pitää reseptiiviseksi monikielisyydeksi kutsuttua vuorovaikutuksen tapaa: vuorovaikutuksessa kukin osallistuja käyttää toisille puhuessaan omaa äidinkieltään ja ymmärtää toisen kieltä. Molemmipuolisen ymmärtämisen takaamiseksi voidaan äidinkieltä hiukan mukauttaa. (Zeevart & ten Thije 2007.) Tarkoituksena ei ole, että toisen kieli hallittaisiin sujuvasti tuottamisen puolella, vaan likimääräinen ymmärtäminen riittää, lukemisessa saavutetaan jonkinasteinen taito ja ehkä jotain usein esiintyviä sanoja tunnettaisiin ja tiedettäisiin.

Reseptiivinen monikielisyyys toimii tehokkaimmin vuorovaikutuksessa, johon osallistujat käyttävät läheisiä sukukieliä (Gooskens 2024). Esitelmässä keskityn itämerensuomalaisten kielten reseptiivinen monikielisyyteen ja siihen vaikuttaviin kielellisiin ja kielenulkoisiin tekijöihin, joita esittelen Remu-tutkimusryhmän (<https://uefconnect.uef.fi/tutkimusryhma/remu/>) tulosten pohjalta (Kaivapalu ym. 2025).

Lähteet

Gooskens, Charlotte 2024. Mutual intelligibility between closely related languages. Mouton: De Gruyter.

Kaivapalu, Annekatrin; Muikku-Werner, Pirkko; Palokangas, Aleks (toim.) 2025. Rõõmu sugulaskeeltest. Sukukielistä riemua. Sugukielisty ihalmuo. Sukukielistä riemuu. Sukulaiskielistä lystiä. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Ringbom, Håkan 2007. Cross-linguistic similarity in language learning. Clevedon: Multilingual Matters.

ten Thije, Jan D.; Zeevaert, Ludger (toim.) 2007. *Receptive Multilingualism. Linguistic analyses, language policies and dialectic concepts*. John Benjamins: Amsterdam / Philadelphia.

Opetus- ja oppimisresurssit Ruotsin peruskoulutuksen suomen äidinkielen opetuksessa

Boglárka Straszer

Högskolan Dalarna

Kansalliset vähemmistökielet jiddiś, meänkieli, romani, suomi ja saame sekä näiden niin sanotut muunnokset saivat Ruotsissa virallisen vähemmistökieliaseman 25 vuotta sitten. Näillä tunnustetuilla vähemmistökielillä on erityisasema niin Ruotsin lainsäädännössä kuin koulutuksessa (ks. Lainio & Pesonen, 2020).

Oman äidinkielen opetusta on annettu Ruotsin peruskoulutuksessa jo 1960-luvulta lähtien. Suomen kieltä, niin kuin muitakin kansallisia vähemmistökieliä, voi tämän opetuksen puitteissa opiskella muiden kielten oman äidinkielen opetukseen osallistumisen ehdoista poiketen käytännössä jokainen oppilas. Kieltä voi lukea kahden opetussuunnitelman mukaan, joko ensimmäisenä tai toisena kielenä, ja samassa luokahuoneessa voi olla eri ikäisiä ja monen eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita. (Jonsson & Straszer, 2024.) Tämä asettaa erityisiä haasteita opetukselle ja opettajien opetus- ja oppimisresurssien valinnalle.

Esitelmässäni lähestyn opetus- ja oppimisresursseja laajakäsitteisesti (Jaakkola & Straszer, 2025) ja tarkastelen niiden käyttöä ja tuotantoa suomen äidinkielenopettajien omasta näkökulmasta kahden tutkimushankkeen materiaaliin nojaten. Tavoitteena on kuvata moninaisuutta opettajien valinnoissa: minkälaisia opetus- ja oppimisresursseja heillä on saatavilla ja mitä resursseja he itse tuottavat ja millä tarkoituksella. Pohdin myös opetus- ja oppimisresurssien suhdetta oman äidinkielen opetuksen tavoitteisiin ja etenkin ruotsinsuomalaisten oppilaiden identiteettikehitykseen. (Jaakkola & Straszer, painossa; Straszer 2024.)

Lähteet

Jaakkola, Maarit, & Straszer, Boglárka (2025). Teaching and Learning Resources for Linguistic Minorities: Structures, Challenges, and A Development Agenda. *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*, 24(3), 1–17. <https://doi.org/10.53779/MABO0808>

Jaakkola, Maarit & Straszer, Boglárka (painossa). Challenges of kin-state textbooks: Teaching and learning materials in the Finnish national minority language tuition in Sweden. *Diaspora, Indigenous, and Minority Education*.

Jonsson, Carla & Straszer, Boglárka (2024). Undervisning i de nationella minoritetsspråken. *Skolverkets modul för lärare*. Skolverket.

<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P05131896>

Lainio, Jarmo, & Pesonen, Sari (2020). De nationella minoritetsspråken i modersmålsundervisningen. Teoksessa Straszer, Boglárka & Wedin, Åsa (toim.) *Modersmål, minoriteter och mångfald – i förskola och skola*. Studentlitteratur, 79–108.

Straszer, Boglárka (2024). Modersmålsundervisning och identitetsutveckling – utifrån nationella minoritetsspråkens perspektiv med exempel finska som modersmål. *Skolverkets modul för lärare*. Swedish National Agency of Education.

<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P05131891>

2 Posteriesitelvät / Postrar / Posters / Posterat

Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta

Zita Kóbor-Laitinen & Hanna-Kaisa Turja

Humanistinen ammattikorkeakoulu / Humanistinen ammattikorkeakoulu

Nuorten puheen, kielen ja kommunikaation vaikeudet lisäävät syrjäytymisriskiä heikentämällä heidän mahdollisuuksiaan koulutukseen, työelämään ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen.

Rikostuomio kasvattaa syrjäytymisriskiä merkittävästi. Jopa 60 %:lla nuorista rikoksentekijöistä on kehityksellinen kielihäiriö. Kehityksellinen kielihäiriö ilmenee esimerkiksi puheen tuoton vaikeuksina, kuten haasteina löytää oikeita sanoja ja kertoa tapahtumista johdonmukaisesti, sekä vaikeuksina ymmärtää puhuttua ja luettua kieltä. Se ilmenee myös haasteina muodostaa ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Nuorilla rikoksentekijöillä kehityksellinen kielihäiriö voi heikentää heidän osallistumistaan rikosseuraamusprosessin vaiheisiin, joissa korostuvat vuorovaikutus ja keskustelu. Tällaisia ovat esimerkiksi päihdekuntoutus ja uusintarikollisuutta ehkäisevä toiminta.

Kansainvälinen tutkimus on osoittanut, että puheterapialla voidaan kuntouttaa rikostaustaisten nuorten kielellisiä taitoja. Suomessa ei tarjota puheterapiaa missään rikosseuraamusprosessin vaiheissa. Aiheen tutkimus on Suomessa alkuvaiheessa.

Helsingin yliopiston Lääketieteellisen tiedekunnan Logopedian osaston, Helsinki Brain & Mindin ja Humanistisen ammattikorkeakoulun ESR+-yhteishanke (2024–2027) toteutetaan yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen sekä Uudenmaan ja Kanta-Hämeen vankiloiden kanssa.

Hankkeen tavoitteena on:

- Toteuttaa alkuseula alle 29-vuotiaalle vangille puheen tuottamisen, ymmärtämisen ja sosiaalisten taitojen kartoittamiseksi.
- Tehdä tarkempi kielellisten taitojen arviointi nuorille vangeille ja sen jälkeen tarjota lyhytkestoinen puheterapiakuntoutus osallistujille.
- Selvittää kielellisten vaikeuksien laatu ja vaikeusaste.
- Arvioida puheterapian vaikutuksia nuorten osallisuuteen, koulutus- ja työelämäpolkuihin sekä kuntoutusohjelmiin.
- Kehittää toimintamalli puheterapian hyödyntämisestä vankeusaikana ja sen jälkeen osana Kelan vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta.
- Tuottaa Suomeen soveltuva verkkokoulutusohjelma “The Box – Communication for the Justice System” rikosseuraamusalalla toimiville.
- Arvioida koulutuksen vaikuttavuutta henkilöstön ja vankien väliseen vuorovaikutukseen.

- Tunnistaa ja arvioida sosiaalisia innovaatioita hankkeen teemoihin liittyen.

Hankkeen merkitys

Hanke edistää nuorten vankien yhdenvertaisuutta ja osallisuutta tarjoamalla heille mahdollisuuden kehittää kommunikaatiotaitojaan. Kommunikaatiotaitojen koheneminen tukee heidän osallistumistaan rangaistusajan kuntoutukseen, jossa keskeisinä menetelminä ovat keskustelu ja vuorovaikutus. Se tukee myös heidän etenemistään kohti koulutusta ja työelämää sekä kiinnittymistään yhteiskuntaan. Lisäksi se voi vähentää uusintarikollisuuden riskiä. Samalla hanke vahvistaa rikosseuraamusalan osaamista ja luo pysyviä toimintamalleja vuorovaikutuksen tukemiseksi.

Monikieliset työyhteisöt: Kielitietoisuuden ja suomen kielen oppimisen edistäminen kaakkoissuomalaisilla työpaikoilla

Ulla Korvenpää & Sirkku Kronholm

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu / Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Suomalaisissa työyhteisöissä työskentelee jatkuvasti enemmän kansainvälisestä taustasta tulevia osaajia, ja yhteisöjen toiminnasta on tullut enenevässä määrin monikielistä. Monikielisten käytänteiden kehittäminen ei ainoastaan tehosta työntekoa, vaan myös tukee kielten oppimista työpaikoilla. Erityisesti suomen kielen oppimisen tukeminen on tärkeää, jotta kansainväliset osaajat kiinnittyvät työyhteisöön ja alueelle. (Lehtimaja, Korpela, Komppa, Kotilainen & Kurhila 2023.) Posterissa esittelemme kahta Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Xamkin hanketta, joiden tavoitteena on kehittää työyhteisöjen kielitietoisuutta ja edistää monikielisyyttä ja kielten oppimista työpaikoilla. Monivoima - Monimuotoisuus pk-yritysten voimavarana -hanke (ESR+, 3/2024–4/2026) toteutetaan Etelä-Savossa, ja Kansainväliset osaajat työyhteisöissä -hanke (Otsakorven säätiö, 4/2025–3/2026) puolestaan Kymenlaaksossa. Näiltä alueilta työvoima hakeutuu helposti muualle Suomeen, joten alueiden työyhteisöjen on erityisen tärkeä pystyä pitämään kiinni kansainvälisistä osaajista.

Hankkeissa on hyödynnetty Kielitietoisien työyhteisön portaat -mallia (Kielibuusti 2025) suunnittelun tukena. Tavoitteena on osallistaa koko työyhteisö kielitietoiseen toimintaan, sillä kielenoppiminen tapahtuu aidossa vuorovaikutustilanteissa yhteisön tuella (Tomasello 2003; Intke-Hernandez 2020; Vartiainen & Repo Jamal 2024). Esittelemme posterissa niitä käytännön toimia, joilla on tuettu työyhteisöjen kielitietoisuutta ja edistetty monikielisyyttä ja kielenoppimista. Näitä ovat esimerkiksi työyhteisön kielikeskustelut (ks. Kielibuusti 2025), ammattialakohtaisen sanaston ja fraasien harjoittelu mikrokursseilla sekä työpaikkojen tekstien, kuten ohjeiden ja oppaiden, hyödyntäminen oppimateriaalina. Tuomme myös esiin, miten hankkeissa opittuja hyviä käytänteitä pyritään jatkamaan hankkeiden jälkeen sekä miten korkeakoulu- ja yritys yhteistyötä voisi vakiinnuttaa tulevaisuudessa.

Lähteet

Intke-Hernandez, M. 2020: Maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinat: Etnografinen tutkimus kieliyhteisöön sosiaalistumisesta. Helsingin yliopisto. Väitöskirja.

Kielibuusti 2025. [Työnantajat | Kielibuusti](#)

Lehtimaja, I., Korpela, E., Komppa, J., Kotilainen, L. ja Kurhila, S. 2023: Monikielisen työyhteisön opas. Alma Insights.

Tomasello, M. 2003: Constructing a language. A usage-based theory of language acquisition. Cambridge: Harvard University Press.

Vartiainen, P. & Repo Jamal, H. 2024: Kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen opiskelijoiden ja harjoittelun ohjaajien kokemuksia työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta ja ohjaamisesta ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa. Tutkiva Hoitotyö 22(1).

Äiti, äiskä, mutsi ja mama – Miten suomalaiset kertovat puhuvansa äidistään ja äidilleen?

Hanna Lappalainen

Itä-Suomen yliopisto

Suomalainen variaationtutkimus on keskittynyt voittopuolisesti äänne- ja muotopiirteiden tarkasteluun, ja myös kielikäsityksiä koskevissa tutkimuksissa on oltu ymmärrettävistä syistä kiinnostuneita juuri näitä piirteitä koskevista kommenteista (esim. Mantila 2004; Mielikäinen & Palander 2014; Kuparinen & Vaattovaara 2025). Suomen kielessä on kuitenkin myös paljon leksikaalista variaatiota, jota on vaikeampi tutkia tähänastisista aineistoista.

Tarkastelen esitelmässäni, millä sanalla suomalaiset kertovat kutsuvansa äitiään, kun he toisaalta puhuttelevat häntä suoraan, toisaalta puhuvat hänestä esimerkiksi ystävilleen. Lähestyn näitä kysymyksiä laajan kyselyaineiston (yli 56 000 vastausta) avulla, jonka keruu on toteutettu yhteistyössä Ylen kanssa syksyllä 2024 (Yle 2024). Suoran puhuttelun ja pelkän viittaamisen eroa havainnollistettiin kyselyssä esimerkkilauseiden välillä. Tarjolla oli valmiita vaihtoehtoja, mutta vastaajat saivat esittää myös omia vaihtoehtojaan. Lisäksi oli mahdollisuus kommentoida omia vastauksiaan tai kertoa muista havainnoista. Taustatietoina vastaajilta kysyttiin ikää, sukupuolta ja asuinpaikan postinumeroa.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Mitä variantteja vastaajat kertovat käyttävänsä a) puhutellessaan äitiään suoraan ja b) puhuessaan hänestä muille? Onko näiden käyttötapojen raportoinnissa eroa? Entä eri-ikäisten, eri sukupuolten ja eri alueilla asuvien vastauksissa?
2. Millaisia sosiaalisia merkityksiä vastaajat liittävät eri variantteihin?

Aineistoa analysoidaan sekä kvantitatiivisesti että kvalitatiivisesti. Teoreettisena tausta on sociolinguvistinen kielikäsitystutkimus ja sosiaalisen indeksisyyden teoria (Silverstein 2003; Eckert 2008).

Tulokset osoittavat, että *äiti* on selvästi suosituin variantti. Esitelmässäni keskityn variantteihin *mama*, *mutsi* ja *äiskä*. Näistä *mutsi* ja *äiskä* ovat suosittuja molemmissa kysytyissä tilannekonteksteissa; *maman* valinta puolestaan liittyy siihen, että se näyttää aineiston ja aiemman tutkimustiedon valossa olevan uusi tulokas Suomen kontekstissa. Analyysin perusteella kyseisten varianttien raportoidussa käytössä ilmenee tilastollisesti erittäin merkitsevää sosiaalista variaatiota. Avovastausten perusteella kullakin variantilla on toisistaan selvästi erottuvia sosiaalisia merkityksiä, joita voi kuvata indeksisen kentän avulla (Eckert 2008). Tulokset kertovat paitsi suomen monikielisyydestä myös haastavat pohtimaan, miten leksikaalinen variaatio kannattaisi huomioida kielenopetuksessa.

Lähteet

Eckert, Penelope 2008: Variation and indexical field. – *Journal of Sociolinguistics*, 12(4) s. 453–476.

Kuparinen, Olli – Vaattovaara, Johanna 2025: Murteesta ja identiteetistä 2020-luvulla. Piirrelähtöiseen itseraportointimenetelmään perustuva kyselytutkimuksen analyysi. – *Virittäjä* 129 (1) s. 63–90.

Mantila, Harri 2004: Murre ja identiteetti – *Virittäjä* 108 (3) s. 322–346.

Mielikäinen, Aila – Palander, Marjatta 2014: *Miten suomalaiset puhuvat murteista? Kansanlingvistinen tutkimus metakielestä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Silverstein, Michael. 2003. Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. – *Language and Communication* 23 s. 193–229.

Yle 2024 = <https://yle.fi/a/74-20112462> (viitattu 11.8.2025).

Fluency in interaction: Project “L2 Interactional Fluency across Contexts” (ILFACT)

Pauliina Peltonen, Elina Lehtilä, Pekka Lintunen, Maarit Mutta, Saara Naapila, Outi Veivo, Sandra Götz, Loulou Kosmala, Sanna-Kaisa Tanskanen & Clare Wright

Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto / Philipps-Universität Marburg / Université Paris-Est Créteil / Turun yliopisto / University of Leeds

In this poster, we present the aims, data, methodology, and work packages for the project “L2 Interactional Fluency across Contexts” (ILFACT), launched in autumn 2024. The project focuses on examining L2 interactional fluency features (utterance fluency) and fluency assessments based on L2 interaction (perceived fluency; Segalowitz, 2010). While fluency is an essential component of L2 oral proficiency, research on fluency in interactive settings (interactional fluency; Peltonen, 2020) is rarer compared to research on fluency in monologic settings. The general aim of the project is to characterize L2 interactional utterance and perceived fluency among advanced learners of English comprehensively with a multimodal mixed-methods approach.

In the ILFACT project, interactional audio and video data were collected in spring 2025 from university students of English in Finland and Germany in their L2 English and in their first language (Finnish or German; $N = 44$). The data collection continues in autumn 2025. Two task types (topic-based discussion and problem-solving) are used in the data collection to enable the study of task type effects on interactional fluency. In 2026, assessment data will be collected from three rater groups ($N = 30$), and the data set will be used to explore how raters' access to the speakers' L1 speech and L2 video data affects L2 interactional fluency assessments.

The ILFACT project advances L2 speech fluency research by developing the methodologies for analyzing and assessing fluency in interactive settings. The project further benefits L2 learning, teaching, and language assessment by providing information about the nature of L2 interactional fluency and the factors impacting it.

References

- Peltonen, P. (2020). *Individual and interactional speech fluency in L2 English from a problem-solving perspective: A mixed-methods approach*. University of Turku.
- Segalowitz, N. (2010). *The cognitive bases of second language fluency*. Routledge.

Kielet ja kulttuurit vuorovaikutuksessa: Meno-paluu Suomesta Italiaan

Eliisa Pitkäsalo & Taina Pitkänen

Università di Napoli L'Orientale / Tampereen yliopisto

Suomen kieltä opetetaan yliopistoissa eri puolilla Eurooppaa, mutta omat haasteensa sekä opettajalle että opiskelijalle aiheuttaa se, että kieltä ei kuule arkielämässä. Silloin erityisesti puhekielen omaksuminen on hankalaa. Tässä posterissa esittelemme puhekielen oppimiseen keskittyvää yhteistyöprojektia, jossa suomalaiset opiskelijat saavat kokemusta suomen kielen opettamisesta ulkomailla ja italialaiset opiskelijat puolestaan tuntumaa suomen puhekieleen.

Projektin aluksi pidettiin kaksi viikon pituista intensiivikurssia italialaisille suomen opiskelijoille, toinen Firenzessä ja toinen Napolissa. Kurssien aikana Tampereen yliopiston suomen opettajat luennoivat puhekielen ja yleiskielen eroista ja suomen kielen variaatiosta ja S2-opettajaopiskelijat pitivät puhekielen harjoitustunteja. Opetuksen lisäksi kurssien aikana oli italialaisten opiskelijoiden suunnittelemaa vapaa-ajan ohjelmaa, jossa harjoiteltiin kieltä käytännössä. Projektin viimeinen osuus on syyskuussa, jolloin italialaiset opiskelijat vierailevat Tampereella, jossa he osallistuvat suomen kielen opetukseen.

Tutkimuksessamme analysoimme opiskelijoilta kerättyä palautetta, joka toteutetaan käyttämällä menetelmänä kyselyä. Osaan kysymyksistä vastataan käyttämällä Likert-asteikkoa, osa kysymyksistä on avoimia kysymyksiä, joita analysoimme sisällönanalyysilla. Tämän aineiston avulla etsimme vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitä opitaan, kun opitaan puhekieltä? Mitä puhekielestä pitää oppia/osata, että voi ymmärtää arkipuhetta? Miten puhekieltä oppii parhaiten? Alustavien havaintojemme perusteella vaikuttaa siltä, että puhekielen haltuunotossa vertaisoppiminen on erityisen hyödyllistä, ja luokkahuoneen ulkopuolella se on luontevaa ja siksi tehokasta.

Suomessa luokkahuoneen ulkopuolella tapahtuvasta oppimisesta on runsaastikin sekä käytännön kokemusta että tutkimustietoa (esim. Lilja ym. 2022; Lilja & Piirainen-Marsh 2019), mutta Italian hierarkkisessa opiskelukulttuurissa in the wild -vertaisoppimisen mahdollisuuksia ei vielä juurikaan hyödynnetä.

Lähteet

Lilja, N., Eilola, L., Jokipohja, A. K. & Tapaninen, T. (toim.) (2022). *Aikuiset maahanmuuttajat arjen vuorovaikutustilanteissa. Suomen kielen oppimisen mahdollisuudet ja mahdottomuudet*. Tampere: Vastapaino.

Lilja, N. & Piirainen-Marsh, A. (2019). Connecting the language classroom and the wild: Reenactments of language use experiences. *Applied Linguistics*, 40(4), 594–623.

To learn or not to learn Finnish? Voluntary migrants' experiences of non-learning from a language biographical perspective

Katharina Ruuska

Jyväskylän yliopisto

Within the discourses of talent recruitment and internationalisation, it is often assumed that migrants who come to Finland for work or study can and will seamlessly conduct their lives in English in Finland. However, research has shown that while English skills are useful especially in the initial phase of migration, Finnish language skills are nevertheless often experienced as vital to full integration and professional advancement. At the same time, we know that a significant number of voluntary migrants do indeed not learn Finnish beyond the basics or use Finnish in a meaningful way in their everyday and/or professional lives.

In this poster, I introduce an upcoming research project funded by the Finnish Cultural Foundation, in which I explore experiences of the non-learning of Finnish among this group of migrants. The overall goal is to find out how trajectories of non-learning (or suspended learning) develop through experiences in Finland and what emotions are tied to these experiences. The project works with participants who are voluntary adult immigrants who have either never made a sustained effort to learn Finnish (and may be content or dissatisfied with this decision) or who have attempted to learn Finnish at some point but who are not advancing their language learning anymore (and experience their situation as frustrating).

In the project, language learning is understood as embedded in a social and societal context on the one hand, and, on the other, as a subjective process involving emotions and embodied experiences. The data for the project is collected through biographical, in-depth interviews with each of the participants (n = 20-25). The interviews are analysed using tools from narrative analysis within the theoretical frameworks of sociolinguistics and the psychology of language learning.

Monimodaalinen ja monikielinen vuorovaikutus osana työturvallisuuskäytänteitä

Sari Sulkunen, Kirsi Leskinen & Roosa Karhunen

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Työelämän kieli -teemaverkosto

Ammatillinen monilukutaito rakennusalan työturvallisuuden edistäjänä -hankkeessa tarkastellaan turvallisuusviestintää ammatillisena monilukutaitona eli perustehtäviin kietoutuvana monimodaalisena ja -kielisenä viestintänä riskialttiilla alalla. Hankkeen tavoitteena on tehdä näkyväksi monilukutaidon merkitys ammatillisessa osaamisessa sekä tuottaa tietoa työturvallisuuden kehittämiseksi. Hankkeen (2024–2027) toteuttavat Jyväskylän yliopisto ja Työterveyslaitos, ja sitä rahoittaa Työsuojelurahasto.

Viestintä on osa työturvallisuuden inhimillisiä tekijöitä yksilön, työn, ryhmän ja organisaation rajapinnalla (Teperi ym. 2021). Rakennustyömaat muodostavat työturvallisuuteen liittyvän viestinnän ja vuorovaikutuksen kannalta haastavia ympäristöjä: melu ja siltä suojautuminen haittaavat suullista vuorovaikutusta (Tiikkaja ym. 2020), työntekijöiden monikielinen tausta vaikeuttaa kielellistä viestintää ja vuorovaikutusta (Kraft 2019) ja verkostomainen ja ketjuuntunut työ (Rubery 2015) haastaa vuorovaikutusta (ali)urakoitsijoiden välillä. Tällaisessa ympäristössä tarvitaan monimuotoisia tapoja viestiä ja neuvotella työturvallisuudesta kaikkien eri organisaatiotasojen toimijoiden kesken. Ammatilliseen monilukutaitoon kohdistuvaa tutkimusta on Suomessa tehty vähän, etenkin työntekijäammateissa. Aiemmat tutkimukset ovat keskittyneet suomen oppijoiden ammatilliseen kielenkäyttöön ja -oppimiseen (esim. Lilja & Tapaninen 2019; Strömmer 2017). Ammatillisen monilukutaidon käsitteellä katamme sekä monimodaalisen että monikielisen toiminnan osana työtehtäviä ja turvallisuudesta neuvottelemista.

Posterissa esittelemme tämän laadullisen hankkeen tavoitteet, tutkimuskysymykset, aineistot ja analyysimenetelmät sekä tutkimuskonsortion toimijat ja yhteistyökumppanit. Posterin esittelyn yhteydessä pohdimme myös aineistonkeruun haasteita ja kerromme alustavista suunnitelmista tutkimusartikkeleiksi.

Lähteet

Kraft, K. (2019). Language policies and linguistic competence: new speakers in the Norwegian construction industry. *Lang Policy* 18, 573–591

Lilja, N. & Tapaninen, T. (2019). Suomen kielen käyttämisen ja oppimisen mahdollisuudet ammatillisen oppilaitoksen rakennusalan vuorovaikutustilanteissa. *Puhe ja kieli*, 39 (1), 69–98.

Rubery, J. (2015). Change at work: feminisation, flexibilisation, fragmentation and financialisation. *Employee Relations*, 37 (6), 633–644.

Strömmer, M. (2017). Mahdollisuuksien rajoissa: neksusanalyysi suomen kielen oppimisesta siivoustyössä. Jyväskylän yliopisto.

Teperi, A.-M., Ruotsala, R. & Ala-Laurinaho, A. (2021). Inhimilliset tekijät turvallisuudessa – onnistuneen kehittämisen elementtejä. Työterveyslaitos.

Tiikkaja, M. ym. (2020). Modernia turvallisuusoppimista rakennusosalalle. MoSaC-tutkimushankkeen loppuraportti. Työterveyslaitos.

3 Työpajat / Tematiska workshoppar / Thematic workshops / Tiemattizet ruadopajat

Digital Discourse and Interaction

AFinLa Digital Discourse and Interaction Research Network

This thematic workshop, organized by the AFinLa Digital Discourse and Interaction research network, brings together contributions that address various topics focusing on specific discursive practices and how discourses are shaped and negotiated in multilingual digital participatory environments such as the microblogging platforms Twitter/X and BlueSky and the video-sharing platform YouTube. Digital platforms make for dynamic and ever-evolving interaction contexts, and the papers of the workshop draw on both qualitative and quantitative methods to examine attitudes and stances in user-generated content. The papers present empirical studies that examine influencer advice discourse and audience engagement, users' metalinguistic commentary on Nigerian English(es), and how critical events, sociocultural factors, and platform-specific dynamics shape discourses and ideologies around influencers, crisis communication and civic engagement, and language use. These studies emphasize the need for examining how discourses are shaped, negotiated, and performed across different online multilingual contexts.

The thematic workshop will be structured as a 90-minute session with four papers, followed by a joint discussion on theoretical and methodological challenges, implications, and possibilities for further research that the presentations give rise to.

Order of presentations:

- 1) Ylva Biri: **Creating engagement through metadiscourse in YouTube financial advice videos**
- 2) Daria Dayter: **Reimagining Influence: A Corpus-Assisted Analysis of Evolving Discourses about “Influencers” on Twitter’s Successor BlueSky**
- 3) Hanna Limatius: **“Clearly Black lives don’t matter that much to our government!”: Representation of minoritised groups in COVID-19 tweets**
- 4) Adeola Deborah Akinola & Loukia Lindholm: **“The grammar is shocking. Lol”: Online metalinguistic discourse about English in the Nigerian comedy sitcom *Jenifa’s Diary***
- 5) General discussion (20 minutes)

Creating engagement through metadiscourse in YouTube financial advice videos

Ylva Biri

Helsingin yliopisto

This paper analyses how the language of financial advice videos seeks to engage viewers. In this video genre, finance influencers share advice about money and financial decisions in an entertaining or engaging fashion. To study how YouTube finance influencers perform expertise and create involvement, I adapt the interpersonal metadiscourse framework (Hyland, 2005). Content creators use metadiscourse to engage viewers in videos aiming to sell or endorse products (Liu & Cheng, 2025) and informative or educational genres (Cavalieri, 2018). Finance advice videos, however, remain a less-explored genre despite its role in popularising finance for young audiences in particular.

The data comprises video transcripts representing 24 English-language YouTube channels specialising in personal finance or entrepreneurship advice. The analysis combines corpus linguistic queries with manual analysis of pragmatic functions in context. This enables a systematic comparison of the metadiscourse strategies of different creators. Certain creators aim for a highly subjective and interpersonal metadiscursive rhetoric, whereas others opt for a more distanced style, with fewer self-mentions. Analysis of the influencers' metadiscourse register illuminates how videos in the genre seeks to establish a relationship with its audience and where it is positioned on the entertainment and engagement continuum.

References

Cavalieri, S. (2018). Broadcasting legal discourse: The popularization of family law through YouTube. In J. Engberg, K. Luttermann, S. Cacchiani, & C. Preite (Eds.), *Popularization and Knowledge Mediation in the Law* (pp. 251–270). Lit Verlag.

Hyland, K. (2005). *Metadiscourse: Exploring interaction in writing*. Continuum.

Liu, Q., & Cheng, W. (2025). "I'm telling you": The use of interactional metadiscourse in Chinese live streaming commerce. *Journal of Pragmatics*, 237, 14–29.

<https://doi.org/10.1016/j.pragma.2025.01.001>

Reimagining Influence: A Corpus-Assisted Analysis of Evolving Discourses about “Influencers” on Twitter’s Successor BlueSky

Daria Dayter

Tampereen yliopisto

This study investigates the evolving discourses surrounding the terms “influencer” and “content creator” within the context of migration from Twitter to BlueSky, using Davies and Harre's (1990) positioning analysis. Using corpus-assisted discourse analysis of a corpus of BlueSky posts, we examine how these terms are used and perceived during three waves of user migration from Twitter/X, characterised by their respective sociocultural and platform-specific dynamics (October 2022, Musk’s purchase of Twitter; February 2024, invite no longer needed; November 2024, the US election). I investigate collocation patterns of the two terms within three grammatical frames to uncover shifting attitudes and associations with these roles over time. The research questions are: 1) What storylines do BlueSky users assign to ‘influencers’? 2) What concepts, issues and moral judgements are made relevant and what subject positions are made available within them? 3) Do these storylines differ across migration waves?

Preliminary findings suggest that “influencer” carries increasingly negative connotations, often invoked derogatorily and linked to critiques of toxic social media ecosystems and perceived inauthenticity. It appears to be laden with scepticism, associated with the commodification of online presence. Over time, meaning shifts from emblem of entrepreneurial success to shorthand for superficiality or even moral hazard. BlueSky users actively police this term and continually negotiate who is entitled to influence and on what moral grounds. Overall, discourse about influencers is largely homogenous across migration waves, although slight polarisation away from Twitter can be seen over time.

“Clearly Black lives don’t matter that much to our government!”: Representation of minoritised groups in COVID-19 tweets

Hanna Limatius

Helsingin yliopisto

This paper investigates how citizens use social media to react to government messages during a societal crisis. In addition to the voices of experts and politicians, citizens’ voices contribute to shaping public crisis discourse (Falco, 2022; Limatius & Koskela, 2024). In my presentation, I focus on the discourses and representations that were constructed around minoritised ethnic groups in Twitter (now X) discussions during the COVID-19 pandemic. The data come from a corpus of COVID-19 tweets from UK-based Twitter users (Kehoe et al.,

2021). Using methods of corpus-assisted discourse analysis (e.g., Brookes & Baker, 2021), I analyse tweets that mention or respond to official UK government Twitter accounts and contain references to minoritised ethnic groups.

Through studying citizens' responses to government messaging, we can evaluate whether the authorities have succeeded in addressing societal diversity in their crisis communication (Limatius, 2025). For example, citizens may criticise the language used to report on the impacts of the crisis on minorities, or the ways authorities label and categorise people in their communication.

References

Brookes, G., & Baker, P. (2021). *Obesity in the News: Language and Representation in the Press*. Cambridge University Press.

Falco, G. (2022). Communication of crisis or crisis of communication? The conflicting “voices” of the covid-19 pandemic across the world. *Altre Modernità: Rivista di studi letterari e culturali* 28, 138–157.

Kehoe, A., Gee, M., Lawson, R., McGlashan, M., Tkacukova, T. (2021). TRAC:COVID – Trust and Communication: A Coronavirus Online Visual Dashboard. Available at: <https://traccovid.com>

Limatius, Hanna. 2025. “The impacts are not evenly distributed”: Representation and inclusion of marginalized groups in authorities' COVID-19 communication. *Discourse & Society* 0(0), <https://doi.org/10.1177/09579265251353793>

Limatius, H. & Koskela, M. (2024). Voices in government crisis communication in the United States during the COVID-19 pandemic: A rhetorical arena perspective. *VAKKI Publications* 16, 90–107. <https://doi.org/10.70484/vakki.145712>

“The grammar is shocking. Lol”: Online metalinguistic discourse about English in the Nigerian comedy sitcom *Jenifa’s Diary*

Adeola Deborah Akinola & Loukia Lindholm

Turun yliopisto / Åbo Akademi

This paper examines YouTube users' metalinguistic commentary on the linguistic performance of the titular fictional character in the Nigerian TV comedy series *Jenifa’s Diary* through a citizen sociolinguistic lens (Rymes & Leone, 2014). Jenifa’s distinctive English is a blend of RP and four Nigerian English varieties phonologically influenced by Yoruba. Employing meaning-based content analysis (Aslan & Vásquez, 2018; Lee, 2013), we examine

qualitatively YouTube comments of two sitcom episodes to explore users' perspectives about Jenifa's communicative repertoire and use of English. Preliminary observations show a gamut of users' attitudes ranging from favorable comments towards her English, explicitly acknowledging her linguistic creativity and the humorous frame of her staged linguistic performance, to negative and prescriptive commentary about 'correct English'. These observations are interpreted in light of ethnolinguistic identity and multilingual diversity in a Nigerian context.

References

- Aslan, E. & Vásquez, C. (2018). 'Cash me ousside': A citizen sociolinguistic analysis of online metalinguistic commentary. *Journal of Sociolinguistics*, 22(4):406-431.
- Chen, Y-A & Herring, S.C. (2024). "What a standard Taiwan Mandarin accent": Online metalinguistic commentary on linguistic performances of non-native Chinese speakers. *Language & Communication*, 99:141-158.
- Lee, C. (2013). "My English is so poor...so I take photos": Metalinguistic discourses about English on Flickr. In D. Tannen & A.M. Trester (Eds.), *Discourse 2.0: Language and new Media* (pp: 73-84). Washington: Georgetown University Press.
- Rymes, B. & Leone, A.R. (2014). Citizen sociolinguistics: A new media methodology for understanding language and social life. *Working Papers in Educational Linguistics*, 29(2):25-43.

Kielen kompleksisuus ja yksinkertaisuus

Vetäjät: Pekka Lintunen, Taina Mylläri & Mari Mäkilä

Tässä temaattisessa työpajassa tarkastellaan kielen kompleksisuutta ja yksinkertaisuutta eri näkökulmista. Kompleksisuus on yleisesti käytetty käsite monella (vieraan) kielen käyttöä ja oppimista tarkastelevalla tutkimusalalla. Kompleksisuus ja yksinkertaisuus voidaan kuitenkin määritellä monella eri tavalla eri konteksteissa (esim. Housen, Kuiken & Vedder 2012b; Arle & Frondén 2022; Vecchiato 2022; Bulté, Housen & Pallotti 2024). Esimerkiksi absoluuttisen kompleksisuuden suhde suhteelliseen kompleksisuuteen (tai vaikeuteen) on monimutkainen. Koska kompleksisuutta voidaan lähestyä eri näkökulmista, sitä on myös mitattu erilaisin mittarein ja menetelmin erilaisissa kielen rakenteissa ja kiinnittämällä huomio joko kielen prosessointiin tai lopputuotokseen.

Kielen kompleksisuus vaihtelee eri tekstityypeissä (esim. Biber, Gray & Staples 2016). Saavutettavuuden kannalta on tärkeää, ettei kieli ole liian kompleksista esimerkiksi virallisissa asiakirjoissa ja uutisissa (ks. esim. Arle & Frondén 2022). Siksi myös yksinkertaisuus voi olla tärkeä piirre sekä kirjoitetussa että puhutussa kielessä. Kielenoppimisen tutkimuksessa kompleksisuus nähdään yhtenä keskeisenä kielitaidon osana tarkkuuden ja sujuvuuden ohella (esim. Housen, Kuiken & Vedder 2012a). Oppijankielessä kielen kompleksisuuden suhde kielitaitotasoon ei ole kuitenkaan aina lineaarinen (esim. Bulté & Housen 2018), vaan yksinkertaisen ja kompleksisen kielen välinen jatkumo on tärkeä huomioida sekä kieltenopetuksessa että kielitaidon arvioinnissa.

Työpaja kokoaa yhteen nämä kompleksisuuden ulottuvuudet, ja tarjoaa tutkijoille mahdollisuuden suhteuttaa oman tutkimusaiheensa osaksi tämänhetkistä kansainvälistä kompleksisuustutkimusta. Työpaja tarjoaa osallistujille myös mahdollisuuden keskustella kompleksisuuden ja yksinkertaisuuden eri määritelmistä.

Avainsanat: kielen käyttö, kielen oppiminen, kompleksisuus, yksinkertaisuus

Työpajan esitelmät:

Pekka Lintunen, Taina Mylläri, Mari Mäkilä & Henna Elo: *Kielen kompleksisuus ja yksinkertaisuus kielenoppijan näkökulmasta*

Eliisa Uotila: *Selkokieli ja kompleksisuus*

Ilmari Ivaska: *Käyttöpohjaiset mekanismit kieliopillisen kompleksisuuden taustalla: korpusnäkökulma suomen funktionaalisesti vaihteleviin käyttöympäristöihin*

Marianna Hintikka: *Learning and perceiving complexity in legal English*

Henna Elo: *Complexity and Accuracy in Multilingual Speakers' Speech and Writing*

Lähteet

- Arle, S., & Frondén, C. (2022). Bringing order to chaos: Research on Easy Swedish. *Nordic Journal of Linguistics*, 45(2), 167–193. <https://doi.org/10.1017/s0332586522000105>.
- Biber, D., Gray, B., & Staples, S. (2016). Predicting patterns of grammatical complexity across language exam task types and proficiency levels. *Applied Linguistics*, 37(5), 639–668. <https://doi.org/10.1093/applin/amu059>.
- Bulté, B., & Housen, A. (2018). Syntactic complexity in L2 writing: Individual pathways and emerging group trends. *International Journal of Applied Linguistics*, 28(1), 147–164. <https://doi.org/10.1111/ijal.12196>.
- Bulté, B., Housen, A., & Pallotti, G. (2024). Complexity and Difficulty in Second Language Acquisition: A Theoretical and Methodological Overview. *Language Learning*, early view, 1–42. <https://doi.org/10.1111/lang.12669>.
- Housen, A., Kuiken, F., & Vedder, I. (toim.) (2012a). *Dimensions of L2 Performance and Proficiency. Complexity, Accuracy and Fluency in SLA* (Language Learning & Language Teaching 32). Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/llt.32>.
- Housen, A., Kuiken, F., & Vedder, I. (2012b). Complexity, accuracy and fluency: Definitions, measurement and research. Teoksessa: A. Housen, F. Kuiken & I. Vedder (toim.) (s. 1–20). <https://doi.org/10.1075/llt.32.01hou>.
- Vecchiato, S. (2022). Clear, easy, plain, and simple as keywords for text simplification. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 5. <https://doi.org/10.3389/frai.2022.1042258>.

Kielen kompleksisuus ja yksinkertaisuus kielenoppijan näkökulmasta

Pekka Lintunen, Taina Mylläri, Mari Mäkilä & Henna Elo

Turun yliopisto / Vilniaus universitetas / Turun yliopisto / Turun yliopisto

Tässä esitelmässä tarkastellaan kielenoppijoiden näkemyksiä kielen kompleksisuudesta ja yksinkertaisuudesta. Kompleksisuus nähdään kielitaidon keskeisenä osa-alueena tarkkuuden ja sujuvuuden ohella (Housen, Kuiken & Vedder 2012). Kompleksisuutta on kuitenkin vaikea määritellä yksiselitteisesti, sillä kyseessä on monitahoinen ilmiö, johon useat tekijät vaikuttavat (esim. Ferrari 2012; Kuiken & Vedder 2019). Oppijoiden käsityksiä kielen kompleksisuudesta ja yksinkertaisuudesta ei ole systemaattisesti tutkittu, vaikka aiemman tutkimuksen (esim. Vyatkin 2013) mukaan eroja kielen kompleksisuudessa tulisi eksplisiittisesti opettaa kielenopetuksessa. On siis tärkeää tutkia, miten kielenoppijat ymmärtävät tämän monitahoisin käsitteen.

Tässä tutkimuksessa selvitämme, miten kielenoppijat määrittelevät kompleksisuuden ja mihin kielen eri tasoihin oppijat kompleksisuuden liittävät. Lisäksi tarkastelemme, millaisena oppijat näkevät kompleksisen ja yksinkertaisen kielen välisen eron. Aineisto on kerätty suomalaisen yliopiston englannin kielen kurssilla Webropol-kyselylomakkeella. Tutkimuksessa keskitymme 59 kielenoppijan vastauksiin. Analysoimme vastaukset kvalitatiivisen sisällönanalyysin avulla.

Tulokset osoittavat, että kielenoppijoiden näkemykset kielen kompleksisuudesta ja yksinkertaisuudesta eroavat toisistaan monilta osin, mutta vastauksissa on havaittavissa myös yhtäläisyyksiä. Tavallisimmin kompleksisuus liitetään kielen vaikeuteen ja sanastoon. Kompleksisen ja yksinkertaisen kielen väliset erot liitetään usein kielitaitotasoon. Osa vastaajista tiedostaa kontekstin vaikutuksen kielen kompleksisuuteen ja yksinkertaisuuteen, jolloin näiden käsitteiden välinen jatkumo korostuu.

Lähteet

Ferrari, S. (2012). A longitudinal study of complexity, accuracy and fluency variation in second language development. Teoksessa: A. Housen, F. Kuiken & I. Vedder (toim.) (s. 277–298).

<https://doi.org/10.1075/llt.32.12fer>.

Housen, A., Kuiken, F., & Vedder, I. (toim.) (2012). *Dimensions of L2 Performance and Proficiency. Complexity, Accuracy and Fluency in SLA*. Amsterdam: John Benjamins.

<https://doi.org/10.1075/llt.32>.

Kuiken, F., & Vedder, I. (2019). Syntactic complexity across proficiency and languages: L2 and L1 writing in Dutch, Italian and Spanish. *International Journal of Applied Linguistics*, 29(2), 192–210. <https://doi.org/10.1111/ijal.12256>.

Vyatkina, N. (2013). Specific syntactic complexity: Developmental profiling of individuals based on an annotated learner corpus. *The Modern Language Journal*, 97(S1), 11–30.

<https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01421.x>.

Selkokieli ja kompleksisuus

Eliisa Uotila

Helsingin yliopisto

Selkokieli on määritelmänsä mukaan tietoisesti tehty yleiskieltä helpommaksi sisällöltään, sanastoltaan sekä rakenteiltaan (Selkokeskus 2025a, myös esim. Leskelä 2019) – toisin sanoen pyrkimys on vähempään kompleksisuuteen. Mutta miten kompleksisuutta voidaan selkokielen tapauksessa arvioida tai selkokielelle mukauttamisen prosessissa muuttaa?

Selkokieltä on pitkään kehitetty käytännönläheisesti ja yhdessä yleisöjen kanssa; tutkimuksellisesti selkokieltä on tarkasteltu laajemmin vasta 2010-luvulla ja sen jälkeen (Uotila 2019). Ohjeistuksiin on kuitenkin haettu tukea esimerkiksi lapsen kielenkehityksen tutkimuksesta, lukemaan oppimisen eri vaiheista ja viestinnän tutkimuksesta, esimerkiksi luettavuuskaavoista (esim. Leskelä, 2019). Selkokeskus on sittemmin laatinut systemaattisempaa arviointitapaa kehittämällä selkokielen mittarin (Selkokeskus 2025b).

Käsittelen esitelmässä ensin yleisellä tasolla selkokielen mittaria. Se on systemaattisin kuvaus selkokielen kriteereistä suomessa ja samalla siitä, mitä selkokielen kentällä pidetään helppona, vaikeana tai kompleksisena. Lisäksi kerron omasta tutkimuksestani, joka keskittyy yhteen sisällön ja sanaston mukauttamisen osa-alueeseen, selittämiseen selkotekstissä.

Selittämisen katson olevan kirjoittajan yritys katsoa käsiteltävää aihetta vastaanottajan näkökulmasta ja jonka tarkoitus on avata selitettävää tarkoitetta esimerkiksi eksplikoimalla tai elaboroimalla, jotta yleisön on mielekästä jatkaa tekstin parissa. Se on osa tekstiin kirjoittunutta vuorovaikutusta, joka kutsuu yleisöä osalliseksi uutisen diskurssiyhteisöä ja toisaalta rakentaa hierarkioita.

Väitöskirjatutkimuksessani käsittelen selittämisestä tekstintutkimuksellisesti systeemisen funktionaalisen (mm. Halliday 2004) sekä kognitiivisen kielentutkimuksen (mm. Langacker 2008) keinoin. Aineistona on Ylen selkokielistä ja yleiskielisiä radiosähkeitä, joista olen koostanut pariaineiston sisältäen 105 selkokielistä Ylen radion uutissähköä sekä samoilta päiviltä kutakin selkouutista vastaavan Ylen yleiskielisen radion uutissähkeen (vuosilta 2019–2020, 2022).

Lähteet

Halliday, M.A.K., C. M.I.M. Matthiessen (tark.) (2004). *An introduction to functional grammar*, 3.korjattu laitos, London: Arnold.

Langacker, R. W. (2008). *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford: Oxford University Press.

Leskelä, L. (2019). *Selkokieli – Saavutettavan kielen opas*. Helsinki: Kehitysvammaliitto ry.

Selkokeskus (2025a). Selkokielen määritelmä. <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokielen-maaritelma/> (haettu 11.8.2025)

Selkokeskus (2025b). Selkokielen mittari. <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokielen-mittari/> (haettu 11.8.2025).

Uotila, E. (2020). Selko Suomessa - selkokielen kehitys ja sovelluksia. *Puhe ja kieli*, 39(4), 307–324. <https://doi.org/10.23997/pk.74581>

Käyttöpohjaiset mekanismit kieliopillisen kompleksisuuden taustalla: korpusnäkökulma suomen funktionaalisesti vaihteleviin käyttöympäristöihin

Ilmari Ivaska

Turun yliopisto

Kielen kompleksisuutta on tutkittu niin typologian kuin toisen kielen oppimisenkin parissa (ks. esim. Miestamo, Sinnemäki & Karlsson 2008; Bulté, Housen & Pallotti 2024). Kiinnostuksen laajuuteen nähden kompleksisuuden taustalla vaikuttavia mekanismeja on kuitenkin tutkittu yllättävän vähän (ks. kuitenkin Divjak & Milin 2023). Tutkimukseni lähtökohtana on käyttöpohjaisen kielikäsityksen ajatus siitä, että kielenkäyttö on aina tilanteista. Tarkastelen sitä, miten tilanteisilta ominaisuuksiltaan vaihtelevat suomen käyttökontekstit poikkeavat toisistaan kieliopillisen kompleksisuuden osalta. Tutkimus nojaa havaintoon siitä, että kieliopillinen kompleksisuus on moniulotteinen kokonaisuus ja että näin ollen ei ole mielekästä pyrkiä luokittelemaan kielen erilaisten rakenteiden kompleksisuutta suhteessa toisiinsa (Biber, Larsson & Hancock 2023). Erilaiset käyttökontekstit kuitenkin poikkeavat toisistaan siinä, minkälaista kompleksisuutta ne herkemmin heijastavat, ja nämä erot heijastavat ko. kontekstien kognitiivisia olosuhteita (mm. käyttömoodi, suunnittelu, oletettu yleisö). Sovellan suomeen Biberin ym. (2020) jakoa finiittiseen, ei-finiittiseen ja nominaalisissa lausekkeissa ilmenevään kieliopilliseen kompleksisuuteen ja tutkin olemassa olevien korpusten ja niissä esiintyvien kielen eri rakenteiden esiintymämäärien avulla sitä, missä määrin kognitiivisilta olosuhteiltaan toisistaan poikkeavat käyttökontekstit heijastavat eroja kompleksisuuden eri ulottuvuuksissa. Tulokset tuovat lisävaloa ehdotettujen mekanismien yleistettävyyteen.

Lähteet

Biber, Douglas, Bethany Gray, Shelley Staples & Jesse Egbert. 2020. Investigating grammatical complexity in L2 English writing research: Linguistic description versus predictive measurement. *Journal of English for academic purposes* 46. 100869. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2020.100869>.

Biber, Douglas, Tove Larsson & Gregory R. Hancock. 2023. The linguistic organization of grammatical text complexity: comparing the empirical adequacy of theory-based models. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*. <https://doi.org/doi:10.1515/cllt-2023-0016>.

Bulté, Bram, Alex Housen & Gabriele Pallotti. 2024. Complexity and Difficulty in Second Language Acquisition: A Theoretical and Methodological Overview. *Language Learning* lang.12669. <https://doi.org/10.1111/lang.12669>.

Divjak, Dagmar & Petar Milin. 2023. *Ten Lectures on Language as Cognition: A Multi-Method Approach*. BRILL. <https://doi.org/10.1163/9789004532816>.

Miestamo, Matti, Kaius Sinnemäki & Fred Karlsson (eds.). 2008. *Language complexity: Typology, contact, change*. Amsterdam: John Benjamins.

Learning and perceiving complexity in legal English

Marianna Hintikka

Turun yliopisto

Legal English is one of the most complex registers of English, characterised by dense nominal structures, technical/Latinate vocabulary, archaic expressions, and idiosyncratic syntactic features. Such complexity can be understood as arising from both linguistic form (lexical, morphological, and syntactic features) and functional demands (precision, formality, and genre-specific conventions), as well as historical layers of politically and socially contextualized legal practices. For students of Legal English this complexity can be perceived as a barrier to comprehension and confident oral and written production.

This presentation outlines an ongoing study examining how first-year law students (N=100) perceive, experience, and negotiate the complexity of Legal English. Using a mixed-methods design (open-ended questions, learning journal, strategy questionnaire) the research investigates initial perceptions of complexity, tracks changes in these perceptions, charts the different learning strategies used by students, and analyses how learners' awareness of register-specific features evolves. This presentation focuses on the first part of the study, mapping initial learner perceptions of Legal English.

The study aims to address a gap in the applied linguistics literature, where “language complexity” has been widely explored in second language acquisition and English for Specific Purposes, but rarely examined in relation to Legal English as a specialised register. By integrating learner perspectives into this discussion, the project contributes to both theoretical understandings of register-specific complexity and practical implications for Legal English pedagogy.

References

Gibbons, J. (2003). *Forensic Linguistics: An Introduction to Language in the Justice System*. Blackwell.

Housen, A., F. Kuiken & I. Vedder (eds) 2012. *Dimensions of L2 Performance and Proficiency. Complexity, Accuracy and Fluency in SLA*. Amsterdam: John Benjamins.

Kuiken, F. 2023. Linguistic complexity in second language acquisition. *Linguistics Vanguard*, 9(s1), 83-93.

Tiersma, P. M. (1999). *Legal Language*. University of Chicago Press.

Complexity and Accuracy in Multilingual Speakers' Speech and Writing

Henna Elo

Turun yliopisto

The relationship between complexity and accuracy has been central to second language acquisition (SLA) research for decades, particularly within the complexity, accuracy, and fluency (CAF) framework (Skehan 1996; Housen, Kuiken, and Vedder 2012). Complexity typically refers to the speakers' ability to use a varying range of different structures and lexicon, while accuracy denotes the correct use of language (Housen, Kuiken, and Vedder 2012, 2). Previous studies have suggested that these dimensions may be interdependent, however, the degree of interdependence among different CAF components remains unresolved. Furthermore, this relationship becomes even more intricate in multilingual contexts (Cenoz 2013).

This doctoral dissertation research studies complexity and accuracy in multilingual speakers' speech and writing. The study examines how complexity and accuracy differ in multilingual university and university of applied sciences students' L1 Finnish, L2 English, and L3 Swedish. The study also investigates how complexity and accuracy are related across typologically different languages. This study extends previous SLA research by including both spoken and written modes into the analysis of complexity and accuracy in a multilingual context, thus providing valuable new information on the relationship of CAF components and multiple languages within the speaker's linguistic repertoire. Conducted as a mixed-methods study, this research utilises both quantitative and qualitative approaches. Complexity and accuracy are examined by analysing group-level tendencies and individual differences across the speakers' production in the L1, L2, and L3. The analysis employs various complexity measures, such as metrics for syntactic and morphological complexity as well as lexical diversity. To assess grammatical and lexical accuracy, measures of accurate language produced are used in addition to measures of errors produced. The results illuminate how complexity and accuracy manifest in multilingual speakers' L1 Finnish, L2 English, and L3 Swedish, therefore offering innovative implications for language teaching and assessment in a multilingual context.

References

Cenoz, Jasone. 2013. "The Influence of Bilingualism on Third Language Acquisition: Focus on Multilingualism." *Language Teaching* 46, no. 1: 71–86.

<https://doi.org/10.1017/S0261444811000218>

Housen, Alex, Folkert Kuiken, and Ineke Vedder, eds. 2012. *Dimensions of L2 Performance and Proficiency: Complexity, Accuracy and Fluency in SLA*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Skehan, Peter. 1996. "A Framework for the Implementation of Task-Based Instruction." *Applied Linguistics* 17, no. 1: 38–62.

Kieli-ideologiat variaation tutkimuksen kehyksessä

Koollekutsijat: Mia Halonen ja Johanna Vaattovaara

Työpajassa tarkastellaan kieli-ideologioiden tutkimusta variationistisen sosiolingvistiikan kehyksessä. Kieli-ideologioiden teoriaa ja käytäntöä on kehitetty lingvistisen antropologian, diskurssintutkimuksen ja sosiolingvistiikan aloilla (ks. Mäntynen ym. 2012). Sosiolingvistit ovat ammentaneet erityisesti lingvistisestä antropologiasta ja Silversteinin (2003) indeksisten järjestysten teoriasta, jonka avulla kielellisen vaihtelun dynamiikkaa on lähestytty perustaltaan tyylillisenä systeeminä (Eckert 2008) ja paikkoja dialektologisen tilakäsityksen sijaan sosiaalisesti tuotettuina (Johnstone 2004). Viimeisen vuosikymmenen aikana kieli-ideologioiden tutkimus ja sen menetelmät ovat alkaneet vakiintua ja samalla monimuotoistua.

Työpajassa tarkastellaan kieli-ideologioiden tutkimiseen liittyviä teoreettisia ja empiirisiä kysymyksiä. Esitelmissä tartutaan mm. seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia teoreettisia sitoumuksia empiirisiin asetelmiin liittyy ja millaisia teoreettisia kysymyksiä ne haastavat pohtimaan?
- Millaisia empiirisiä havaintoja teorian auttavat jäsentämään?
- Mihin kieli-ideologioiden tutkimusperinteeseen tai -perinteisiin käsittelyt kiinnittyvät?
- Millainen rooli kieli-ideologioilla on variaation kysymyksiin liittyvissä asetelmissä?
- Miten kieli-ideologia suhteutuu esimerkiksi sellaisiin lähikäsitteisiin kuin kieliasenne, kielikäsitteet tai kielitietoisuus?
- Millaisin tutkimusmenetelmin on voitu tunnistaa jo vakiintuneita kieli-ideologioita, kuten yksikielisyyden, natiivipuhujan tai standardikieli-ideologia?
- Miksi kieli-ideologioista on tarpeen puhua irrallaan ja erikseen muista ideologioista (vai onko)?
- Mitä voimme oppia kieli-ideologioiden teoriasta ja käytännöstä?

Esitelmät

1. Johanna Vaattovaara & Mia Halonen: Onko koulutusjärjestelmästä kieli-ideologisen ajattelun uudistajaksi? (+ Johdatus työpajaan)
2. Heidi Niemelä: Kieli-ideologiat piirustuksissa 'suomen kielestä' - tutkimusperinteet kohtaavat visuaalisen aineiston äärellä
3. Laura Tammilehto: Lukijat kaunokirjallisen murteen äärellä: empiirisen lukijatutkimuksen näkökulmia autenttisuuden ideologiaan

4. Salla Suotula: Lajienvälisen vuorovaikutuksen kieli-ideologiat ja sosiaalinen indeksisyys
5. Lotta Aarikka: *Taistelevat variantit* - Keskustelua variaation tutkimuksen kieli-ideologioista
6. Heini Lehtonen: Metapragmatiikka ja kieli-ideologiat

Lähteet

Eckert, P. (2008). Variation and the indexical field. *Journal of Sociolinguistics* 12 (4), 453–47.

Johnstone, B. (2004). Place, Globalization, and Linguistic Variation. Teoksessa C. Fought (toim.), *Sociolinguistic variation - critical reflections*, 65-83. Oxford University Press.

Mäntynen, A., Halonen, M., Pietikäinen, S., & Solin, A. (2012). Kieli-ideologioiden teoriaa ja käytäntöä. *Virittäjä* 116 (3), 325–348.

Silverstein, M. (2003). Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. *Language and communication* 23, 193–229.

Onko koulutusjärjestelmästä kieli-ideologisen ajattelun uudistajaksi?

Johanna Vaattovaara & Mia Halonen

Tampereen yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Työpajan johdantoalustuksessa esittelemme työpajan ja osallistumme kokonaisuuteen kriittisellä kysymyksellä: mitä koulutusjärjestelmältä vaaditaan, jotta yhteiskunnallisten rakenteiden muuttuessa myös kieli-ideologinen ajattelu voi muuttua?

Pohdimme kysymystä tapauksen “helsinkiläinen s” historian valossa. Alkuaan kansanlingvistiikassa dokumentoitujen, kielitieteellisistä faktoista poikkeavien kansan käsitysten ja metakommenttien pohjalta laatimamme tutkimusasetelmat (Vaattovaara & Halonen 2015; Halonen & Vaattovaara 2017) ovat tuottaneet ymmärrystä siitä, millaisten mekanismien kautta kieli-ideologinen konstruktio voi syntyä ja kulkea ytimeltään muuttumattomana läpi sukupolvien ja vuosisatojen. Monitieteinen tutkimus “helsinkiläisestä s:stä” on tarkentanut, kuinka kansallisuusaatteen myötävaikutuksella 1800-luvun lopulla syntynyt kieli-ideologinen ymmärrys yhtäältä suomen kielen oikeaoppisesta ja toisaalta “vääränlaisesta” /s/-ääntämyksestä on kummunnut kansallisen kertomuksen rakentamisesta ja Helsingistä sen särönä (ks. Halonen ym. 2020).

“Helsinkiläinen s” ideologiana (lingvistisenä faktana kyseenalainen) syntyi tarpeesta vastustaa vieraita, erityisesti ruotsin kielen vaikutteita. Esitelmässämme teemme seitsemän vuosikymmenen (1900–1970-l.) läpileikkauksen s-äänteeseen kantaa ottaneeseen oppimateriaaliin, jonka avulla koululaissukupolvia ohjattiin välttämään vääränlaista, helsinkiläiseksi miellettyä /s/:ää. (Vaattovaara & Halonen 2024.)

Valotamme sitä, miten oppimateriaalit ovat itsepintaisesti tukeneet puhtauden kieli-ideologiaa ja “helsinkiläistä s:ää” ideologisena konstruktiona läpi yhteiskunnan rakennemuutosten ja ruotsin kielen vaikutteiden pelon vaihduttua pelkoon englannin vaikutuksesta. Katsaus näyttää, miten yhteiskunnalliset muutokset näkyvät oppimateriaalien s:ää koskevissa luonnehdinnoissa, mutta kuitenkin kierrättävät alkuperäistä ideologista konstruktiota vuosikymmenestä toiseen. Tapauksen pohjalta voidaan kysyä ajankohtainen, päivänpolttava kysymys: mitä koulutusinstituutioilta ja koulutuksen kehittämiseltä vaaditaan, jotta yhteiskunnallisten rakenteiden muuttuessa myös kieli-ideologinen ajattelu voi muuttua?

Lähteet

Halonen, M. & J. Vaattovaara 2017. Tracing the indexicalization of the notion ‘Helsinki s’. *Linguistics* 55 (5). 1169–1195.

Halonen, M., S. Nyström, H. Paunonen & J. Vaattovaara 2020. *Stadin syntinen s*. ArtHouse.

Vaattovaara, J. & M. Halonen 2015. Missä on ässä? ‘Stadilaisen s:n’ helsinkiläisyydestä. Teoksessa M-L Sorjonen, A. Rouhikoski & H. Lehtonen (toim.) *Helsingissä puhuttavat suomet: Kielen indeksisyys ja identiteetit*, 40–83. SKS.

Vaattovaara, J., & Halonen, M. 2024. /s/ ideology in the 20th century educational materials in Finland - on the language political and sociocultural underpinnings. *Nordic Journal of Linguistics*.

Kieli-ideologiat piirustuksissa ‘suomen kielestä’ - tutkimusperinteet kohtaavat visuaalisen aineiston äärellä

Heidi Niemelä

Oulun yliopisto

Tarkastelen esitelmässäni suomen kieleen liittyviä kieli-ideologioita käsittelevän väitöskirjani teoreettista viitekehystä, jossa kaksi ideologiaihin keskittyvää tutkimusperinnettä kohtaavat. Tutkimuksessani yhdistän lingvistisestä antropologiasta kumpuavan kieli-ideologioiden

tutkimuksen teorian sekä kriittisen diskurssintutkimuksen tavan lähestyä ideologiaa diskurssin kautta.

Tutkimusaineistoni koostuu yli sadasta piirustuksesta 'suomen kielestä'. Olen lähestynyt piirustusten tarkastelussa kieli-ideologioita kulttuurisina käsityksinä kielen luonteesta, muodosta ja tarkoituksesta (Gal & Woolard 1995), jotka yhdistävät puheen tavat sosiaalisiin tapoihin (Woolard 1998). Olen yhdistänyt tutkimukseni teoreettiseen ja analyttiseen otteeseen kriittisen diskurssintutkimuksen ongelmakeskeisen ja valtarakenteita esiin tuovan lähestymistavan (Wodak & Meyer 2016) ja lähtenyt Blommaertia ja Verschuereniä (1998) mukaillen liikkeelle ajatuksesta, että (kieli-)ideologiat materiaalistuvat diskursseissa.

Molemmat teoriat ja niiden analyttiset työvälineet ovat olleet läsnä tutkimuksessani ja näin kietoutuneet yhteen. Piirustusaineiston analyysi on muovautunut kolmivaiheiseksi: Aineiston visuaalista analyysia ja luokittelua on seurannut fairclough'lainen kuva- ja tekstielementtien tarkastelu (diskurssi tekstinä, diskurssi diskursiivisena toimintana sekä diskurssi sosiaalisena toimintana). Diskursseissa materiaalistuvien kieli-ideologioiden selittämiseen olen soveltanut Irvinen ja Galin (2000) kuvaamia semioottisia prosesseja, erityisesti ikonisaatiota ja poistamista. Keskityn esitelmässäni valitsemieni teorioiden yhtäläisyyksiin ja eroihin sekä niiden yhdistämisen vahvuuksiin ja heikkouksiin.

Lähteet

Blommaert, J. – Verschueren, J. 1998: *Debating diversity. Analysing the discourse of tolerance*. Routledge.

Gal, S. – Woolard, K. 1995: Constructing languages and publics: authority and representation. *Pragmatics* 5/2 s.129–138.

Irvine, J. – Gal, S. 2000: Language ideology and linguistic differentiation. – P. V. Kroskrity (toim.) *Regimes of Language: Ideologies, Politics, and Identities*, s. 35–83. School of American Research Press.

Wodak, R. – Meyer, M. 2016: *Methods of critical discourse analysis*. Kolmas painos. Sage Publications Ltd.

Woolard, K. 1998: Language ideology as a field of inquiry. – B. Schieffelin, K. Woolard & P. V. Kroskrity (toim.), *Language ideologies. Practice and theory* s. 3–46. Oxford University Press.

Lukijat kaunokirjallisen murteen äärellä: empiirisen lukijatutkimuksen näkökulmia autenttisuuden ideologiaan

Laura Tammilehto

Tampereen yliopisto

Autenttisuus on keskeinen ideologinen konstruktio sosiolingvistiikassa. Sekä tutkijat että kielenkäyttäjät voivat ajatella joidenkin puhujien, rekisterien tai varianttien olevan toisia aidompia tai alkuperäisempiä. (Ks. esim. Bucholtz 2003, Coupland 2003, Eckert 2003.) Autenttisuuden ideologia voi olla läsnä myös fiktiivisen puheen, kuten kaunokirjallisuudessa käytetyn murteen, tarkastelussa: millaista autenttisuutta kaunokirjalliselta murteelta odotetaan, mikä erottaa uskottavan murrerepresentaation epäuskottavasta ja mikä on autenttisuuden merkitys kirjallisuuden lukijoille.

Tarkastelen esitelmässäni murteen autenttisuuden ideologiaa kansanlingvistisen, lukijoihin keskittyvän tutkimuksen näkökulmasta. Esitelmä pohjautuu tekeillä olevaan väitöskirjaani, jossa tutkin Katja Ketun kaunokirjallisessa tuotannossa käytetyn murteen koettua autenttisuutta. Tutkimuksen aineisto koostuu Ketun kaunokirjallisista teoksista, sähköisesti kerätystä kyselyaineistosta ja kahdesta videonauhoitetusta lukupiirikeskustelusta. Esitelmässä havainnollistan kysely- ja lukupiiriaineistoista poimituin esimerkein, miten autenttisuuden ideologia näkyy kielenkäyttäjien kaunokirjallisesta murteesta esittämissä havainnoissa, arvioissa ja tulkinnoissa.

Peilaan havaintoja kolmannen aallon sosiolingvistiikan parissa käytyihin keskusteluihin autenttisuudesta (esim. Lacoste, Leimgruber & Breyer 2014; ks. myös Stamou 2014). Esittelen, mitä murteen autenttisuus lukijoille tarkoittaa ja kuinka merkittävänä kaunokirjallisuuden arviointikriteerinä sitä pidetään. Samalla pohdin, kuinka vakiintunut ja tiedostettu autenttisuuden ideologia kieli-ideologiana on ja miten kansanlingvistinen lukijatutkimus menetelmällisesti soveltuu kieli-ideologioiden tutkimiseen.

Lähteet

Bucholtz, M. (2003). Sociolinguistic nostalgia and the authentication of identity. *Journal of Sociolinguistics* 7(3), 398–416.

Coupland, N. (2003). Sociolinguistic authenticities. *Journal of Sociolinguistics* 7(3), 417–431.

Eckert, P. (2003). Elephants in the room. *Journal of Sociolinguistics* 7(3), 392–397.

Lacoste, V., Leimgruber, J. & Breyer, T. (Toim.) (2014). *Indexing Authenticity: Sociolinguistic Perspectives*. Berlin: De Gruyter.

Stamou, A. G. (2014). A literature review on the mediation of sociolinguistic style in television and cinematic fiction: Sustaining the ideology of authenticity. *Language and Literature* 23(2), 118–140.

Lajienvälisen vuorovaikutuksen kieli-ideologiat ja sosiaalinen indeksisyys

Salla Suotula

Tampereen yliopisto

Tämä esitys pohjautuu meneillään olevaan tutkimukseeni, joka käsittelee ihmisten ja muiden eläinten välistä vuorovaikutusta maatila- ja tuotantoeläinten turvakodissa sekä turvakodissa toimivien ihmisten käsityksiä lajienvälisestä vuorovaikutuksesta ja muunlajisiin eläimiin liittyvästä kielenkäytöstä. Tutkimuksen aineisto pohjautuu kahden kuukauden osallistuvaan havainnointiin eläinten turvakodissa ja koostuu havaintopäiväkirjoista, lajienvälistä vuorovaikutusta kuvaavista videotallenteista sekä kolmesta ryhmähaastattelusta.

Maatila- ja tuotantoeläinten turvakotien toiminta pohjautuu tavallisesti eläinoikeusajatteluun, ja sen ytimessä on kodin tarjoaminen eläintuotannosta pelastetuille tai muuten kotia tarvitseville eläinyksilöille. Ne pyrkivät usein myös edistämään eläinten oikeuksia vaikuttamalla sosiaalisessa mediassa sekä järjestämällä ihmisille mahdollisuuksia vierailla turvakodissa. Niiden eläinasukkaat edustavat pääasiassa nk. tuotantoeläimiin kuuluvia lajeja (kuten kanoja, sikoja, lampaita ym.), mutta niissä voi asua myös lemmikkeinä pidettyjä eläinlajeja sekä sellaisia eläimiä, joita käytetään sekä hyöty- että seuraeläiminä (kuten hevosia tai kaneja). (Ks. Donaldson & Kymlicka, 2015.) Eläinten turvakotitoiminnan lähtökohdat ja periaatteet määrittävät sitä, millaisia ne ovat monilajisina vuorovaikutusympäristöinä: eläinten kanssa pyritään toimimaan heidän omilla ehdoillaan, mikä vaikuttaa myös vuorovaikutukseen ihmisten ja turvakodin eläinasukkaiden välillä.

Esitys käsittelee kieli-ideologioita ja sosiaalista indeksisyyttä lajienvälisen vuorovaikutuksen näkökulmasta tarkastelemalla lajienvälisiä vuorovaikutustilanteita sekä eläinten turvakodissa toimivien ihmisten käsityksiä lajienvälisestä vuorovaikutuksesta ja kielenkäytöstä. Teorian osalta tarkastelen kieli-ideologian ja indeksisen kentän (Eckert, 2008) käsitteiden soveltuvuutta lajienvälisen vuorovaikutuksen analyysiin. Lajienväliseen vuorovaikutukseen kytkeytyvät myös laajemmat kysymykset kieli-ideologioiden suhteesta multimodaaliseen ja ruumiilliseen vuorovaikutukseen sekä ruumiillisuuden roolista sosiolingvistisessä tutkimuksessa (ks. Bucholtz & Hall, 2016).

Lähteet

Bucholtz, M., & Hall, K. (2016). Embodied sociolinguistics. Teoksessa N. Coupland (Toim.), *Sociolinguistics: Theoretical Debates* (1. p., s. 173–198). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781107449787.009>

Donaldson, S., & Kymlicka, W. (2015). Farmed Animal Sanctuaries: The Heart of the Movement? A Socio-Political Perspective. *Politics and Animals*, 1, 50–74.

Eckert, P. (2008). Variation and the indexical field. *Journal of Sociolinguistics*, 12(4), 453–476.

Taistelevat variantit – Keskustelua variaationtutkimuksen kieli-ideologioista

Lotta Aarikka

Itä-Suomen yliopisto

Väitöskirjassani tarkastelin suomalaisen murteentutkimuksen historiaa ja kieli-ideologioita. Analysoin mm. sitä, miten puhutun kielen tutkimusasetelmat ja eritoten puhujavalinnat tuottavat ja uusintavat syntyperäisyyden eli natiivipuhujan kieli-ideologiaa (Aarikka 2023, 182–186). Lisäksi esitin, että murteita tutkivista väitöskirjoista koostuvassa tekstiaineistossa jäsennetään alati muuttuvaa ja moninaista puhutun kielen todellisuutta kronotoopeiksi (vanha) murre ja (nyky)puhekieli (Cavanaugh 2024; Aarikka 2023, 365–398).

Tässä esitelmässä keskityn erityisesti variaationtutkimuksen kieli-ideologisiin prosesseihin. Tarkastelen sitä, miten variaatiota kuvatessa tutkimuksen diskursseissa elollistetaan kieltä (ks. myös Mäntynen 2003, 130–131) ja variaatiota varianttien taisteluksi. Käsittelen myös sitä, miten variaation kuvaukseen liittyvissä tutkimusdiskursseissa otetaan kantaa kielitajun ja kielenkäytön dynamiikkaan eli esimerkiksi siihen, ovatko puhujien kielelliset valinnat tietoisia. Lisäksi kiinnitän huomiota siihen, miten varieteetteja kuvataan ja käsitteellistetään essentialistisesti tiettyjen, alueellisesti ja sosiaalisesti erottelevien varianttien kimppuina (Aarikka 2023, 264–270). Pohdin, mitä seurauksia edellä mainituilla seikoilla on teoreettisesti ja menetelmällisesti variaation kysymyksiin ja kieli-ideologioihin liittyvissä tutkimusasetelmissa.

Esitelmäni pääasiallinen tavoite on herättää keskustelua liittyen siihen, miten variationistinen sociolinguistiikka itsessään osallistuu kieli-ideologisiin prosesseihin, joita tyypillisesti tutkimme kielenkäyttäjien näkökulmasta.

Lähteet

Aarikka, Lotta 2023: *Murre ja sen tutkimus. Näkökulmia fennistisen murteentutkimuksen historiaan ja kieli-ideologioihin 1871–2017*. Turku: Turun yliopisto.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-9301-7>

Cavanaugh, Jillian 2024: Dialect chronotopes. Politics, nation and re-imaginings. Teoksessa Paolo Heywood (toim.) *New Anthropologies of Italy*, s. 359–375.

DOI:10.1515/9781805395874-021

Mäntynen, Anne 2003: *Miten kielestä kerrotaan. Kielijuttujen retoriikkaa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Metapragmatiikka ja kieli-ideologiat

Heini Lehtonen

Helsingin yliopisto

Metapragmatiikan voi määritellä toiminnaksi, joka kommentoi toimintaa ja metakielen fokusoidummin kieleksi, joka kommentoi kieltä. Metakieltä on sosiolingvistiikassa käsitelty esimerkiksi kansanlingvistiksessä asennetutkimuksessa, ja sosiaaliseen indeksisyyteen keskittyvässä variaationtutkimuksessa metapragmaattisen aineiston merkitystä on korostettu, sillä sen avulla päästään käsiksi ideologisiin tulkintoihin, joissa yhdistyvät käsitykset puhujista, sosiaalisista suhteista ja kielestä. Taustalla on dialoginen käsitys kielestä ja merkityksestä: kun kielellisiä merkkejä käytetään vuorovaikutuksessa, valinnat nojaavat käsityksiin siitä, millaisia merkityksiä ja normeja osallistujat jakavat – ja toisaalta jokainen uusi käyttö kontekstissaan potentiaalisesti uudistaa merkityksiä ja neuvottelee normeista.

Erittelen esityksessäni sitä, millaista metapragmaattista aineistoa sosiolingvistit ovat hyödyntäneet ja voivat hyödyntää. Tarkastelen kielen metapragmaattista kommentointia haastatteluaineistoissa, spontaaneissa vuorovaikutusaineistoissa, toimintatutkimuksellisesti orientoituneen hankkeen aineistoissa sekä media-aineistoissa. Pohdin, miten erilaisten aineistojen kautta voi valottaa kieli-ideologisia prosesseja.

Variaation tarkastelu ja luokittelu ja kieltä kommentoivan metapragmatiikan tarkastelu ovat saman kolikon kaksi eri puolta, jotka yhdessä auttavat ymmärtämään variaatiota ja sen sosiaalisia syitä ja seurauksia. Sellaiseenkin aineistoon, joka ei ehkä itsestään selvimmin olisi valikoitunut variaationtutkijan mielenkiinnon kohteeksi, voi olla tallentunut diskursseja kielestä ja sen käytöstä tietyssä ajassa ja paikassa. Relevanteiksi käsitteiksi metapragmaattisen kommentoinnin tarkasteluun nousevat moniäänisyys, asennoituminen ja performanssi.

Lähteet

Bell, A. & Gibson, A. 2011. Staging language: An introduction to the sociolinguistics of performance. *Journal of Sociolinguistics* 15 (5), 555–572.

Eckert, P. 2012. Three waves of variation study: The emergence of meaning in the study of sociolinguistic variation. *Annual Review of Anthropology* 41, 87–100.

Jaffe, A. 2016. Indexicality, stance and fields in sociolinguistics. Teoksessa Coupland, N. (toim.) *Sociolinguistics. Theoretical Debates*, 86–112. Cambridge University Press

Silverstein, M. 1993. “Metapragmatic discourse and metapragmatic function.” Teoksessa J. Lucy (toim.) *Reflexive language. Reported speech and metapragmatics*. Cambridge University Press.

Silverstein, M. 2003. Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. *Language & Communication* 23, 193–229.

Kielikäytänteisiin liittyvä moninaisuus työelämässä

Kielellinen moninaisuus näkyy nykyisessä teknologisoituneessa, monipaikkaisessa ja yllirajaisessa työelämässä monin tavoin (ks. Angouri 2014; Nissi, Blåsjö & Jonsson 2023). Kieltä tarvitaan työn eri vaiheissa: työnhaussa, työtapoihin ja työyhteisöön sosiaalistumisessa, työprosesseissa ja tiimityössä sekä työstä raportoidessa (Roberts 2010; Boutet 2025). Kun työtiimit ja -yhteisöt ovat moninaisia ja monikielisiä, kielikäytännöt ja kielipolitiikka edellyttävät joko julkilausuttua tai sanatonta neuvottelua (Lehtimaja, Korpela, Komppa, Kotilainen & Kurhila 2023). Etenkin suomea toisena kielenään puhuvat työntekijät ja -hakijat tasapainottelevat työelämän odotusten ja omien ammatillisten tavoitteidensa ristipaineessa. Toisaalta myös heidän työyhteisönsä jäsenet – ja mahdolliset työuramentorit – joutuvat pohtimaan omaa toimintaansa monikielisyssä yhteisöissä. Teknologisoituva ja globalisoitunut työelämä asettaa omat lisähaasteensa: lähes alalla kuin alalla edellytetään monipuolisia teksti- ja viestintätaitoja eli monilukutaitoa (ks. Strömmer, Suni, Ruuska & Ilikkanen 2023). Kielellinen moninaisuus voidaan nähdä haasteiden sijaan kuitenkin rikkautena, jos monikielisten työntekijöiden monikieliset resurssit tunnustetaan kansalliseksi kielivarannoksi.

Työelämän kieli -teemaverkoston järjestämän työpajan tavoite on lisätä ymmärrystä kielikäytänteisiin liittyvästä moninaisuudesta työelämässä niin yksilöiden, työpaikkojen kuin laajemman työelämän tasoilla. Tarkastelussa ovat työntekijöiden käsitykset ja kokemukset, työpaikkojen kielipolitiikka sekä monilukutaito teknologisoituvassa työelämässä. Työpajassa keskustellaan seuraavista kysymyksistä: Millaisia kielellisiä käytänteitä muodostuu eri aloilla ja työyhteisöissä? Miten kielelliset käytännöt näkyvät työntekijöiden käsityksissä, kokemuksissa ja positioissa sekä kieliyhteisöihin sosiaalistumisessa? Millaista monilukutaitoa teknologisoituvassa työelämässä edellytetään? Näitä kysymyksiä tarkastellaan eri näkökulmista, kuten monikielisyyden, diskurssien, ideologioiden, identiteettien, tunteiden ja käsitysten kautta.

Työpaja koostuu seuraavista esitelmistä (6 x 25 min.):

1. Katariina Pyykkö & Marika Hall: Työpaikkojen kielipolitiikkaa maahanmuuttaneiden aikuisten raportoina: toimijat, toiminta ja argumentaatio
2. Pia Lahti: Kahden S2-arkkitehdin urapolut ja suomen oppiminen: investointi kielitaitoon osana ammatillisen identiteetin rakentumista
3. Päivi Ilikkanen & Minna Intke-Hernandéz: Maahanmuuttotustaisten aktoreiden osallisuus, toimijuus ja kieliyhteisöön sosiaalistuminen työuramentoroinnissa
4. Heli Paulasto: Hoitajien näkemyksiä työyhteisön monikielisyydestä piirustusmenetelmällä

5. Johanna Haapala: Suomenruotsalaisten työntekijöiden kielellinen aseointi suomenpuhujina

6. Tiina Räisänen & Niina Hynninen: Monilukutaito teknologisoituneessa työelämässä: käsitteellistä pohdintaa

Työpajan lopuksi pidetään 30 min. loppukeskustelu, jonka aikana kaikki työpajan osallistujat pääsevät jakamaan ajatuksiaan esitelmien herättämistä kysymyksistä.

Lähteet

Angouri, J. 2014. Introduction. Multilingualism in the workplace: Language practices in multilingual contexts. *Multilingua*, 33 (1–2), 1–9. <https://doi.org/10.1515/multi-2014-0001>

Boutet, J. 2025. The language part of work: appraisal and evolution. *International Journal of the Sociology of Language*, 2025 (292), 59–78. <https://doi.org/10.1515/ijsl-2024-0069>

Lehtimaja, I., E. Korpela, J. Komppa, L. Kotilainen & S. Kurhila 2023. Monikielisen työyhteisön opas. Helsinki: Alma Talent.

Nissi, R., Blåsjö, M., & Jonsson, C. 2023. Workplace communication in flux: From discrete languages, text genres and conversations to complex communicative situations. *Applied Linguistics Review*, 14 (4), 679–695. <https://doi.org/10.1515/applirev-2021-0052>

Roberts, C. 2010. Language socialization in the workplace. *Annual Review of Applied Linguistics* 30, 211–227.

Strömmer, M., M. Suni, K. Ruuska & P. Iikkanen 2023. Kielikoulutus valmistamassa monikieliseen työelämään. Teoksessa A. Pitkänen-Huhta, K. Mård-Miettinen, & T. Nikula (toim.), *Kielikoulutus mukana muutoksessa*, s. 353–375. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys ry. AFInLA-teema, 16. <https://doi.org/10.30660/afinla.126727>

Työpaikkojen kielipolitiikkaa maahanmuuttaneiden aikuisten raporttoimana: toimijat, toiminta ja argumentaatio

Katariina Pyykkö & Marika Hall

Helsingin yliopisto / Pennsylvania State University

Kansainvälisten työntekijöiden määrä on kasvanut Suomessa viime vuosikymmeninä, minkä tulisi kannustaa työorganisaatioita työstämään kielipolitiikkaansa. Työorganisaatioissa kehittyä tietoisia ja tiedostamattomia linjauksia kielivaatimuksista, kielivalinnoista ja ammatillisen kielitaidon kehittämisestä. Vaikka Pohjoismaissa huomio kiinnittyy usein

kotimaisiin kieliin ja englanttiin, työpaikkojen kielellinen moninaisuus on arjessa laajempaa (Lønsmann & Kraft 2018). Miten eri yhteiskunnalliset toimijat vaikuttavat työorganisaatioiden kielipolitiikkaan?

Tutkimuksemme sijoittuu kriittisen diskurssintutkimuksen (CDS) viitekehykseen, joka mahdollistaa diskurssien tarkastelun laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa (Wodak, 2002; Fairclough, 2006; van Dijk, 2015). Analysoimme KhosraviNikin (2010) viitekehyksen avulla, miten yhteiskunnallisia toimijoita, toimintaa ja argumentaatiota rakennetaan kyselyaineistossa. Laadullinen aineistomme koostuu englanninkielisellä sähköisellä kyselyllä kerätystä 455 maahanmuuttaneen aikuisen avovastauksesta vuodelta 2023. Analyysin kohteena olevissa kahdessa kysymyksessä käsitellään raportoitua työpaikkojen nykyistä ja ideaalia kielipolitiikkaa. Keskitymme holistisessa analyysissämme työnhakijoihin, työntekijöihin, työnantajiin, koulutuksentarjoajiin ja julkiseen hallintoon.

Tuloksemme osoittavat, että eri toimijat ja niiden toiminta ovat toisiinsa linkittyneitä ja vaikuttavat eri tavoin työpaikkojen kielipolitiikkaan. Vastaajien kuvauksissa käsitellään toimijoiden ja toimintatapojen vaikutuksia esim. työnsaantiin, arjen toimintaan ja uralla etenemiseen. Englanti ja suomi nähdään erityisen arvokkaina kielellisinä resursseina, kun taas muita kieliä käsitellään vastauksissa harvoin (vrt. Lehto, 2023). Aineistossa esitetään toiveita muutoksista eri toimijoiden kielipolitiikkaan sekä sääntelyn mutta myös jouston kautta.

Tutkimuksemme syventää ymmärrystä työorganisaatioiden kielipolitiikasta. Maahanmuuttaneiden aikuisten ehdotukset kannustavat eri yhteiskunnallisia toimijoita tarkastelemaan uudelleen sellaista kielipolitiikkaa, joka heikentää heidän osallisuuttaan työelämässä Suomessa.

Lähteet

Fairclough, N. 2006. *Language and globalization*. London: Routledge.

KhosraviNik, M. 2010. Actor descriptions, action attributions, and argumentation: towards a systematization of CDA analytical categories in the representation of social groups. *Critical Discourse Studies*, 7 (1), 55–72. <https://doi.org/10.1080/17405900903453948>

Lehto, L. 2023. Kieli ja osallisuuden eri ulottuvuudet Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten diskursseissa. *AFinLAN vuosikirja 2023. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 80*, 194–223. <https://doi.org/10.30661/afinlavk.127115>

Van Dijk, T. 2015. Critical Discourse Analysis. Available at: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/07/Teun-A.-van-Dijk-2015-Critical-discourse-Analysis.pdf>

Wodak, R. 2002. Aspects of critical discourse analysis. *Zeitschrift für Angewandte Linguistik* 36: 5–31.

Kahden S2-arkkitehdin urapolut ja suomen oppiminen: investointi kielitaitoon osana ammatillisen identiteetin rakentumista

Pia Lahti

Helsingin yliopisto

Vieraskielisten määrä Suomessa on viime vuosien aikana vauhdikkaasti kasvanut, ja vaikka suurin osa vieraskielisistä on hyvin koulutettuja työkäisiä, he ovat suomalaistaustaiseen väestöön verrattuna useammin koulutusta vastaamattomassa työssä. Korkea-asteen suorittaneilla on enemmän vaikeuksia päästä koulutustasoansa vastaavaan työhön kuin vähemmän koulutetuilla ja esteenä mainitaan usein puutteellinen suomen kielen taito. (Ks. Baumgartner 2023.)

Esitelmässäni tarkastelen kahden samassa yrityksessä työskentelevän suomea toisena kielenä puhuvan (S2) arkkitehdin hyvin erilaisia ura- ja suomenoppimispolkuja. Molemmat informanttini kävivät yliopisto-opintojen jälkeen kotoutumiskoulutuksen, jonka jälkeen he aloittivat arkkitehteina samassa yrityksessä mutta eri aikaan ja eri osastoilla. Molemmille tämä oli ensimmäinen työpaikka Suomessa. Vaikka lähtökohdat olivat molemmille samanlaisia, he ovat kehittyneet sekä kielellisesti että ammatillisesti hyvin eri tavoin: toinen on kehittynyt vasta kotoutumiskoulutuksen käyneestä nuoremasta arkkitehdista asiantuntevasti suomeksi työskenteleväksi pääsuunnittelijaksi, kun taas toisen kehitys ja sen myötä koko ura ei tunnu etenevän.

Aineistoni koostuu kahdesta puolistrukturoidusta teemahaastattelusta, joita on analysoitu teema-analyysia hyödyntäen. Esitelmässäni keskityn informanttien kielelliseen ja ammatilliseen sosiaalistumiseen työpaikalla (esim. Roberts 2010) sekä heidän omaksumiinsa identiteetteihin ja rooleihin (esim. Norton 1997). Tarkastelen, miten työelämän eri toimijoiden investointi (ks. Peirce 1995) informanttien kielelliseen ja ammatilliseen kehitykseen on vaikuttanut heidän ammatilliseen identiteettiinsä.

Esitelmä perustuu väitöskirjani ensimmäiseen osatutkimukseen. Väitöskirjassani käsittelen suomea toisena kielenä puhuvien rakennusalan suunnittelijoiden (arkkitehtien ja insinöörien) työssä tarvittavaa suomen kielen taitoa, suomen kielen oppimismahdollisuuksia ja esihenkilöiden näkemyksiä tarvittavasta kielitaidosta.

Lähteet

Baumgartner, Tarja 2023: Maahanmuuttajien osaamista jää käyttämättä työmarkkinoilla. Tilastokeskus. Viitattu 13.08.2025

<https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-osaamista-jaa-kayttamatta-tyomarkkinoilla>

Norton, Bonny 1997: Language, Identity, and the Ownership of English. *TESOL Quarterly* 31, no. 3 (1997): 409–29. doi:10.2307/3587831.

Peirce, Bonny Norton 1995: Social identity, investment, and language learning. *ESOL Quarterly* 29, no. 1 (1995): 9–31. doi:10.2307/3587803.

Roberts, Celia 2010: Language socialization in the workplace. – *Annual Review of Applied Linguistics* 30 s. 211–227. <https://doi.org/10.1017/S0267190510000127>.

Maahanmuuttotaustaisten aktoreiden osallisuus, toimijuus ja kieliyhteisöön sosiaalistuminen työuramentoroinnissa

Päivi Ilikkanen & Minna Intke-Hernandéz

Jyväskylän yliopisto / Helsingin yliopisto

Tässä esitelmässä tarkastelemme, miten työuramentorointi tukee maahanmuuttotaustaisten työnhakijoiden osallisuutta ja toimijuutta sekä kieliyhteisöön sosiaalistumista. Työuramentoroinnilla tarkoitamme vastavuoroista ja luottamuksellista suhdetta pitempään työelämässä olleen mentorin ja työtä hakevan aktorin välillä. Muualta Suomeen muuttaneille työnhakijoille järjestettävän työuramentoroinnin tavoitteena on käsitellä aktorille ajankohtaisia työhön sekä Suomessa elämiseen liittyviä kysymyksiä. Mentorointi tarjoaa tilaisuuksia paitsi oppia työelämäään liittyvää sanastoa ja kielellisiä käytäntöjä myös ymmärtää työelämän normeja, vuorovaikutustapoja ja kulttuurisia merkityksiä. Näin se toimii sekä kielen oppimisen että laajemman kulttuurisen kiinnittymisen kontekstina. Lähestymme ilmiötä monitieteisen viitekehyksen pohjalta, jossa yhdistyvät sosiokulttuurinen oppimisteoria, kielen ja kulttuurin sosiaalistumisen näkökulma sekä tutkimus toimijuudesta ja osallisuudesta. Kokemus osallisuudesta ei kehity pelkästään kielen oppitunneilla, vaan se muodostuu vuorovaikutuksessa yhteisön jäsenten kanssa, autenttisissa tilanteissa ja merkityksellisissä käytännöissä, joita esimerkiksi työuramentorointi voi tarjota. Käsittelemme mentorointia ohjauksellisesta näkökulmasta. Jäsentelymme pohjautuu Vehviläisen (2014) ohjauksen kolmeen orientaatioon: kannattelevaan, tutkivaan ja ongelmanratkaisuorientaatioon. Mentoroinnissa korostuu ohjauksen kannatteleva orientaatio, jonka näemme mentoroinnin erityisenä vahvuutena. Ohjauksen kannattelevan orientaation (Vehviläinen, 2014) määritelmän mukaisesti ohjaajan tai mentorin tehtävä on toimia turvallisena vuorovaikutuskumppanina, joka tukee osallisuuden rakentumista luomalla tilaa tulla kuulluksi, nähdyksi ja hyväksytyksi. Tällaisessa vuorovaikutuksessa voidaan edistää kaikkia osallisuuden ulottuvuuksia: mahdollistaa pääsy rakenteisiin, tukea osallistumista ja vahvistaa kuulumisen tunnetta. Tutkimuksen aineisto koostuu korkeakoulutettujen työuramentorointiohjelmiin osallistuneiden maahanmuuttaneiden aktoreiden haastattelut (n=10), joita analysoimme temaattisesti. Toimijuus ei ole passiivinen tila, vaan aktiivinen prosessi, jossa yksilö rakentaa itseään ja suhdettaan yhteisöönsä (Vehviläinen 2014).

Toimijuuden ja osallisuuden välillä vallitsee vahva kytkös: toimijuus vahvistuu sitä mukaa, kun yksilö kokee olevansa osa yhteisöä ja että hänen toiminnallaan on vaikutusta.

Työuramentoroinnissa toimijuus korostuu erityisesti aktorin ammatillisen identiteetin rakentumisessa sekä kielellisen ja kulttuurisen osaamisen kehittämisessä. Mentorointi tukee työelämän diskurssiyhteisöön sosiaalistumista, sillä mentorointisuhde tarjoaa tiloja ja välineitä, joiden avulla aktori voi harjoitella oman osaamisensa näkyväksi tekemistä, neuvotella asemaansa työelämässä ja kokea merkityksellisyyttä toiminnassaan.

Lähteet

Vehviläinen, S. (2014). *Ohjaustyön opas: Yhteistyössä kohti toimijuutta*. Gaudeamus.

Hoitajien näkemyksiä työyhteisön monikielisydestä piirustusmenetelmällä

Heli Paulasto

Itä-Suomen yliopisto

Suomalainen sosiaali- ja terveysala on monikielistynyt vauhdilla viimeisten 10–20 vuoden aikana. Kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus tuottaa sopeutumistarpeita niin kansainväliselle kuin suomalaiselle hoitohenkilöstölle (esim. Vartiainen ym. 2017, Kamau ym. 2023). Tässä esitelmässä käsitellään Pohjois-Savon hyvinvointialueen hoitajien näkemyksiä oman työyksikön monikielisydestä hyödyntäen taidelähtöistä menetelmää: piirtämistä (esim. Niemelä 2020). Aineisto on koottu keväällä 2025 kuudessa hoivayksikössä Itä-Suomen yliopiston VETOA-hankkeen* työpajoissa, joihin osallistui suomalaisia ja kansainvälisiä hoitajia. Esitelmä keskittyy piirrostehtävään (N=32), joka koski hoitajien kokemuksia työpaikkansa kieli- ja kulttuurieroista ja moninaisuudesta. Analyysi jakautuu kahteen vaiheeseen: piirrosten rakenteelliseen ja sisällölliseen luokitteluun (Atlas.ti; Kress & van Leeuwen 2021) ja laadulliseen analyysiin, jossa hyödynnetään myös hoitajien omia kertomuksia piirtämiensä kuvien sisällöstä (Mannay 2016).

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Millaisia visuaalisia elementtejä hoitajat käyttävät yksikkönsä monikielisyyttä kuvatessaan?
- 2) Miten kansainväliset ja suomalaiset hoitajat kuvaavat yksikkönsä kielieroja ja moninaisuutta?

Piirrosten rakenteellinen ja sisällöllinen analyysi osoittaa, että kansainväliset ja suomalaiset hoitajat lähestyivät tehtävää hieman eri tavoin: ensin mainituilla korostuvat narratiivit ja konkreettiset työtilanteet ja jälkimmäisillä käsitteellinen kuvaus ja monikielisyyteen liittyvä symboliikka. Tunteiden ja vuorovaikutuksen kuvauksissa on yhtäläisyyksiä. Piirroksissa

esiintyy suomen tai englannin kielen käyttöön liittyviä haasteita sekä onnistumisia ja ratkaisuja, kuten suomen ja englannin yhteiskäyttöä.

Piirrokset yhdessä niiden suullisten kuvausten kanssa kertovat, että työpajoihin osallistuneet suomalaiset hoitajat suhtautuvat monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen pääasiassa hyvällä asenteella, mutta he tarvitsevat tukea siinä missä ulkomaalaistaustaiset hoitajatkin. Suomalaisten hoitajien kieli- ja kulttuurikompetenssiin liittyvä tutkimus koskee tällä hetkellä lähinnä potilaskohtaamisia, mutta on selvää, että heidän kokemuksiinsa työyhteisön sisäisestä integraatiosta on myös kiinnitettävä huomiota.

*) VETOA-hanke, ks. <https://uefconnect.uef.fi/veto-ja-pitovoimaa-monikulttuurisesta-tyoyhteisosta-pohjois-savon-hyvinvointialueelle-vetoa>

Lähteet

Kamau, S., Koskenranta, M., Isakov, T-M., Kuivila, H., Oikarainen, A., Tomietto, M. & Mikkonen, K. (2023). Culturally and linguistically diverse registered nurses' experiences of integration into nursing workforce – A qualitative descriptive study. *Nurse Education Today* 121. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105700>.

Kress, G. & T. van Leeuwen (2021). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. Routledge.

Mannay, D. (2016). *Visual, Narrative and Creative Research Methods: Application, Reflection and Ethics*. Routledge.

Niemelä, H. (2020). Piirretty suomen kieli: piirustusmetodin käyttö kieli-ideologioiden tutkimisessa. *Virittäjä*, 124(3). <https://doi.org/10.23982/vir.83300>

Vartiainen, P., Alenius, P., Pitkänen, P. & Koskela, M. (2017). Ulkomailta muuttaneiden hoitajien integraatio ja oppimisen polut sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöissä. *Työelämän tutkimus. Arbetslivsforskning*, 15(2), 148–162.

Suomenruotsalaisten työntekijöiden kielellinen asemointi suomen kielen käyttäjinä

Johanna Haapala

Hanken – Svenska handelshögskolan

Esitelmässäni analysoin asiantuntijatehtävissä toimivien suomenruotsalaisten kertomuksia itsestään suomen kielen käyttäjinä. Lähemmin tarkastelen sitä, miten työntekijät asemoivat itsensä ammatillisesti suomen kielen puhujina ja kirjoittajina ja miten he toisaalta kokevat, että heidät asemoidaan. Tutkimukseni aineisto koostuu kahdentoista yksityisellä sektorilla toimivan työntekijän haastattelusta. Haastateltavien koti- ja koulukielenä on ollut ruotsi, ja he ovat kasvaneet hyvin yksikielisissä ympäristöissä. Suomea he ovat oppineet kodin ja koulun ulkopuolella, itselleen merkityksellisissä elämäntilanteissa (ks. Haapala tulossa), ja nykyisissä tehtävissään he käyttävät sitä osana monikielistä työympäristöään.

Haastateltavat tuovat pienissä kertomuksissaan (Georgakopoulou 2015) esiin ristiriidan kokemiensa kielellisten odotusten – eräänlaisen natiivipuhujan ideaalimallin – ja oman kielitaitonsa välillä. Laajemmin kyse on myös omasta identiteetistä suomen kielen käyttäjänä: kuka minä olen suhteessa siihen, mitä yhteiskunnan mielestä minun pitäisi olla (ks. Watson 2007). Haastateltavat eivät ole kuitenkaan keinottomia tämän ristiriidan edessä, vaan he tuovat esiin erilaisia tapoja suhtautua siihen ja ratkaista se omassa työelämässä. Nämä keinot liittyvät toisaalta käsityksiin kielen omistajuudesta ja legitimitetistä (ks. O'Rourke 2011), toisaalta kykyyn hyödyntää koko työyhteisön kielellistä repertuaaria.

Esitelmäni pohjautuu osatutkimukseeni, joka on itsenäinen osa laajempaa kaksikielistä projektia *Suomenruotsalaisten kielellisiä käytänteitä yksityisellä sektorilla* (FISKAR). Projektin toisena tutkijana toimii Jannika Lassus (HY).

Lähteet

Georgakopoulou, A. 2015: Small stories research. Methods – analysis – outreach. Alexandra Georgakopoulou ja Anna de Fina (toim.): *Handbook of Narrative Analysis*, 255–271. Wiley-Blackwell, New Jersey.

Haapala, J. tulossa: Kielenoppimisen mahdollistajia ja esteitä – suomenruotsalaisten asiantuntijatyöntekijöiden kokemuksia suomen kielen käytöstä ja oppimisesta. *Sananjalka* 67 (1).

O'Rourke, B. 2011. Whose language is it? Struggles for language ownership in an Irish language classroom. *Journal of Language, Identity & Education*, 5 (10), 327–345.

Watson, C. 2007: Small stories, positioning analysis, and the doing of professional identities in learning to teach. *Narrative Inquiry*, 17(2), 371–389. <https://doi.org/10.1075/ni.17.2.11wat>

Monilukutaito teknologisoituneessa työelämässä: käsitteellistä pohdintaa

Tiina Räisänen & Niina Hynninen

Oulun yliopisto / Helsingin yliopisto

Erilaiset teknologiat ovat jo pitkään muovanneet työn tekemistä, ja viime vuosien kehitys generatiivisen tekoälyn saralla on nostanut esiin uusia kysymyksiä vuorovaikutuksesta tekoälypohjaisten kieli- ja keskusteluteknologioiden kanssa ja sen vaikutuksista työelämän monilukutaitovaatimukseen (Kalantzis & Cope 2025). Työelämän monilukutaitovaatimukset ovatkin jatkuvassa murroksessa uusien teknologioiden kehittymisen myötä. Monilukutaito työelämässä viittaa kieli- ja multimodaalisiin taitoihin, kielitietoon ja -tietoisuuteen, mutta myös työssä tarvittavaan ymmärrykseen tiedon rakentumisesta ja viestinnästä.

Tässä esitelmässä pohdimme työelämän monilukutaidon käsitettä teknologisoituneen työelämän näkökulmasta ja tuomme keskusteluun aineistoesimerkkejä ihmisen ja teknologioiden välisestä vuorovaikutuksesta ja eri alojen ammattilaisten haastatteluista. Aineistomme koostuu tutkimuksiimme kerätyistä vuorovaikutus- ja haastatteluaineistoista. Pohdimme erityisesti sitä, millaisia toimijuuksia (Hynninen & Räisänen 2024; Laapotti, Eronen-Valli & Raappana 2024) vuorovaikutuksessa syntyy ja millä tavalla toimijuus tulee esiin haastatteluissa puhuttaessa eri teknologioista – ja miten toimijuus mahdollisesti vaihtelee tilanteisesti tai muuttuu ajan saatossa. Pyrimme näin hahmottamaan monilukutaidon ja toimijuuden käsitteiden välisiä yhteyksiä ja yksilön monilukutaidossa tapahtuvien muutosten vaikutusta toimijuuteen.

Kirjallisuus

Hynninen, N. & Räisänen, T. (2024). Agencies in human-technology interactions. Presentation at the BAAL conference, University of Essex, UK, 5 Sept 2024.

Kalantzis, M., & Cope, B. (2025). Literacy in the time of Artificial Intelligence. *Reading Research Quarterly*, 60(1), e591. <https://doi.org/10.1002%2Frrq.591>

Laapotti, T., Eronen-Valli, M., & Raappana, M. (2024). Viestinnällinen tutkimusmatka toimijuuteen ja tekoälyyn. *Media & viestintä*, 47(4), 142–153. <https://doi.org/10.23983/mv.152367>

Language, management and social sustainability:

Variation in the reception and integration of Ukrainians

Vetäjät: Minna Suni, Nóra Schleicher & Katharina Ruuska

This workshop offers a snapshot of the ongoing research in the project *Language, engagement and belonging: Ukrainians accessing and transforming rural school and work communities* (University of Jyväskylä; funding: Research Council of Finland 2023-2027). The project combines theories, methods and approaches of applied linguistics, sociolinguistics, and rural studies, and focuses on the role of language in the process of accessing a new community.

The ethnographic project is carried out in Finland and Hungary in parallel to understand how people fleeing the war in Ukraine are received, positioned, discussed and supported in two rather different societies – and how linguistic perspectives are intertwined with all of this.

Most individuals who have crossed the border from Ukraine to Hungary come from a Hungarian-speaking minority, which is a very different starting point compared to earlier groups of migrants – particularly the asylum seekers who arrived in Hungary in 2015. In Finland, in turn, Ukrainians have actively settled down in rather rural regions which had up to this point been linguistically and culturally less diverse than urban centers.

In this workshop, our team will present observations on media representations and identity negotiations of Ukrainians who have fled the war, and on the language management and (non-)provision of language learning opportunities in the (semi-)rural communities receiving them.

We welcome any feedback and also invite the audience to share their own observations on the topics discussed.

Programme:

Introduction of the project and workshop (5 min)

Nóra Schleicher: 'I am not a refugee' – narrative struggles over migration from Ukraine to Hungary (25 min)

Katharina Ruuska: Language management and language learning opportunities in a semi-rural community – an ethnographic case study with/of Ukrainians in Finland (25 min)

Minna Suni, Marja Enbuska & Oleksandra Poberezhets: Language perspectives to social sustainability: the case of adult Ukrainians in rural Finland (25 min)

Discussion (10 min)

'I am not a refugee' – narrative struggles over migration from Ukraine to Hungary

Nóra Schleicher

Jyväskylän yliopisto

Migration is an important factor contributing to the increase in diversity within the nation-state. It is also in the centre of populist discourse, which typically constructs cross-border mobility as a source of problems, aligning with methodological nationalism that conceptualizes nation-states as natural containers of social processes. (Levitt & Schiller 2004).

Since 2015, the Hungarian government propaganda has been using migrants as “empty signifiers” (Laclau 2005) with great flexibility to serve their current political interests. This volatile discourse of migration without migrants can be compared and contrasted with the lived realities of those who cross borders.

This presentation focuses on the narratives of people crossing the Hungarian-Ukrainian border after the outbreak of Russia's war against Ukraine. The research is part of the project: “*Language, engagement and belonging: Ukrainians accessing and transforming rural school and work communities*”. The longitudinal, ethnographic study applies a nexus analytical approach (Scollon & Scollon 2004) in Finland and Hungary.

After briefly outlining the discursive context based on the examination of relevant labels in Hungarian online media since February 2022, carried out with the help of *Meltwater* webscraping software, I analyse four narrative interviews conducted separately with four different members of a Hungarian-Ukrainian-Russian multinational, multiethnic, multilingual family who arrived from Ukraine to Hungary in 2022.

The analysis reveals the continued need to challenge the simplifying discursive construction of nationality, ethnicity, native language as well as labels like migrant, refugee or guestworker. I present the cognitive and emotional challenge our research participants face as they navigate among these constraining concepts in their everyday lives.

References

Laclau, E. (2005). *On populist reason*. Verso.

Levitt, P., & Schiller, N.G. (2004). Conceptualizing Simultaneity: A Transnational Social Field Perspective on Society. *International Migration Review*, 38(3), 1002-1039.

Scollon, S.W., & Scollon, S.W. (2004). *Nexus Analysis: Discourse and the Emerging Internet*. Routledge.

Language management and language learning opportunities in a semi-rural community – an ethnographic case study with/of Ukrainians in Finland

Katharina Ruuska

Jyväskylän yliopisto

In comparison to many other countries, Finland has a relatively elaborate system of integration services, including support for language learning. However, the arrival of large numbers of Ukrainians after the start of the full-scale Russian invasion in 2022 represented a somewhat unprecedented situation with a newly created legal status for the newcomers (“temporary protection”) and with Ukrainians more often settling in smaller communities in Finland, where support systems for migrants tend to be less developed than in urban centres.

In this paper, I focus on one semi-rural community in which Ukrainians arrived in significant proportion. I employ the theoretical lens of language management (e.g. Nekvapil & Sherman 2015) to explore how integration policies were employed in this community, how the use of languages in services and interactions was managed by different actors, and what kind of (missed) language learning opportunities emerge from this nexus.

The paper is based on ethnographic data collected in the community with Ukrainians (n=7) who, at the beginning of data collection, were studying Finnish on the same integration training course, and their teacher (n=1), as well as local stakeholders (e.g. employers, migration coordinators) (n=6). The data include semi-structured and informal interviews, fieldnotes from visits to the integration training course and observations made in public spaces and the Ukrainian participants’ homes. In my analysis, I draw on nexus analysis (Scollon & Scollon 2004) to map out connections between the different contexts and levels of language management.

Reference

Nekvapil, J. & Sherman, T. (2015). An introduction: Language management theory in language policy and planning. *International Journal of the Sociology of Language*, 232, 1-12.

Scollon, R. & Scollon, S. W. (2004). *Nexus analysis: Discourse and the emerging internet*. Routledge.

Language perspectives to social sustainability: the case of adult Ukrainians in rural Finland

Minna Suni, Marja Enbuska & Oleksandra Poberezhets

Jyväskylän yliopisto / Helsingin yliopisto / Jyväskylän yliopisto

The focus of this presentation is on the intersecting language and labour policies affecting the employment and employability of adults who have fled the war in Ukraine and settled down in rural regions in Finland. The research participants are key persons of private companies that have hired some Ukrainians in blue-collar jobs, and highly educated Ukrainian women who have resisted that option and chosen to study in vocational education instead. The ethnographic interviews (n=11) and fieldnotes come from the project *Language, engagement and belonging: Ukrainians accessing and transforming rural school and work communities*.

The theory-driven content analysis (Tuomi & Sarajärvi 2018) of the data is carried out in the framework of social sustainability. This concept is commonly seen to refer to equal rights, employment, opportunities to participate in society and develop one's competences, trust and security, wellbeing and quality of life, and a sense of belonging (see e.g. Boström 2012). In our analysis we pinned down these dimensions in the data and reflected them against the language policies and practices described by the participants. Through our analysis we aim to introduce the language perspective in the discussion of the notion of social sustainability.

The findings show that different aspects of social sustainability are present in different cases. The blue collar workers have secured income, but they may remain isolated at the workplace and thus lack opportunities for meaningful interaction and language learning. Those attending vocational education, in turn, are able to develop their language skills and other competences but may still remain unemployable in rural areas.

References

Boström, M. (2012). A missing pillar? Challenges in theorizing and practicing social sustainability: introduction to the special issue. *Sustainability: Science, Practice and Policy*, 8 (1), 3-14, DOI: 10.1080/15487733.2012.11908080

Tuomi, J. & A. Sarajärvi (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Pagizemmo karjalakse: karjalan kielen opetus, tutkimus ja elvytys 2020-luvun Suomessa

Järjestäjät: Ilja Moshnikov & Niko Tynnyrinen

Karjalan kieltä ja kulttuuria on voinut opiskella Itä-Suomen yliopistossa vuodesta 2009. Perus-, aine- ja syventäviä opintoja voi suorittaa 120 opintopisteen edestä. Karjalan kielen perus- ja aineopinnot ovat olleet myös avoimen yliopiston tarjonnassa vuodesta 2021. Muiden suomalaisten yliopistojen opiskelijat ovat voineet suorittaa karjalan opintoja myös mm. Joustavalla opinto-oikeudella. Kieliopintojen lisäksi opetustarjontaan kuuluu monipuolisesti muita opintojaksoja, joilla tarkastellaan mm. kääntämistä, nimistöntutkimusta, kielipolitiikkaa ja myös esimerkiksi karjalaista kansanmusiikkia. Opetuksen lisäksi karjalan kieleen ja kulttuuriin liittyvä tutkimus on vahvasti keskittynyt Itä-Suomen yliopistoon. Vuodesta 2021 Itä-Suomen yliopisto on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä valtionavustuksella ollut vastuussa karjalan kielen elvytyksestä. Vuosina 2023–2024 yliopisto oli mukana laatimassa karjalan kielen toimenpideohjelmaa, joka julkaistiin toukokuussa 2025 (Tynnyrinen ym. 2025). Itä-Suomen yliopistossa karjalan kielen opetus, elvytys ja tutkimus tukevat toisiaan, ja kaikkien tavoitteita ovat motivoitunut kieliyhteisö ja elinvoimainen karjalan kieli (Jalava ym. 2024).

Joensuun AFinLA-syysseminaarissa karjalan kielen ja kulttuurin oppiaine järjestää oman työpajansa, jossa karjalan kielen nykytilannetta, tutkimusta, opetusta ja elvytystä esitellään eri näkökulmista. Lotta Jalava puhuu karjalan kielen nykytilanteesta ja esittelee Suomen karjalankielisten näkemyksiä karjalan kielen käytön lisäämisestä. Sen jälkeen Niko Tynnyrinen esittelee väitöskirjaansa kuuluvaa kääntämistä kielenelvytyksen välineenä tarkastelevaa tutkimustaan. Ilja Moshnikov esittelee tutkimustaan karjalan kielen käytöstä X:ssä (entisessä Twitterissä), erityisesti kiinnittämällä huomiota twiittien tematiikkaan ja aineiston monikielisyyteen. Yliopisto-opettaja Olga Karlova puhuu karjalaisesta nimistöstä ja esittelee karjalan kielen valinnaisiin opintoihin kuuluvaa Karjalainen nimistöntutkimus -kurssia. Opintojaksolla opiskelijat tutustuvat karjalaiseen nimiperinteeseen monesta eri näkökulmasta ja pääsevät myös suunnittelemaan omaa nimistöään. Opintojakson opetuskielenä on suomen lisäksi karjala, mikä puolestaan tukee opiskelijoiden karjalan kielen taidon kehittymistä. Yliopisto-opettaja Natalia Giloeva puhuu karjalankielisten kielikerhojen eli *Paginpertien* merkityksestä karjalankieliselle puhujayhteisölle. Lopuksi professori Pekka Suutari pitää esitelmän, jossa hän pohtii karjalan kielen roolia kansanmusiikin opetuksessa.

Työpajassa pyritään tekemään uusia avauksia karjalan kielen tutkimuksen, opetuksen ja elvytyksen suhteen. Työpajan päätteeksi varataan aikaa loppukeskusteluun, jonka aikana puhujille voi esittää lisää kysymyksiä ja omia ajatuksiaan voi myös jakaa. Esitelmiä kuullaan karjalaksi ja suomeksi.

Osallistujat:

Lotta Jalava, *Suomen karjalankielisten näkemyksiä karjalan kielen käytön lisäämisestä*

Niko Tynnyrinen, *Karjalankielizet kiännöksien lugijoinnu sego kielder kehittäjät kiännöstekstat*

Ilja Moshnikov, *Misbo karjalakse twiitatah: karjalan kielen käyttö X:s*

Olga Karlova, *Karjalankielisen nimimaiselman elvyttäjä: huavehešta toteh*

Natalia Giloeva, *Paginperti Jovensuus: enne, nygöi da tuliel aigua*

Pekka Suutari, *Karjalan kieli näkökulmana kansanmusiikkiin*

Lähteet

Jalava, Lotta; Tánczos, Outi & Tynnyrinen, Niko 2025: Karjalan kielen opiskelumahdollisuudet osana kulttuurista kestävyttä. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 15(7). Saatavilla:

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-joulukuu-2024/karjalan-kielen-opiskelumahdollisuudet-osana-kulttuurista-kestavyytta>.

Tynnyrinen, Niko; Jalava, Lotta; Nuolijärvi, Pirkko; Jalagin, Seija; Kondie, Tuomo; Pasanen, Annika; Sarhimaa, Anneli; Siilin, Lea & Suksi, Markku 2025: *Karjalan kielen elvytysprogramma: Suuntaviivat kotoperäisen karjalan kielen vahvistamiseksi Suomessa*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:14. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-301-0>.

Suomen karjalankielisten näkemyksiä karjalan kielen käytön lisäämisestä

Lotta Jalava

Kotimaisten kielten keskus

Käsittelen esitelmässäni karjalan kieltä Suomessa käyttävien ihmisten näkemyksiä siitä, mikä saisi heidät lisäämään karjalan kielen käyttöä elämässään. Aineistonani ovat keväällä 2024 toteutetun karjalan kielen käyttöä Suomessa kartoittaneen kyselytutkimuksen avovastaukset. Vuoden 2024 laajahko kyselytutkimus kartoitti monivalinta- ja avokysymyksin muun muassa vastaajien kielenkäyttöhistoriaa, kielitaitoa, kieliasenteita, karjalan kielen käyttöä eri elämäntilanteilla sekä karjalan kielen tulevaisuutta. Analysoin kyselyn 499 noin 15–90-vuotiaan vastaajan avovastauksia kysymykseen, jossa pyydettiin pohtimaan, minkä asian pitäisi muuttua, jotta vastaavat käyttäisivät karjalaa itse useammin ja laajemmin.

Vastaukset heijastelevat karjalan kielen käyttäjien moninaisuutta, erilaisia kielitaitotasoja ja kielenkäytön yhteisöjä. Valtaosasta vastauksista on luettavissa vastaajien halu lisätä karjalan

kielen käyttöään joko henkilökohtaisista syistä tai kielen jatkuvuuden ja sen käyttäjäyhteisön vahvistamisen vuoksi. Pieni osa vastaajista kertoo käyttävänsä karjalaa jo nyt elämässään kaikissa tilanteissa, joissa se vain on mahdollista.

Yhtä lailla sekä henkilökohtaisia että yhteiskunnallisia näkökulmia tulee esille vastaajien pohtiessa tarvittavia muutoksia karjalan käyttönsä lisäämiseksi. Vastauksista voi poimia viisi pääteemaa, jotka ovat osittain limittäisiä: 1. puhetoverit ja -tilanteet, 2. oman kielitaidon vahvistaminen ja omat valinnat, 3. karjalan kielen status yhteiskunnassa ja ympäristön asenteet, 4. karjalan kielen opetuksen ja oppimateriaalien saatavuus yleisemmin sekä 5. karjalankieliset kielituotteet ja media.

Vastauksista käy ilmi myös, millaiset jo tapahtuneet muutokset ja tehdyt toimet karjalan kielen elvyttämiseksi on koettu käyttöä lisäävinä tekijöinä. Näihin kuuluvat muun muassa kielenkäyttöä tukevat apuvälineet ja sanastot sekä keskustelukerhot ja -yhteisöt, jotka myös useimmin mainittiin omaa kielenkäyttöä todennäköisimmin lisäävinä tekijöinä.

Lähteet

Sarhimaa, Anneli 2017: *Vaietut ja vaiennetut: karjalankieliset karjalaiset Suomessa*. Tietolipas 256. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Tánczos, Outi & Jalava, Lotta 2024: *Karjalan kielen käyttö Suomessa 2024 -kyselytutkimuksen aineisto*.

Tynnyrinen, Niko & al. 2025: *Karjalan kielen elvytysprogramma: Suuntaviivat kotoperäisen karjalan kielen vahvistamiseksi Suomessa*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:14.

Karjalankielizet kiännöksien lugijoinnu sego kiieldy kehittäjät kiännöstekstat

Niko Tynnyrinen

Päivännouzu-Suomen yliopisto

Kriittizesti varavonalastu karjalan kiieldy elvytetäh da kehitetäh eri tabah. Hos karjalal ei ole Suomes zakonallistu stuatussua, on sen paginyhtehistö lujah sidovunnuh kielen azeman kohendamizeh (Tynnyrinen imi. 2025: 38–41). Yksi tärkevimii karjalan elvytändän ruadobrujii on kiändämine: pagizijoin da kieliaktivistoin mahtoloi lujendua karjalan azemua on kehitetty tariččemal heile yliopistotazon kiändäjänopastustu (kč. Koskinen imi. 2017), da äijät nuoret pagizijat tahtotah elvyttiä karjalua paiči muudu kiändämäl (Riionheimo & Tynnyrinen 2024: 286).

Ruadopajaezitelmy liittyy minun karjalan kiändämisty kaččojan väitöskniigan kolmandeh ozatutkimukseh. Aijembis ozatutkimuksis kaččelen kiännöksien kauti luajittuu uvvissanastuo da kiändämizen eriluaduzii elvytyspotensualoi analiziiruiččemal kiännöstekstoi da kiändäiopastujien luajittuu kiännöskommentuainehistuo. Aijembat ozatutkimukset da karjalan kiändämisty koskii tutkimus ozutetah, gu karjalan kiändäjät tietäh, što kieliyhteistön ozanottajat käytetäh kiännöstekstoi resursoin vähyön periä ezimerkilöinny hyvä kielenkäytös. Tutkimuskirjalližuos on tunnustettu sežo paiči muudu kaunehkirjallizien kiännöksien simvouline arvo da voimu ozuttua, gu varavonalastu kiely voit käyttöä kaikis samazis kontekstois kui toiziigi kielii (Iso-Ahola 2022: 54–56). Nämmien tiedoloin vuoh keskityn täs ozatutkimukses kiändäjien da heijän luajittuloin tekstoin sijas kiännöksien kuluttajih.

Sellitän ezimerkikse kyzely- da pagizuttelututkimuksen vuoh, midä karjalan pagizijat duumaijah kiändämizen kielenelvytyspotensualas, sego kuibo tutkimuskirjalližuos tunnustettu kiännöksien ezimerkilöinny piendy da käytändy kieleh opastundas nävytäh heijän toimindas. Mittumua kiännösty karjalan pagizijat kulutetah, da midä hyö duumaijah niilöih niško i luajittulois uvvissanois da kiännöksien toizis vaikutuksis karjalan kieleh? Ezitelmäs perustelen ainehvaličendua aijembil huomavoloil, kuvuan tutkimuksen metoudoi, sego kerron, mittumat minun karjalankielizel kentäl kieliyhteistön ozanottajannu tovestetut ezimerkit ollah tugiettu tutkimuskyzymyksien valličendas.

Lähteet

Iso-Ahola, Riikka 2022. *Kaunokirjallisuutta karjalaksi: Uhanalaisen kielen käännöskulttuurit*. Väitöskniigu. Jovensuu: Päivännouzu-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4728-4>

Koskinen, Kaisa ym. 2017. Kaikki on vinksin vonksin. Käännösseminaari vähemmistökielen elvyttämisen tukena. *MikaEL* 10, 167–180. <https://doi.org/10.61200/mikael.129428>

Riionheimo, Helka & Tynnyrinen, Niko 2024. Reclaiming Karelian in Finland. *Journal of Finnish Studies*, 27(2), 264–291.

Tynnyrinen, Niko ym. 2025 : *Karjalan kielen elvytysprogramma: Suuntaviivat kotoperäisen karjalan kielen vahvistamiseksi Suomessa*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-301-0>

Misbo karjalakse twiitatah: karjalan kielen käyttö X:s

Ilja Moshnikov

Päivännouzu-Suomen yliopisto

Karjalankielizet käytetäh karjalan kiieldy internetas da eri socializen medien alustoil. Se kehittäy kielenmaltuo sego parandau kielen nägyvytty (kč. ezim. Moshnikov 2024). Twitter libo nygöine X ei ole poikkevus. Tarkastelen omas ezitelmäs karjalankielizii twiittoil. Twiittu on lyhyt postavus, kudaman käyttäjät jullatah X-somealustal. Postavukseh syndyy 280 merkii (enne vuotta 2017 vai 140 merkii). Tavan mugah käyttäjät kirjutetah da juatah twiitois omii mieli libo ilmoitetah midägi uudistu da otetah kandua mittumahgi yhteskunnallizeh dieloh. Oman tutkimusainehiston muvvestau 2625 twiittua, kudamis on käytetty karjalan kiieldy. Twiitat on kerätty avainsanoi da hashtag-tunnistimii käyttäjen Postman-programman avul. Ainehisto on kerätty X:n (Twitteran) perustamizes algajen vuvves 2007 vuvven 2023 kevätkuussah.

Karjalan kielen nägyvys X:s on vuozien aloh kazvanuh, ga vuvvennu 2023 X:n omistai on vaihtunuh da alustan kannatus on romahtannuhes (kč. tarkembah Moshnikov & Rykova 2025). Ainehisto yksikai andau ylen mieläkiinnittäjän nägökannan karjalan kielen käyttöh da nägyvyöh internetas. Tarkastelen ezitelmän aigua, mittumat ollah karjalankielizet twiitat da kui net on kerätty, mittumis tiemois on twiitattu da mittuine on karjalan kielen käyttö nämmiss postavuksis. Ainehisto andau sežo kuvan monikielizis twiitois da kielien sego murdehien segavuttamizes some-alustoile. Ozutan sežo, midä kaikkie muudu tutkittavua ainehisto tariččou.

Lähteet

Moshnikov, Ilia 2024: Virtuaalikarjala. Karjalan kielen käyttö ja näkyvyys verkossa. – Maria Lähteenmäki ja Sinikka Selin (toim.), *Uraanit karjalaiset: mielet, kielet, historiat* s. 73–98. Tutkimus 10. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.

Moshnikov, Ilia & Rykova Eugenia 2025: Collecting minority language data from Twitter (X): A case study of Karelian. In L. Cotgrove, L. Herzberg & H. Lungen (Ed.), *Exploring digitally-mediated communication with corpora: Methods, analyses, and corpus construction*, pp. 163–186. De Gruyter.

Karjalankielisen nimimaiselman elvytystä: huavehešta toteh

Olga Karlova

Päivännoušu- Suomen yliopisto

Päivännoušu-Šuomen yliopisson karjalaisen nimissön kurššilla opastujat šuahah perustietuo šiiä, kuin on ruatan perintehini karjalaini nimistösistiema ta kuotellah ičeki planiiruija nimiypäristyö karjalakši. Kuršširuavokši hyö luajitah kylien kartat, kumpasissa luonnon ta kulttuurin paikat nimitetäh karjalakši. Elošijojen palvelut šekä talot ta niijen eläjät tai kotielukat ta šiivatat niise šuahah omat karjalaiset nimet.

Omašša pakinašša smietin, kuin yliopissošša šuatuo nimistötietuo voipi šopivuttua käytäntöh karjalan kielen elvytännän ta kehitännän yhtevyöššä. Kerron liijaten karjalaisien henkilönnimien myöštymiseštä ta myöššyttämiseštä täh aikah.

Tiemašta lisyy:

Karjalaini nimistö: Nimistökurššin opastujat planiiruijah karjalaisien elošijojen nimistyö, 15.2.2024. Itä-Suomen yliopiston *Karjalan kielen elvyttäminen* –blogisivut.

Saatavilla: <https://blogs.uef.fi/karjalanelvytyks/karjalaini-nimisto/> (viitattu 12.8.2025).

Onkamo, Ulla 2016: Nimistönsuunnittelun perusasioita. *Kielikello*, 2.

Saatavilla: <https://kielikello.fi/nimistonsuunnittelun-perusasioita/> (viitattu 12.8.2025).

Riionheimo, Helka & Giloeva, Natalia 2022: Karjalankielinen yliopisto-opetus – vastavirtaan soutamista? *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(5).

Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2022/karjalankielinen-yliopisto-opetus-vastavirtaan-soutamista> (viitattu 12.8.2025).

Paginperti Jovensuus: enne, nygöi da tuliel aigua

Natalia Giloeva (Hiloin Natoi)

Päivännouzu-Suomen yliopisto

Enzimäine karjalaine Paginperti avattih Jovensuuh vuvvennu 2016, da sen alghpanijoinnu oldih omatahtozet kieliaktivistat. Tarkoituksennu oli kerätä karjalan kielen pagizijat sego suvaiččijat viettämäh yhtehisty aigua da pagizemah karjalakse. Hos Paginperti ongi vällymuodoine paginkluubu, ga jo allus algajen sih niškoi on kehitetty eriluadustu ruandumuoduo, ezimerkikse sanakižua da kučuttuloin gostien paginua. Paginpertiläzien stolal ainos on olluh perindön mugah čuajuu-koufeidu sego midägi magiembastu. Aijan aloh Paginpertin ruandu on kehitynnh sissäh, gu sit rodih Päivännouzu-Suomen yliopiston

karjalan kielen elvytysprojektan ruadovuitti. Jälgimäi tuli jo kaksi Paginpertii – Nuorien da Kaikkien, kuduat ollah jatkettu ruandua elvytysprojektan loppiettuugi, ga samazen yliopiston karjalan kielen elvytyksen hantuzis. Paginpertin idejah virittih Suomen eri čuril, da nygöi oma paginperti ruadau vähimyölleh Helsingis, Tamberel, Turrus, Oulus, Kuopios, Lieksas, Nurmekses da Jyväskyläs.

Täs ruadopajas kačellah tarkembah Jovensuun Kaikkien Paginpertin ruandua, avatah sidä vedäjän silmin da parahien vastavundoin kuvien vuoh. Tarkoituksennu on ozuttua, mittuzennu tärgienny kielen elvytyksen kannal voibi olla kebjei da vessel vastavundumuodo moizes tilandehes, konzu karjalastu paginkanzua et joga päiviä vältämättäh muite vai lövvä. Nengoman paginkluuban tärgevytty korostau enne kaikkie se, gu paginpertis joga kerdua keräl pagizemas on äijy nuordu, kudamis on karjalan kielen da karjalazen kul’tuuran tulii aigu.

Ližätieduo Jovensuun Kaikkien da Nuorien Paginpertilöih näh lövvät täs:

Paginaperti. Karjalan kielen elvytys. <https://blogs.uef.fi/karjalanelvytys/paginapertti/> (vihjattu 12.8.2025).

Paginperti - Paginapertti - Pakinapirtti. Jovensuun paginperti. Facebook-sivu: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100064822175951> (vihjattu 12.8.2025).

Karjalan kieli näkökulmana kansanmusiikkiin

Pekka Suutari

Karjalan tutkimuslaitos, Itä-Suomen yliopisto

Olen pitänyt Karjalan kansanmusiikki -kurssia UEF:ssa muutamia kertoja vuodesta 2018 alkaen. Lähtökohtana on ollut Karjalasta kerätty kansanmusiikki ja siitä tehdyt sovitukset ja sävellykset. Määritelmänä siis on ollut, että käsiteltävä musiikki tai sen esikuvat on tallennettu karjalankielisiltä karjalaisilta, joko laulettuna tai soitettuna. Toisaalta myös kaikenlainen karjalankielinen nykymusiikki, josta minulla vain on tietoa, on kurssin ohjelmassa mukana. Oletuksena tavallaan onkin että karjalainen musiikki kytkeytyy karjalaiseen yhteisöön.

Näin määriteltynä karjalaista musiikkia tehdään valtavasti Suomessa. Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosastolla tutkitaan vahvasti arkaaista kansanmusiikkia, jossa karjalaisella perinteellä – runolauluilla, itkuvirsillä, Laatokan Karjalan kanteleella ja jouhikolla sekä Vienan Karjalan joiuilla – on suuri merkitys. Ongelmana on kuitenkin musiikissa käytetty suomen kieli ja sen myötä myös etäisyys karjalaisista yhteisöistä Suomessa. Tutkijoiden ja kieliyhteisön käymissä keskusteluissa on noussut kysymyksiä, kuten kenellä on oikeus tuoda esiin karjalaista perinnettä 'omana' perinteenään? Millä tavoin karjalaisen musiikin esikuvat koetaan? ja Miten karjalainen kansanmusiikki rakentaa karjalaista identiteettiä.

Puheen ja puheentutkimuksen teemaverkosto

Puheen ja puheentutkimuksen teemaverkoston työpajassa käsitellään puheen ja puheentutkimuksen teemoja. Tällä kertaa keskiössä on erityisesti suomi toisena kielenä sekä kveenin kieli.

Työpajassa esitetään seuraavat esitykset:

Suomenruotsi toisena kielenä: kuulijakokemuksia alkeisoppijoiden puheen ymmärrettävyydestä, hyväksyttävyydestä, syntyperäisenkaltaisuudesta ja ystävällisyydestä

Henna Heinonen ja Heini Kallio, Tampereen yliopisto

Visuaaliset piirteet suomi toisena kielenä -puheessa eri sujuvuustaitotasoilla

Ullakonoja, Riikka (Kieli- ja viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto)

Peltonen, Pauliina (Englannin kieli, Turun yliopisto)

Kuronen, Mikko (Kieli- ja viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto)

Ei-ensikielisten suomenpuhujien käsityksiä kielenvaihtamisesta

Heikkola, Leena Maria, UiT – Norjan arktinen yliopisto; Åbo Akademi; Turun yliopisto

Kim, Jeongdo, Helsingin yliopisto

Lehto, Liisa-Maria, Oulun yliopisto

Saloranta, Antti, UiT – Norjan arktinen yliopisto; Turun yliopisto

Toivola, Minnaleena, Helsingin yliopisto

Vähemmistökieli kveeni: Kielellisen variaation ja kieli-identiteetin rooli kielenelvyttämisessä

Heikkola, Leena Maria, UiT – Norjan arktinen yliopisto; Åbo Akademi; Turun yliopisto

Saloranta, Antti, UiT – Norjan arktinen yliopisto; Turun yliopisto

Vokaalien kvantiteetin toteutuminen kveeninoppijoiden puheessa

Saloranta, Antti, UiT – Norjan arktinen yliopisto; Turun yliopisto

Heikkola, Leena Maria, UiT – Norjan arktinen yliopisto; Åbo Akademi; Turun yliopisto

Suomenruotsi toisena kielenä: kuulijakokemuksia alkeisoppijoiden puheen ymmärrettävyydestä, hyväksyttävyydestä, syntyperäisenkaltaisuudesta ja ystävällisyydestä

Henna Heinonen & Heini Kallio

Tampereen yliopisto / Tampereen yliopisto

Tarkastelemme tutkimuksessamme L2-suomenruotsin puhetta kuulijan näkökulmasta. Aineistomme koostuu vastauksista kuulijakokeeseen, jossa ruotsin L1- ja L2-puhujat ovat arvioineet ruotsinoppijoiden puheen ymmärrettävyyttä, syntyperäisenkaltaisuutta ja ystävällisyyttä (ks. esim. Munro & Derwing 1995, Zetterholm & Abelin 2019). Kuulijat arvioivat lisäksi sitä, kuinka todennäköisesti he vaihtaisivat kielen englantiin puhujan kanssa. Käytämme kielenvaihtoa määrittämään L2-puheen hyväksyttävyyttä (ks. Tulaja 2020). Puhenytytteet ovat alkeisoppijoiden tuottamia ja sisältävät ääneen luettuja lauseita sekä puolispontaania puhuntaa. Puhujien lähtökielet ovat saksa, englanti, ranska, venäjä, sinhala ja vietnam. Ruotsioppijoiden ääntämispiirteiden toteutumisessa on variaatiota, mikä voi vaikuttaa kuulijan havaintoon puheesta.

Ensimmäisten tulostemme mukaan kuulijan (N = 15) kokemus puheen ymmärrettävyydestä on kytköksissä kielenvaihtoon, mutta ei välttämättä syntyperäisenkaltaisuuteen (vrt. Tulaja 2020, Heikkola ym. 2024). Syntyperäisenkaltaisuus ja ymmärrettävyys ovat yhteyksissä toisiinsa silloin, kun ymmärrettävyys arvioitiin heikoksi: silloin myös puheen syntyperäisenkaltaisuus arvioitiin heikoksi. Ystävällisyys ei ole tulostemme mukaan yhteydessä mihinkään aiemmin mainituista arvioista: puhujat arvioitiin likimain yhtä ystävällisiksi, olipa heidän puheensa helppoa tai vaikeaa ymmärtää tai lähellä tai kaukana syntyperäisenkaltaista (Zetterholm & Abelin 2019).

Keräämme parhaillaan laajempaa kuulijakoeaineistoa, josta tarkastelemme sekä kuulijan että puhujan lähtökielen merkitystä koettuun ymmärrettävyyteen, syntyperäisenkaltaisuuteen, hyväksyttävyyteen ja ystävällisyyteen.

Lähteet

Heikkola, L. M., Toivola, M., Kim, J., & Saloranta, A. 2024. Kielivalinnat ja kielenvaihtaminen ensikielisten ja ei-ensikielisten suomenpuhujien keskusteluissa–Kyselytutkimus. *AFinLA-teema*, (17), S. 117–141.

Munro, M. & Derwing, T. 1995. Foreign accent, comprehensibility, and intelligibility in the speech of second language learners. *Language learning*, 45 (1). S. 73–97.

Tulaja, L. 2020. Exploring acceptability: L1 judgements of L2 Danish learners' errors. *Proceedings of the 11th Pronunciation in Second Language Learning and Teaching conference*, Northern Arizona University. S. 197–206.

Zetterholm, E. & Abelin, Å. 2019. Ungrammatical prosody does not hinder positive evaluations. *Proceedings of the 19th International Congress of Phonetic Sciences*. S. 2164–2168.

Visuaaliset piirteet suomi toisena kielenä -puheessa eri sujuvuustaitotasoilla

Riikka Ullakonoja, Pauliina Peltonen & Mikko Kuronen

Jyväskylän yliopisto / Turun yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Sujuvuus on tärkeä piirre puhumisen arvioinnissa. Olemassa olevat sujuvuuden arviointiasteikot ovat perustuneet lähinnä kielellisiin piirteisiin, mutta jo jonkin aikaa on peräänkuulutettu tutkimusta, jossa visuaaliset piirteet huomioitaisiin osana sujuvuutta (esim. Peltonen ym. 2023). Tutkimuksemme paikkaakin tätä aukkoa selvittämällä, mikä merkitys visuaalisilla piirteillä (käden, pään ja vartalon liikkeillä) on puheen sujuvuuden arvioinnille. Tarkemmin sanottuna tutkimme näitä piirteitä täytettyjen ja hiljaisten taukojen aikana, koska tauot ovat aiempien tutkimusten mukaan tärkeitä (epä)sujuvuuden ilmentäjiä. Aiempaa tutkimusta oppijoiden käyttämistä visuaalisista piirteistä suhteessa sujuvuuteen on äärimmäisen vähän ja samoin kuin tutkimusta suomenkielisen oppijapuheen sujuvuudestakin (ks. kuitenkin esim. Kallio ym. 2022). Tutkimus tuo lisätietoa myös sujuvuudesta dialogipuheessa, täydentäen näin aiempaa monologipuheeseen painottunutta sujuvuustutkimusta.

AASIS-hankkeesta saatu aineistomme koostuu 38:n suomi toisena kielenä -puhujan tuottamasta videoidusta dialogista. Puhujat edustavat ensikieltensä puolesta kahta eri kieliryhmää: slaavilaisia kieliä (n= 25) ja germaanisista kieliä (n=13). Koulutetut YKI-arvioijat (n=21) ovat arvioineet puhujien sujuvuuden EVK-asteikolla tasoille A2-B2. Analyysi perustuu aineiston ELANissa ja Praatissa tehtyihin annotointeihin.

Analyysi paljasti, että hiljaisten että täytettyjen taukojen määrä eroaa merkittävästi tason B2 ja B1 tai A2 välillä niin, että tasolla B2 taukoja on vähemmän. Eri sujuvuustasoilla esiintyi suurin piirtein saman verran visuaalisia liikkeitä, mutta liikkeiden osuudet olivat erilaisia: vartalon liikkeitä oli suhteellisesti enemmän B2-tasolla kuin kahdella alemmalla tasolla, joille puolestaan oli ominaista runsaammat kädenliikkeet.

Lähteet

Kallio, H., Kuronen, M., Koivusalo, L. (2022). The role of pause location in perceived fluency and proficiency in L2 Finnish. *Proc. ISAPh 2022, 4th International Symposium on Applied Phonetics*, 22–27. <https://doi.org/10.21437/ISAPh.2022-5>.

Peltonen, P., Kosmala, L., Götz, S., Lintunen, P. (2023). The interplay between speech fluency and gesture in L1 Finnish and L2 English task-based interactions. *Proc. Disfluency in Spontaneous Speech (DiSS) Workshop 2023*, 8–12.

Ei-ensikielisten suomenpuhujien käsityksiä kielenvaihtamisesta

Leena Maria Heikkola, Jeongdo Kim, Liisa-Maria Lehto, Antti Saloranta & Minnaleena Toivola

UiT – Norjan arktinen yliopisto, Åbo Akademi & Turun yliopisto / Helsingin yliopisto / Oulun yliopisto / UiT – Norjan arktinen yliopisto & Turun yliopisto / Helsingin yliopisto

Monikielisessä vuorovaikutuksessa ei-ensikielisten suomenpuhujien ja ensikielisten suomenpuhujien välillä kieli vaihtuu usein englantiin tai keskustelu aloitetaan englanniksi (Hippi & Lehto, 2023; Lehtonen, 2015; Ruuska, 2020). Tämä tutkimus on osa Tasku-hanketta, jossa olemme aiemmin tarkastelleet ensikielisten suomenpuhujien kielenvaihtamista ja heidän käsityksiään ei-ensikielisten suomenpuhujien reaktioista siihen (Kim ym., 2022; Heikkola ym., 2024). Laajaa, määrällistä tutkimusta ei-ensikielisten suomenpuhujien kokemasta kielenvaihtamisesta ja heidän reaktioistaan siihen ei kuitenkaan juurikaan ole tehty.

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme ei-ensikielisten suomenpuhujien kokemuksia keskustelussa tapahtuvasta kielenvaihtamisesta suomesta englantiin sekä reaktioita näihin kielenvaihtamistilanteisiin. Tutkimus toteutetaan yliopistohenkilökunnalle suunnattuna nettikyselynä. Tutkimuksessa käytettävä kysely perustuu vastaavasta aiheesta Tanskassa tehtyyn kyselyyn (Jespersen & Hejná, 2021), jossa on sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Tässä esitelmässä kerromme alustavia tuloksia vastaajien kielenvaihtamiseen liittyvistä käsityksistä.

Lähteet

Heikkola, L. M., Toivola, M., Kim, J., & Saloranta, A. (2024). Kielivalinnat ja kielenvaihtaminen ensikielisten ja ei-ensikielisten suomenpuhujien keskusteluissa – Kyselytutkimus. Teoksessa M. Toivola, P. Lintunen & L. M. Heikkola (toim.), *Puheen tutkimuksen uusia suuntia – Aineistona vapaasti tuotettu puhe. New directions in speech research – Freely produced speech as data. AFinLA-teema 17*, (s.117–141).

Hippi, K. & Lehto, L.-M. (2023). Seeking understanding: categories of linguistic (non)belonging in interviews. *Multilingua*, 42(4), 473–498.

Jespersen, A. B., & Hejná, A. (2021). Second language learners of Danish as the linguistic other. *Otherness: Essays & Studies*, 8 (3), 129–161.
https://otherness.dk/fileadmin/www.othernessandthearts.org/Publications/Journal_Otherness/Otherness_Essays_and_Studies_8.3/Second_Language_Learners_of_Danish_as_the_Linguistic_Other_-_Jespersen_and_Hejna__with_abstract_.pdf.

Kim, J., Toivola, M., Heikkola, L. M. & Saloranta, A. (2022). Saisinko puhua suomea? *Kielikello*, 3/2022. <https://www.kielikello.fi/-/saisinko-puhua-suomea>

Lehtonen, H. (2015). *Tyylitellen. Nuorten kielelliset resurssit ja kielen sosiaalinen indeksisyys monietnisessä Helsingissä*. Väitöskirja. Helsingin yliopisto.

Ruuska, K. (2020). *At the nexus of language, identity and ideology. Becoming and being a highly proficient second language speaker of Finnish*. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.

Vähemmistökieli kveeni: Kielellisen variaation ja kieli-identiteetin rooli kielenelvyttämisessä

Leena Maria Heikkola & Antti Saloranta

UiT – Norjan arktinen yliopisto, Åbo Akademi & Turun yliopisto / UiT – Norjan arktinen yliopisto & Turun yliopisto

Kveeni on yksi Norjan kansallisista vähemmistökielistä. Se perustuu suomen peräpohjalaisiin murteisiin ja muistuttaa Ruotsin Tornionjokilaaksossa puhuttavaa meänkieltä. Sitä puhuu arviolta noin 2000 puhujaa; kveenitautaisia arvioidaan olevan noin 10 000. Samoin kuten saamenkielisiä, kveeninkielisiä on yritetty 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa norjalaistaa. Kveeni sai virallisen vähemmistökielen aseman Norjassa 2005, minkä jälkeen kieltä on elvytetty aktiivisesti. Vuonna 2007 perustettiin *Kainun institutti*, jonka tehtävänä on kehittää kveenin kirjakieltä. Norjassa kielenhuolto on perinteisesti sallivaa, ja myös kveenin kirjakielessä esitetään rinnakkaisina muotoina eri murrealueiden piirteitä. Ajatuksena on ollut, että kveenin puhujat voivat valita omaa tuottoaan lähinnä olevan murteen. Tämä variaation salliminen on osa kveenin kielen elvyttämistyötä.

Kventiteetti-hankkeessa (2025–2026) tutkitaan kveenin kieli-identiteettiä sekä kielen äänne- ja muotojärjestelmää. Tutkimuksen kohteena ovat erityisesti kveeniä toisena kielenä opiskelevat. Tässä esityksessä tarkastellaan erityisesti kielellisen variaation ja kieli-identiteetin roolia kveenin kielen elvyttämisessä yksilötasolla. Tutkimusta ohjaavat seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Millainen rooli kielellisellä variaatiolla on kielen takaisin ottamisessa?

2. Millainen rooli kieli-identiteetillä on kielenelvyttämiselle?

Tutkimuksen aineisto koostuu kveeninoppijoilta haastatteluilla kerätystä puheaineistosta. Haastatteluita on pilotoitu keväällä 2025, ja varsinaiset haastattelut aloitetaan syksyllä 2025. Osatutkimusten osallistujat rekrytoidaan Norjan arktisen yliopiston kveeninopiskelijoiden joukosta sekä Tromssan ja Finnmarkin lääneistä paikallisten kveenijärjestöjen ja kveenin kielikeskusten kautta.

Pilottitutkimuksen alustavien tulosten pohjalta vaikuttaa siltä, että kveenitaustaisten opiskelijoiden motivaatio kveenin oppimiselle on suuri. Kveeni koetaan tärkeäksi osaksi omaa (kielellistä) identiteettiä. Nuoret opiskelijat tuovat myös suuren vastuuntunnon kveenin kielen säilyttämisestä: kveeniä opiskellaan, jotta kieli ei kuolisi. Vaikka yliopisto-opinnoissa opetetaan pääasiassa yhtä kveenin murretta (Porsanger), opiskelijat kokevat, että myös muiden – mahdollisesti oman suvun käytössä olleiden varianttien – käyttö on sallittua ja jopa kannustettua.

Tämä tutkimus tehdään yhteistyössä kveeniyhteisön kanssa ja sen avulla voidaan tukea kveenin elvyttämistyötä muun muassa lisäämällä kielen näkyvyyttä ja arvostusta yhteiskunnassa.

Vokaalien kvantiteetin toteutuminen kveeninoppijoiden puheessa

Antti Saloranta & Leena Maria Heikkola

UiT – Norjan arktinen yliopisto & Turun yliopisto / UiT – Norjan arktinen yliopisto, Åbo Akademi & Turun yliopisto

Kveeni on yksi Norjan kansallisista vähemmistökielistä. Sitä puhuu noin muutama tuhat. Kveeninkielisiä on yritetty norjalaistaa, ja tällä hetkellä kveeni onkin uhanalainen kieli. Nykyään kieltä kuitenkin elvytetään aktiivisesti. Kveenin kieltä on tutkittu melko vähän, (sosio)foneettisesta näkökulmasta ei juuri lainkaan. **Kventiteetti**-tutkimushankkeen (2025–2026) tavoitteena on kartoittaa nykykveenin äännejärjestelmää ja vertailla ensikielisten ja toisen kielen puhujien äännejärjestelmiä.

Norjassa kesällä 2024 julkaisun totuus- ja sovintokomitean raportin vanavedessä monet kveenitaustaiset ovat hakeutuneet opiskelemaan kveeniä toisena kielenä. Norjan kielen vaikutus kveenin äännteisiin onkin siis huomattava. Tämän vuoksi on kiinnostavaa tarkastella, kveenin vokaalien kestoa ja laatua. Nyt esiteltävän tutkimuksen päätutkimuskysymykset ovat:

- 1) Toteutuuko kveenin vokaalien kestoero vain ajallisena erona vai kuuluuko siihen myös laadullista vaihtelua?
- 2) Onko kvantiteetin tuotossa eroa ensikielisten puhujien ja kveeniä toisena kielenä puhuvien välillä?

Sekä kveenissä, suomessa että norjassa äänteiden kestolla on sanojen merkitystä erotteleva vaikutus. Kveenissä on suomen tapaan kahdeksan vokaalia, /i/, /y/, /u/, /e/, /ø/, /o/, /æ/ ja /ɑ/, joista kaikki voivat esiintyä sekä lyhyinä että pitkinä. Norjassa kuvataan tyypillisesti olevan yhdeksän pitkää (/i:, y:, ʉ:, u:, e:, ø:, o:, æ:, ɑ:/) ja yhdeksän lyhyttä vokaalia (/i, y, ʉ, u, ε, oe, ɔ, æ, ɑ/). Suomessa erikestoisten vokaalien laadussa on pientä eroa, mutta sitä pidetään tyypillisesti havaitsemisen kannalta epäolennaisena. Norjassa pitkien ja lyhyiden vokaalien laatuero vaihtelee vokaalista riippuen, mutta on merkittävämpää kuin suomessa. Kveenin osalta vastaavaa tutkimusta ei ole vielä tehty.

Tutkimuksen aineisto koostuu arkistoiduista ensikielisten kveeninpuhujien haastattelutallenteista sekä Norjan arktisessa yliopistossa kerättävästä uudesta kveeniä toisena kielenä puhuvien aineistosta, joka sisältää sekä vapaata puhetta että foneettisesti kontrolloituja sanatuottoja kveeniksi ja norjaksi. Kaikista aineistoista analysoidaan akustisesti vokaalien F1- ja F2-formantit sekä kestot, ja fonologisesti pitkien ja lyhyiden äänteiden kestoja ja laatuja verrataan toisiinsa. Ensikielisten puhujien osalta analyysi keskittyy kveenin kvantiteetin toteutumistapaan. Kveeniä toisena kielenä puhuvien osalta kvantiteetin toteutumista verrataan sekä norjaan että ensikielisiin kveeninpuhujiin.

4 Sektioesitelmät / Sektionsföredrag / Individual presentations / Suulliset esitelmät

Eläinsuojelustyö ja kielikysymys – ääniä äänettömien puolesta

Mari Aro

HESY ry

Suomen ensimmäinen eläinsuojeluyhdistys, Turun Eläinsuojeluyhdistys – Åbo Djurskyddsförening ry perustettiin vuonna 1871. 1900-luvulle tultaessa eläinsuojeluyhdistyksiä löytyi jo jokaisesta suuremmasta kaupungista ja eläinsuojeluaate oli levinnyt maanlaajuiseksi. Mustapirtti (2021) kuitenkin huomauttaa, että yhteisestä tavoitteestaan – eläinten hyvinvoinnista – huolimatta Suomen eläinsuojelukenttä oli heti alkuvaiheissaan hyvin moniääninen ja ristiriitainenkin liike. Eläinsuojeluaate kietoutui paitsi uskonnollisiin dogmiin ja erilaisiin käsityksiin ihmisen asemasta luomakunnassa, myös Suomessa vellovaan kielipoliittiseen kamppailuun suomen ja ruotsin kielten asemasta. Millaisella kielellä tuli valistaa – ja ketä? Millaisia auktoriteetteja tuli kunnioittaa, ja mitä ne sanoivat eläinten oikeuksista?

Kielipoliittinen taisto on nyt 2000-luvulla eläinsuojelukentällä vaiennut, mutta muuten kenttä on kenties entistäkin moniäänisempi. Eläinsuojelijoiksi profiloituvia toimijoita löytyy niin tuotantokaneja yön hämärissä vapauttavista aktivisteista kuin eduskunnalle kirjelmiä laativista toimistojärjestöistä, ja toiminnan periaatteet ja perustelut ovat hyvin erilaisia. Kaikki toimijat sanovat toimivansa eläinten puolesta, ja kaikki pitävät omaa näkökulmaansa autoritäärisenä – oikeana. Uudet viestintäkanavat ovat osaltaan mahdollistaneet entistä monipuolisempien näkemysten esiintulon.

Tarkastelen esitelmässäni moniäänistä eläinsuojeluliikettä 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta aina ensimmäisen eläinsuojelulain säätämiseen saakka, vuoteen 1934, ja vertaan sitä 2000-luvun alkuvuosikymmenien julkiseen keskusteluun. Millaiset äänet edustavat eläimiä eläinten puolustajiksi asemoituvien ihmisten viestinnässä? Kenelle nämä äänet suunnataan: kenen kuuluisi toimia, jotta eläinten hyvinvointi paranisi, ja miten? Mikä eläinsuojelukeskustelussa on muuttunut vuosisadan aikana?

Suomen eläinsuojelun alkua ajoilta analysoin Åbo Akademiassa säilytettävän Djurskyddsarkivet-kokoelman aineistoa, ja 2000-luvun osalta nojaan verkkoaineistoon. Tutkimus pohjautuu Bahtinin (1981, 1986) kirjoitusten innoittamaan, dialogiseen näkökulmaan.

Lähteet

Bakhtin, M. M. (1981). The dialogic imagination. Four essays by M.M. Bakhtin. C. Emerson & M. Holquist (Käänt.). Austin, TX: University of Texas Press.

Bakhtin, M. M. (1986). Speech genres and other late essays. Austin: University of Texas Press.

Mustapirtti, M. (2021). "Jokaisella eläimellä on oikeus elää itsensä tähden" Constance Ullnerin ja Agnes von Konowin näkemykset suomalaisessa eläinsuojelukeskustelussa 1894–1917. Pro gradu -tutkielma. Historiatieteet: Oulun yliopisto.

Ullner, C. (1915). Eläinsuojelustyö ja kielikysymys. Eläinsuojeluskalenteri 1915 (1), 3–4.

Eliciting Language Teachers' Reflections on Emotional Experiences Through an Emotion Graph

Eduardo Castro

Jyväskylän yliopisto

In this presentation, I examine the use of an emotion graph as a visualisation tool in a qualitative longitudinal study with English language teachers in Brazil, exploring how they manage their emotions and how such management shapes their professional identities and agency. I discuss the tool's advantages, limitations, and implications for research on teacher emotions. In my study, providing a minimally structured instrument as the emotion graph enabled participants to construct their own coherence around their emotions and the factors that have influenced their emotional experiences in professional practice. Furthermore, the temporal dimension of the instrument supported their sense-making regarding significant events and turning points in their professional biographies (Bagnoli, 2009). The emotion graph, when accompanied by interviews, appeared to facilitate the narration of a holistic account of professional development, emerging contextually through researcher-participant interaction (Ku, 2025), and was particularly effective for exploring sensitive topics such as emotions (Guenette & Marshall, 2009). By reflecting on the methodological affordances of this tool and its role in supporting rich, contextually grounded narratives, this presentation contributes to a deeper understanding of how visual methods can inform research into teacher emotions.

References

Bagnoli, A. (2009). Beyond the standard interview: The use of graphic elicitation and arts-based methods. *Qualitative Research*, 9(5), 547–570.

<https://doi.org/10.1177/1468794109343625>

Guenette, F., & Marshall, A. (2009). Timeline drawings: Enhancing participant voice in narrative interviews on sensitive topics. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(1), 85–92. <https://doi.org/10.1177/160940690900800108>

Ku, E. K. (2025). Timelines: Visualizing time in narrative research. *Research Methods in Applied Linguistics*, 4(2), 100215. <https://doi.org/10.1016/j.rmal.2025.100215>

Teaching Occitan in France: history, modalities and challenges

Robin Chouleur

Jyväskylän yliopisto

Occitan is a Romance language spoken mainly in southern France. Marked by strong dialectal variation, it has faced both codification challenges and educational obstacles. As a minority language in a centralized state, Occitan offers a case study of the tension between institutional recognition and practical fragility.

I will firstly sketch the historical trajectory of Occitan in education. After its medieval prestige, Occitan underwent long marginalization. Modern revivals in the nineteenth and twentieth centuries, notably through the Félibrige and the occitanist movement, laid the groundwork for its arrival to schools.

Second, I present current teaching modalities: immersive schools such as the Calandretas, optional courses in the public system, and adult education. These reflect diverse institutional frameworks and rely on both local authorities and community organizations.

Third, I discuss contemporary challenges. Occitan teaching suffers from limited resources, discontinuities between school levels, and tensions between standardization and local varieties. These issues exemplify broader dilemmas in minority language education.

Drawing on my experience as an Occitan teacher and on my doctoral research comparing Occitan and Finnish in the nineteenth century, I argue that education is central to sustaining linguistic diversity. This southern European case study contributes to the symposium theme “Strength in variation” by showing how variation and revitalization intersect in applied linguistics.

Keywords: minority languages, language revitalization, Occitan, education, linguistic variation

References

Andreo-Raynaud, G. (2020). Étude des représentations sociales de la culture occitane chez les élèves de Calandretas. *Lengas*, 87.

Martel, P. (2007). *L'école française et l'occitan: Le sourd et le bègue*. Presses universitaires de la Méditerranée.

Verny, M.-J. (2024). Quelle revitalisation de l'occitan, langue minorée, dans le cadre de l'enseignement public ? Le combat de la FELCO (Fédération des enseignants de langue et culture d'oc). *Glottopol*, 40.

Kielikäsitykset AFinLAn matkassa: homogeenisuudesta variaatioon?

Hannele Dufva, Anna Mauranen & Katja Mäntylä

Jyväskylän yliopisto / Helsingin yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Tarkastelemme esityksessämme suomalaisen soveltavan kielitieteen kielikäsityksiä eri vuosikymmenten aikaan. Analysoimme niitä erityisesti AFinLA:n julkaisujen ja tapahtumien perusteella ja osin esitelmämme perustuukin työhömmme AFinLAn historiaa käsittelevän, tekeillä olevan julkaisun toimittajina. Tarkastelumme ulottuu 1970-luvulta 2020-luvulle. Havaintojemme mukaan AFinLan toiminnan alkuvuosina tutkimuksen kohteena nähtiin useimmiten “yhtenäiskieli”. Tällä tarkoitamme ajattelutapaa, joka korostaa kansalliskielen käsitteeseen pohjautuvaa, usein standardikieleen rinnastuvaa ‘englantia’, ‘ranskaa’ tai ‘saksaa’. Käsitys näyttää osin pohjautuneen AFinLAn intresseihin nimenomaan kielenopetuksen kehittäjänä. Siten myös eniten tutkitut teemat käsittelivät Suomessa eniten opetettuja kieliä: suomea, ruotsia tai vieraita kieliä. Kielet nähtiin selvärajaisina, toisistaan erillisinä ja eri tasoista (esim. syntaksi, morfologia, fonologia, leksikko) koostuvina yksiköinä. Kutakin ‘kieltä’ edusti siis yksi yhtenäinen järjestelmä, jonka sisäisen, monivivahteisen variaation tutkimukseen ei juuri uhrattu aikaa.

Vuosikymmenten kuluessa näemme kuitenkin useita muutoksia, jotka puhuvat homogeenista kielikäsitystä vastaan ja variaation puolesta. 1980-luvulta alkaen havaitsemme yhä enemmän tutkimusta, joka laajentaa, syventää ja muuttaa kielikäsitystä. Kieltä tutkitaan yhä enemmän kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen keinona, sen eri modaliteetteihin (puhe, kirjoitus, viittomat) kiinnitetään enemmän huomiota ja sen sosiaaliseen, alueelliseen ja yksilölliseen vaihteluun paneudutaan tarkemmin. Samalla tutkimuksessa häivyttyy raja eri kielten välillä ja huomio kiinnittyy nyt myös yksilön ja yhteisön monikielisyyteen ja kielten limittäiseen käyttöön.

Tarkastelemme esityksessämme näitä havaitsemiamme seikkoja ja pohdimme niiden yhteyksiä kansainvälisiin tutkimusvirtauksiin ja suomalaisen yhteiskunnan muutoksiin.

Maybe every teacher should not be a language teacher

Johanna Ennser-Kananen

Jyväskylän yliopisto

In this presentation, I discuss the (perceived/imposed) responsibility of teachers of other subjects than Finnish to promote their students' Finnish learning. For this discussion, I draw on data from a 5-year ethnographic study (2020-2025, Research Council of Finland), which examined epistemic and linguistic resources, norms, and negotiations in an adult basic education (ABE) center. The school served adult learners with forced migration background, most of whom resettled to Finland from West Asian and African countries. We, a team of 2-5 researchers, worked with 55 students and 12 teachers and gathered data from about 120 hours of participant observations, 10 unstructured and 35 semi-structured interviews, 88 hours of classroom recordings, and 12 hours of teacher workshops. Drawing on decolonial work (e.g., Cusicanqui, 2012; Dotson, 2014; Mitova, 2020; Ndlovu-Gatsheni, 2018, 2021), we analyzed and theorized our data in several different ways, mostly making use of thematic, moment, and discourse analysis. For discussing teachers' role in students' language/Finnish learning process, I consider data from classroom recordings and interviews that document students' desire for Finnish language skills, an exaggerated hope in dominant language proficiency, and the Finnish learning agenda seeping into many areas of schooling. I also consider systemic color- and pain-evasiveness and a narrow understanding of language teaching as the backdrop for my argument, which I unfold in three steps: First, I present desire for Finnish as a problematic but pervasive discourse that extends beyond the school and may be sustained by ideologies of assimilation and neonationalism. Second, I discuss the opportunities and pitfalls of multilingual and language aware pedagogies and argue that these may not suffice if the goal is educational and social justice. Third, I consider other than the students' Finnish competences that have to be developed for building a more equitable present and future.

“Kuvailisitsä itseäs vaunuks vai veturiks” – Vuorovaikutuksen kontekstin vaikutus preferoidun vastauksen rakenteeseen

Minna Franck

Helsingin yliopisto

Tutkin, kuinka vuorovaikutuksen konteksti muuttaa preferoidun vastauksen rakennetta. Osoitan, kuinka tyypin mukaisen vastauksen tuottaminen disjunktiiviseen vaihtoehtokysymykseen ei riitä täyttämään kysymyksen vuorovaikutuksellista tarkoitusta työhaastattelukontekstissa. Ollakseen preferoitu vastaus vaihtoehtokysymyksen vastauksen täytyy työhaastattelussa sisältää myös perustelut valitulle vaihtoehdolle.

Disjunktiivisessa vaihtoehtokysymyksessä kysyjä tarjoaa vastaajalle kahta tai useampaa vaihtoehtoa, josta vastaajan odotetaan valitsevan vastauksensa. Suomen disjunktiivisesta vaihtoehtokysymyksestä ei juurikaan ole tutkimusta.¹ Englannin kielen osalta Veronika Drake (2021: 78) osoitti, että vastaukset, joihin sisältyy disjunktiivisessa vaihtoehtokysymyksessä annetun vaihtoehdon toisto, ovat tyypin mukaisia vastauksia. Suomessa *vain* katsotaan olevan merkitykseltään poissulkeva eli se kutsuu vastaajan valitsemaan vastausvaihtoehdon tarjotuista vaihtoehdoista (Hakulinen et al. 2004 §1098, Koivisto 2017: 132).

Aineistoni tulee yhdestä rekrytointiprosessista, jossa organisaatio haastatteli 10 työnhakijaa, joista 8 antoi suostumuksensa työhaastattelun tallentamiseen ja kuudelta kysyttiin analysoitavaksi valittu disjunktiivinen vaihtoehtokysymys. Hakijoilta kysytty kysymys oli versio kysymyksestä *kuvailisitsä itseäs vaunuks vai veturiks*. Kolme kuudesta hakijasta vastasi kysymykseen valitsemalla toisen annetuista vaihtoehdoista ja kolme tuotti transformatiivisen vastauksen. Osoitan analyysissäni haastattelijan orientoituvan molempiin vastaustyyppeihin ongelmattomana vain, jos vastaaja tuotti vastaukselleen myös perustelun. Mikäli vastauksesta puuttui perustelu annetulle valinnalle, haastattelijä suhtautui vastaukseen ongelmallisena, vaikka vastaus muuten olisi ollut tyypin mukainen. Tutkimukseni osoittaa, miten syyt vuorovaikutustapahtumalle ja siihen vaikuttavat implisiittiset tavoitteet vaikuttavat vuorovaikutuksen rakenteeseen ja sujuvuuteen.

Kirjallisuus

Drake, V. 2021: Alternative questions and their responses in English interaction. *Pragmatics* 31.1: 66-86.

Hakulinen, A., M. Vilkuna, R. Korhonen, V. Koivisto, T. R. Heinonen ja I. Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalainen Kirjallisuuden Seura. <https://kaino.kotus.fi/visk/etusivu.php>

Koivisto A. 2017: On-line emergence of alternative questions in Finnish with the conjunction/particle *vai* ‘or’. Teoksessa R. Laury, M. Etelämäki ja E. Couper-Kuhlen (toim)

Linking Clauses and Actions in Social Interaction, s. 131-150. Helsinki: Finnish Literature Society.

Koivisto A. 2024: Enabling elaboration and offering candidate understandings. Finnish turn-final *vai* 'or' in requests for confirmation. *Contrastive Pragmatics* 5: 155-194.

Multilingual Education in a ‘Bilingual’ System: Tensions in Language Discourses in Finnish Subject Teacher Education Policies

Andrew Graham & Tuuli From

Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto

This paper examines discourses on language and multilingualism in subject teacher education in Finland from the perspectives of the country’s two official national languages, Finnish and Swedish.

As of 2023, approximately 11.3% of pupils in basic education have a first language other than Finnish or Swedish (Statistics Finland, 2025). As a response to the changing demographics of Finnish classrooms, the National Core Curriculum for Basic Education (2014) explicitly calls on schools to develop multilingual pedagogies to support the literacy and multilingual competences of all pupils. Recent PISA results for Finland (OECD, 2023), however, highlight a significant gap in the learning outcomes, particularly in reading performance and literacy, of immigrant-background pupils compared to non-immigrant-background pupils. Furthermore, research indicates that teachers in Finland, especially subject teachers, may not be sufficiently aware of how to effectively implement multilingual and linguistically responsive pedagogies (Alisaari et al., 2023; Suuriniemi et al., 2021; Harju-Autti & Sinkkonen, 2020).

Utilising critical discourse analysis, this paper examines the policies of four subject teacher education programmes in Finland. Informed by Ruíz’s (1984) framework of orientations to language planning (language-as-problem, language-as-right, language-as-resource), the analysis seeks to identify what kind of discourses surrounding language and multilingualism are contained within these policies. Additionally, the paper aims to highlight any tensions that emerge between the discourses and theories of multilingual education and social justice. The paper is therefore grounded in theoretical frameworks of multilingual pedagogy, Freirean critical pedagogy, transformative sustainability education, social justice education, and educational policy.

The four subject teacher education programmes being examined are offered by three Finnish universities. The language of instruction of the universities, as designated by the Universities Act (558/2009), are 1) Finnish, 2) Swedish, and 3) Finnish and Swedish. Two of the programmes are Finnish-medium and two are Swedish-medium. The dataset for this paper consists of the following policies: 4x subject teacher pedagogical studies curriculum (comprising 60ECTS), 3x university strategy, 2x university language policy, 1x university degree regulations, 1x university plan for gender equality, equal treatment and accessibility as an institution.

Preliminary findings indicate that discourses on language and multilingualism differ across the four subject teacher education programmes. Whilst discourses aligning with the ‘language-as-resource’ orientation are dominant, discourses aligning with ‘language-as-right’

and 'language-as-problem' are also prominent. Tensions appear to emerge, for example, in the following areas: how Finnish society and multilingualism are conceptualised, how language is viewed as a resource, and how equity and criticality are emphasised in the subject teacher education curricula in relation to multilingualism. Further findings and the implications for subject teacher education in Finland will be presented and discussed at the symposium.

References

- Alisaari, J., Kivimäki, R., Repo, E., Kekki, N., Sissonen, S., & Kivipelto, S. (2023). Positive stances toward cultural and linguistic diversity in Finnish schools. *Apples - Journal of Applied Language Studies*, 17(3), 39-64.
- Finnish National Agency for Education. (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Määräykset ja ohjeet.
- Harju-Autti, R. & Sinkkonen, H. (2020) Supporting Finnish language learners in Basic Education: Teachers' views. *International Journal of Multicultural Education*, 22 (1), 53-75.
- OECD. (2023). PISA 2022 results: factsheets Finland.
- Ministry of Education and Culture. (2009). Universities Act. Universities Act 558/2009. Retrieved from https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2009/en20090558_20160644.pdf
- Ruíz, R. (1984). Orientations to language planning. *NABE Journal*, 8(2), 15-34.
- Statistics Finland. (2025). Students and qualifications by Year, Sector of Education, First language and Information, 2023.
- Suuriniemi, S.-M., Ahlholm, M., & Salonen, V. (2021). Opettajien käsitykset monikielisyydestä: heijastumia koulun kielipolitiikasta. *Koulun monet kielet. Plurilingualism in the school.* (13), 44–69.

Kieltenopettajien näkemyksiä oppilaiden ja opettajien rooleista vieraiden kielten opetuksessa Suomessa

Kaisa Hahl, Milla Luodonpää-Manni, Toni Mäkipää & Laura Lahti

Helsingin yliopisto / Turun yliopisto / Itä-Suomen yliopisto / Helsingin yliopisto

Viime vuosikymmeninä vieraiden kielten opetuksen ja opiskelun tavoitteena on yhä enemmän ollut siirtyä oppilaskeskeisiin työtapoihin (Grosu, 2019). Paradigman ytimessä on ymmärrys siitä, että oppilas on kohdekielen käyttäjä alusta asti ja aktiivinen toimija oppimisprosessissa. Aiemmat tutkimukset Suomesta ja maailmalta osoittavat kuitenkin, että opetus on usein opettajakeskeistä (mm. Harjanne ym., 2017; Mäkipää ym., 2024). Tämä tutkimus tarkastelee suomalaisten kieltenopettajien itseraportoimia käytänteitä (verkkokysely, n=544) ja syventää ymmärrystä opettajien perusteluista toimiensa takana (fokusryhmähaastattelut, n=20). Laadullisen aineiston analyysikehikko on laadittu aiempien tutkimusten pohjalta (mm. Bremner, 2021) ja sisältää kuusi roolia sekä oppilaille että opettajille. Esittelemme alustavia tutkimustuloksia, joissa painottuvat yhtäältä opettajien roolit opetuksen suunnittelussa ja oppimistilanteen organisoimisessa sekä oppilaiden motivoinnissa ja toisaalta oppilaiden roolit aktiivisina osallistujina sekä tärkeiden taitojen harjoittelijoina. Määrällisestä aineistosta ilmenee myös, että opettajat raportoivat ohjaavansa oppilaita auttamaan toisiaan sekä arvioimaan omaa osaamistaan, mutta vertaisarvioinnin käyttö on vähäisempää. Esityksessä pohdimme opettajien perusteluista valitsemilleen työtavoille ja eroja eri kouluasteiden välillä.

Lähteet

Bremner, N. (2021). What is learner-centered education? A quantitative study of English language teachers' perspectives. *TESL-EJ*, 25(2), 1–29. <https://www.tesl-ej.org/pdf/ej98/a9.pdf>

Grosu, M. (2019). Decentralization – A Fundamental Principle for the Action Perspective in Foreign Language Didactics. *Philobiblon: Transylvanian Journal of Multidisciplinary Research in Humanities*, 24(2), 249–263. <https://doi.org/10.26424/philobib.2019.24.2.07>

Harjanne, P., Díaz Larenas, C. & Tella, S. (2017). Foreign-language teaching and studying in Chilean and Finnish classrooms as seen by teachers. *Journal of Language and Cultural Education*, 5(3), 1–21. <https://doi.org/10.1515/jolace-2017-0025>

Mäkipää, T., Hahl, K., Luodonpää-Manni, M. K. & Lahti, L. (2024). Teaching strategies and materials in foreign language teaching in Finland: Focus on basic and upper secondary education. *The Nordic journal of language teaching and learning*, 12(1), 106–134.

<https://doi.org/10.46364/njltl.v12i1.1235>

“Tästähän nyt käydään tätä polemiikkaa, että saako ekaluokkalaisilla näkyä toi teksti” - Kirjoitetun kielen rooli varhaisessa A1-kielen opetuksessa

Elina Hakola & Anne Pitkänen-Huhta

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Monilukutaito on laaja käsite, joka sisältää monipuolisten ja monikielisten suullisten, kirjallisten, visuaalisten sekä nonverbaalisten viestien tulkitsemisen ja tuottamisen (Cope & Kalantzis, 2009). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa se on yksi laaja-alaisen osaamisen osa-alue, jonka kehittäminen sisällytetään kaikkiin oppiaineisiin (Opetushallitus, 2014). Opetussuunnitelman mukaan varhaisessa A1-kielen opetuksessa painotetaan suullista kieltä, eikä oppilailta opetuksen alussa edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Kiinnostusta kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään vähitellen. (Opetushallitus, 2019.)

MultiELL-hankkeessa ([Monilukutaito varhaista kielenopetusta uudistamassa](#)) tutkitaan kielenopettajien ja -oppijoiden käsityksiä kielestä ja monilukutaidosta sekä sitä, kuinka nämä heijastuvat opetuskäytänteisiin varhaisessa kielenoppimisessa. Tässä esitelmässä keskitymme tarkastelemaan opettajien näkemyksiä kirjoitetun kielen roolista varhaisessa A1-kielen opetuksessa. Aikaisemman tutkimuksen perusteella (esim. Hahl et al. 2020) osa opettajista on kokenut epävarmuutta varhaiseen A1-kielen opetukseen soveltuvista työtapoista ja ilmaissut huolensa muun muassa siitä, etteivät kaikki oppilaat osaa vielä lukea ja kirjoittaa. Osa opettajista taas on todennut, ettei kirjoitettua kieltä vielä varhaisessa kielenopetuksessa juuri tarvitse.

Aineistomme koostuu kuuden opettajan haastatteluista. Opettajissa on niin kielen aineenopettajia, luokanopettajia, kuin kaksoiskelpoisia opettajia. Aineistoa analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin keinoin.

Opettajien näkemykset kirjoitetun kielen käytöstä vaihtelivat: kirjoitettua kieltä sekä käytettiin että vältettiin. Perusteluissa viitattiin oppilaslähtöisyyteen, omiin opetuskokemuksiin ja opetussuunnitelman tavoitteisiin. Kirjoitetun kielen koettiin muun muassa vangitsevan oppilaiden huomion ääntämisen kustannuksella, mutta se mainittiin myös keinona eriyttää ylöspäin. Kaikki opettajat eivät perustelleet erikseen valintaansa käyttää kirjoitettua kieltä vaan ilmaisivat sen luonnollisena osana monipuolista kielenopetusta.

Lähteet

Cope, B., & Kalantzis, M. (2009). *Multiliteracies: New literacies, new learning*. *Pedagogies* 4(3), 164–195.

Hahl, K., Savijärvi, M., & Wallinheimo, K. (2020). *Varhennetun kieltenopetuksen käytäntöjä: Opettajien kokemuksia onnistumisista ja haasteista*. Teoksessa R. Hildén & K. Hahl (toim.), *Kielididaktiikan katse tulevaisuuteen: Haasteita, mahdollisuuksia ja uusia avauksia kielten opetukseen* (s. 77–103). Ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisuja. Helsingin yliopisto.

Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Määräykset ja ohjeet 2014:96. Opetushallitus.

Opetushallitus. (2019). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1–2*. Määräykset ja ohjeet 2019:1a. Opetushallitus.

Mikä on monikielisyttä suomalaisessa yliopistossa?

Mandira Halder & Nina Reiman

Helsingin yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Esityksen tavoitteena on tarkastella ja pohtia, miten suomalaisten yliopistojen opetuksessa voitaisiin paremmin tukea ja edistää kansainvälisten opiskelijoiden ja henkilökunnan monikielisyttä. Suomessa yliopistojen kielipolitiikoissa yksi keskeinen tavoite on tunnistaa koko korkeakouluuyhteisön monikielisyys ja tukea sitä. Nämä tavoitteet eivät kuitenkaan näytä toteutuvan kovin systemaattisesti yliopistojen linjauksissa ja käytänteissä (Saarinen, 2020). Monikielisyys ja kielitaito näyttävät pikemminkin rajautuvan englannin ja eurooppalaisten valtakielten (kuten ranskan ja saksan) sekä kansalliskielten suomen ja ruotsin osaamiseen. Muilla kielillä on yliopistoissa lähinnä marginalisoitu asema. Erityisesti englannin kielen merkitys korostuu, sillä sitä pidetään urakehityksen ja tutkimusrahoituksen kannalta kriittisen tärkeänä (Björnö, 2025).

Vaikka kansainvälisten (ml. maahanmuuttotäustaisten) opiskelijoiden ja henkilökunnan määrä lisääntyy jatkuvasti yliopistoissa, tämän joukon monipuolista kielirepertuaaria ei juurikaan tunnisteta ja arvosteta monikielisyytenä. Yliopisto-opetuksessa on havaittu tarve kehittää pedagogiikkaa kielitietoisempaan suuntaan ja tärkeitä avauksia on tehty (HY, 2024), mutta kielitietoiset toimintatavat ja käytänteet eivät ole vielä kovinkaan laajalle levinneitä tai tuttuja kaikille yliopistossa opettaville, etenkin tieteenalakohtaisissa opinnoissa tai työkontekstissa. Esityksessä nostamme esiin joitakin esimerkkejä hyvistä käytänteistä, jotka havainnollistavat sitä, miten opiskelijoiden ja henkilökunnan monikielisiä repertuaareja voidaan ottaa käyttöön ja hyödyntää opetuksessa sekä yksilöllisinä että yhteisesti jaettuina resursseina (ks. Pyykkö, 2017).

On tärkeää tunnistaa, että kehittyvä suomen tai ruotsin kielen taito ei tee puhujasta ”epäonnistunutta natiivia” vaan itse asiassa menestyksekkään toisen kielen käyttäjän (Cook, 2005). Tämä näkökulman muutos kehittyvän kielen käyttäjiin mahdollistaisi sen, että opettajat voisivat nykyistä paremmin tunnustaa myös yliopistoyhteisössä tällä hetkellä pitkälti marginalisoidut vähemmistökielet tärkeäksi osaksi opiskelijoiden ja henkilökunnan monikielisiä repertuaareja. Kun yliopistoissa opettavat vastaavasti tiedostavat myös itse käyttävänsä toista kieltä – englantia – menestyksekkäästi (Halder, 2024), myös kansalliskielten oppimista ja käyttöä on helpompi lähestyä kielitietoisesti. Opettajien kielitietoisuus onkin avainasemassa, kun kehitetään käytänteitä ja strategioita, joiden avulla yliopistoyhteisön jäsenten monikielisiä repertuaareja voidaan hyödyntää resurssina myös englannin puristuksissa haastavaksi koettujen suomen ja ruotsin oppimisessa.

References

Björnö, A. (2026). Language Policy as a Channel of Inclusion for Researchers in the Internationalized University. *Social Inclusion*, 14. HY = Helsingin Yliopisto. (17.5.2024).

Cook, V. (2005). Basing teaching on the L2 user. In *Non-native language teachers: Perceptions, challenges and contributions to the profession* (pp. 47-61). Boston, MA: Springer US.

Halder, M. De l'auto-évaluation aux pratiques effectives : L'enseignement de l'allemand, un enjeu de développement professionnel pour les futur-e-s enseignant-e-s généralistes du primaire. Doctoral Thesis, 2024. doi: 10.13097/archive-ouverte/unige:179628

Language-aware teaching. <https://teaching.helsinki.fi/instructions/article/language-aware-teaching>

Pyykkö, R. 2017. *Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarojen tilasta ja tasosta*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017: 51.

Saarinen, T. 2020. *Higher Education, Language and New Nationalism in Finland: Recycled Histories*. Palgrave Pivot. Palgrave Macmillan.

Kulttuurinen muisti kirjallisissa dokumenteissa ja työntekijöiden muistoissa – Tapaustutkimus Varkauden kaksikielisestä seurakunnasta

Paula Heikkinen

Helsingin yliopisto

Kielitieteellisissä tutkimuksissa Varkaus on luokiteltu muiden teollisuuskaupunkien ohella yhdeksi ruotsinkielisistä kielisaarekkeista (esim. Lönnroth 2009, Kingelin-Orrenmaa 2019). Termi viittaa kuntaan, jossa on ruotsinkielinen vähemmistö, joka tarjoaa tai on tarjonnut yhteisönsä jäsenille palveluja ruotsiksi, vaikka kunta on virallisesti yksikielinen ja sijaitsee Suomen varsinaisen ruotsinkielisen alueen ulkopuolella. Varkaudessa toimikin virallisesti kaksikielinen seurakunta vuosina 1866–1999. Vaikka kyseisen instituution kaksikielisyyden aika oli pitkä, sitä ei ole aiemmin tutkittu, ja ruotsin kielen käyttö virallisena kielenä mainitaan seurakunnan historiaa kuvaavissa teksteissä vain yksittäisten virkkeiden tasolla.

Tutkimukseni tavoitteena on havainnollistaa kulttuurista muistia Varkauden kaksikielistä seurakuntahistoriaa käsittelevän tapaustutkimuksen kautta. Kulttuurisen muistin käsitteellä tarkoitetaan niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien ja yhteisöjen identiteetin ja tietoisuuden muodostumiseen (kts. mm. Assmann 2010). Tutkimukseni on historiallinen ja luonteeltaan kvalitatiivinen tapaustutkimus, jossa tarkastelen sisällönanalyysin keinoin kaksikielisten kielikäytänteiden näkökulmasta sekä seurakunnan varhaisia vuosia, tärkeimpiä toimintavuosia että nykyistä muistettavuutta. Aineistona käytän historiallisia arkistodokumentteja, kuten pöytäkirjoja ja kirkkopäiväkirjoja, tiedotuslehti Kotiviestiä sekä menneen kaksikielisyyden muistoihin perustuvia seurakunnan entisten ja nykyisten työntekijöiden haastatteluja. Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaisista elementeistä Varkauden kaksikielisen seurakunnan kulttuurinen muisti muodostuu?
2. Millä tavoin Varkauden seurakunta on säilyttänyt kaksikielisyyteen liittyvää kulttuurista muistiaan?

Varkauden seurakunnan kaksikielinen menneisyys sisältää toistuvia kaksikielisiä käytänteitä, joista löytyy varhaisissa dokumenteissa satunnaisia, 70-luvulta eteenpäin harvenevia arkistomerkintöjä. 2000-luvulla käytänteet näyttäytyvät välähdysmäisinä ilmentyminä, artefakteina kuten valokuvina tai asiakirjamerkintöinä, tai yksittäisinä pääasiassa suullisen tiedon kautta välittyvinä muistoina. Varkauden historiaa kuvaavat teokset sivuuttavat kaksikielisyyden lyhyiden mainintojen tasoisesti, eivätkä arkistot tarjoa monipuolisesti kaksikielisiä käytänteitä kuvaavaa materiaalia. Aktiivisen muistamisen sijaan voidaan puhua passiivisesta muistamisesta ja unohtamisesta, joka näyttäytyy pääasiassa vaikenemisena.

Lähteet

Assmann, Aleida 2010: *Re-framing memory. Between individual and collective forms of constructing the past*. In: Karin Tilmans, Frank van Vree & Jay M. Winter (eds.), *Performing the Past: Memory, History, and Identity in Modern Europe*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 35–50. <https://doi.org/10.1515/9789048512027-004>.

Kingelin-Orrenmaa, Z. 2019: *Tammerfors som svensk språkö – en etnografisk studie av språkpolicy som praktiker, processer och val i svenska rum i det inre av Finland*. Uleåborgs Universitet, Uleåborg. Saatavilla: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526222615.pdf>

Lönnroth, H. 2009: *Suomalainen teollisuuskaupunki, ruotsalainen kielisaareke: ruotsinkielisyys Tampereella 1700-luvulta 2000-luvulle*. Teoksessa H. Lönnroth (Toim.): *Tampere kieliyhteisönä, 105–145*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia; No. 1236). SKS.

Kyvykkyyssajattelu ja kulttuurinen nöyryys – tulevien kieltenopettajien käsityksiä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tukemisesta

Leena Maria Heikkola, Soila Merijärvi, Minna Maijala, Maarit Mutta & Päivi Laine

Norjan arktinen yliopisto – UiT & Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto

Koulujen moninaisuus on lisääntynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Näin ollen opettajat tarvitsevat *kulttuurista kompetenssia*, eli kykyä toimia asianmukaisesti kulttuurienvälisessä kontekstissa (Perry & Southwell 2011). Opettajat tarvitsevat myös ymmärrystä *sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta*, eli kaikkien oikeudenmukaisesta ja tasa-arvoisesta kohtelusta (Weston 2025). *Kyvykkyyssajattelu* (Capability Approach, Nussbaum 2011) on puolestaan tapa tukea sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa edistämällä yksilön hyvinvointia. Myös *kulttuurisen nöyryyden* (Cultural humility) kautta voidaan lisätä ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja tasa-arvosta sekä tietoisuutta vallankäytöstä ja etuoikeuksista (Fisher ym. 2019). Kyvykkyyssajattelu ja kulttuurinen nöyryys heijastavat myös kestävyiden eri dimensioita. Tulevat kieltenopettajat ovat tietoisia sosiaalisesti ja kulttuurisesta dimensiosta, mutta eivät juurikaan ekologisesta ja taloudellisesta dimensiosta (ks. esim. Maijala ym., 2023).

Kulttuurista nöyryyttä ja kyvykkyyssajattelua ei ole tietääksemme tarkasteltu kieltenopetuksen näkökulmasta. Tutkimme, millaisia käsityksiä tulevilla kieltenopettajilla on kulttuurisesta nöyryydestä, sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, yksilön kyvyistä sekä näiden yhteyksistä kestävyiden eri ulottuvuuksiin (sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen).

Aineisto koostuu 26 tulevan kieltenopettajan verkkokyselyvastauksista. Aineisto analysoitiin laadullisesti sisällönanalyysin avulla. Tulevilla kieltenopettajilla oli monipuolinen käsitys sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, ja he olivat myös tietoisia kulttuurisesta nöyryydestä. Kyvykkyyssajattelun kymmenestä kyvystä tunnistettiin neljä: kehon terveys; aistit ja mielikuvitus sekä ajattelu; kuuluminen ryhmään; oman ympäristön hallinta. Vastauksissa heijastuivat pääasiassa kulttuurinen tai sosiaalinen kestävyys. Kulttuurisen nöyryyden ja kyvykkyyssajattelun sisällyttäminen opettajankoulutukseen ja täydennyskoulutukseen tukisi opettajien tietoja ja taitoja tukea moninaisia oppilaita.

Lähteet

Fisher-Borne, M., J. Montana Cain & S. Martin 2015. From mastery to accountability: Cultural humility as an alternative to cultural competence. *Social Work Education*, 34(2), 165–181.

Maijala, M., Heikkola, L. M., Kuusalu, S.-R., Laine, P., Mutta, M., & Mäntylä, K. (2023). Pre-service language teachers' perceptions of sustainability and its implementation in language teaching. *Language Teaching Research*, 0(0).

Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. Belknap Press.

Perry, L. & Southwell, L. (2011). Developing intercultural understanding and skills: models and approaches. *Intercultural Education*, 22(6), 453–466.

Weston, B.H. 2025. *Human rights*. *Encyclopedia Britannica*.
<https://www.britannica.com/topic/human-rights>

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleiden maahanmuuttajahammaslääkäreiden investoinnit suomen kielen oppimiseen

Elina Heimala

Itä-Suomen yliopisto

Tarkastelen esitelmässäni sitä, millainen on maahanmuuttajahammaslääkärin polku Suomeen kielenoppimisen näkökulmasta. Huomioni kohdistuu erityisesti siihen, missä tilanteissa ja miten he investoivat (Norton & Darwin 2015) suomen kielen oppimiseen. Aineisto koostuu laillistamisprosessissa olevien maahanmuuttajahammaslääkäreiden haastatteluista, joita on analysoitu small stories -menetelmällä (Georgakopoulou 2015). Havaintojeni mukaan Maahanmuuttajahammaslääkäreiden narratiiveissa toistuu aktiivinen hakeutuminen kielenoppimisen mahdollistaviin tilanteisiin ja paikkoihin. Tämä on osoitus sinnikkäästä ja tietoisesta työskentelystä kielenoppimisen eteen. Sekä kielenoppimispolut että polku hammaslääkäriksi Suomeen kuvautuvat maahanmuuttajahammaslääkäreiden narratiiveissa pitkinä ja monipolvisina.

Tutkimukseni sijoittuu terveydenhuoltoalan suomen kielen oppimisen tutkimuksen kentälle, jossa huomio on toistaiseksi keskittynyt pääosin (ks. Suni 2017) sairaanhoitajien ja lääkäreiden kielenoppimiseen ja kielitaitoon (ks. esim. Pitkänen 2025; Virtanen 2017; Seilonen, Suni, Härmälä, Neittaanmäki 2016). Tämä tutkimus täydentää terveydenhuoltoalan suomen kielen oppimisen tutkimusalaa ja tarjoaa uutta tietoa laillistamisprosessissa olevien hammaslääkäreiden kokemuksista, ja antaa mahdollisuuden kehittää heidän kielikoulutustaan.

Lähteet

Darvin, R. & Norton, B. (2015). Identity and a model of investment in applied linguistics. *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 36–56.

Georgakopoulou, Alexandra (2015). Small stories research: Methods – Analysis – Outreach. – De Fina, Anna ja Georgakopoulou, Alexandra (toim.), *The Handbook of Narrative Analysis*. s. 255–271. New York: John Wiley & Sons.

Pitkänen, T. (2025) Puheen ymmärtäminen ja ymmärrettävyys suomea toisena kielenä käyttävien lääkäreiden kielitaidon ilmentäjänä. Tampere University. (Tampere University Dissertations - Tampereen yliopiston väitöskirjat; Vuosikerta 1206)

Seilonen, M., Suni, M., Härmälä, M., & Neittaanmäki, R. (2016). Ammatillisen kielitaidon arviointikokeilu terveydenhuollon alalla. In A. Huhta, & R. Hildén (Eds.), *Kielitaidon arviointitutkimus 2000-luvun Suomessa* (pp. 110-141). Suomen soveltavan kielitieteen

yhdistys. AFinLA-e : soveltavan kielitieteen tutkimuksia,

9. <http://journal.fi/afinla/article/view/60850>

Suni, M. (2017). Working and Learning in a New Niche: Ecological Interpretations of Work-Related Migration. In J. Angouri, M. Marra, & J. Holmes (Eds.), *Negotiating Boundaries at Work : Talking and Transitions* (pp. 197-215). Edinburgh University Press.

Virtanen, Aija (2017): Toimijuutta toisella kielellä. Kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillinen suomen kielen taito ja sen kehittyminen työharjoitteluissa. Jyväskylä studies in humanities 311. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Variaatiota vähemmistökielen sisällä: tunnistavatko ruotsinkieliset kuulijat uusien suomenruotsin puhujien lähtökielen?

Henna Heinonen & Heini Kallio

Tampereen yliopisto / Tampereen yliopisto

Suurin osa aiemmista Suomessa tehdyistä ruotsin oppimista koskevista tutkimuksista on käsitellyt suomenkielisiä oppijoita. Nykyään suomalaisen yhteiskunnan monimuotoistuminen ja variaatiot kuuluvat kuitenkin myös ruotsinkielisessä puheessa. Tutkimuksessamme keskitymme suomenruotsin uusien variaatioiden havaitsemiseen. Selvitämme, tunnistavatko suomenruotsalaiset kuulijat, onko puhujan ensikieli ruotsi vai joku muu sekä kuinka tarkasti kuulijat tunnistavat puhujan lähtökielen.

Aiempien tutkimusten mukaan ensikielisen kuulijan on helppo tunnistaa, onko puhuja ensikielinen vai ei (esim. Bijvoet 2024). Lähtökielen määrittäminen on osoittautunut usein haastavaksikin, mutta toisaalta tietyt lähtökielet ovat olleet helppoja tunnistaa (Bijvoet 2024, Wrembel 2010, Ullakonoja 2024). Aksentin tunnistamiseen vaikuttavat ääntämisen piirteet, jotka siirtyvät puhujan ensikielestä tai aiemmin opituista kielistä kohdekielen ääntämiseen ja jotka kuulija yhdistää tiettyyn maantieteelliseen sijaintiin (Bijvoet 2024, Wrembel 2010).

Tutkimuksessamme suomenruotsalaiset kuulijat (n=8, tavoite n=20) arvioivat eri kielistä (englanti, ranska, saksa, venäjä, sinhala ja vietnam) tulevien ruotsinopiskelijoiden ensikieltä kuuntelukokeessa. Arvioitavia ei-ensikielisiä (L2) puhenäytteitä oli yhteensä 36 (n=6 /lähtökieli), ja verrokkiaineistona 6 ensikielisen (L1) suomenruotsalaisen tuottamaa puhenäytettä. Esitelmässämme aineistona on siis 288 L2-puhetta ja 48 L1-puhetta koskevaa arviota.

Alustavat tulokset tukevat aiempien tutkimusten tuloksia: L1-kuulijat tunnistavat L1-puhujan lähes poikkeuksetta. L2-puhujien lähtökielen tunnistaminen osoittautui erityisen haastavaksi: kolmasosassa vastauksista kuulija totesi, ettei tiedä, mistä lähtökielestä on kysymys. 10 % vastauksista puhujan lähtökieleksi arveltiin suomea, vaikka suomenkielisiä puhujia ei kuuntelukokeessa esiintynyt. Noin 14 % vastauksista lähtökieli tunnistettiin täsmälleen oikein. Arvelemme, että kieliympäristöllä on vaikutuksensa niin puhujien ääntämiseen kuin kuulijoiden arvioihin.

Kirjallisuus

Bijvoet, E. (2024). *Uppfattningar och uppskattningar av ”svenska med något utländskt” – en studie om attityder till brytning och förortsklang i Sverige*. Stockholm: Institutet för språk och folkminnen.

Ullakonoja, R. (2024). Venäläisen aksentin tunnistaminen suomen suullisen kielitaidon arvioinnissa: The identification of the Russian accent in Finnish oral proficiency assessment. *AFinLA-teema*, (17), 49–76.

Wrembel, M. (2010). L2-accented speech in L3 production. *International Journal of Multilingualism*, 7(1), 75–90.

Variaation vetovoima – mistä kielikokemustarinat syntyvät?

Kaarina Hippi

Tampereen yliopisto

Esitelmä on osa Arkisuomien kielitietoisuudet ja muutos -hankkeen tutkimusta. Hankkeessa tutkitaan pääosin kansalaistieteen (ECSA 2015) ja erityisesti kanssatutkimuksen (Kulmala ym. 2023) periaatteisiin nojaten sitä, miten kielenkäyttäjät hahmottavat ja kommentoivat kielellistä maailmaansa ja millaisia havaintoja kielellisestä vaihtelusta ja muutoksesta he nostavat esiin. Kielikokemustarinat on yksi osa hankkeen kokeiluja: hankkeen nettisivuilla on annettu mahdollisuus kertoa oma kieliin liittyvä kokemuksensa. Avuksi oli nimetty kuusi väljää aihealuetta, joista suosituin oli Tarinoita murteesta tai murteella.

Tässä esitelmässä analysoitavana ovat elokuun 2025 alkuun mennessä tuotetut 48 kirjoitusta. Tarkastelen sitä, mitkä kielen ilmiöt inspiroivat kansalaisia kertomaan tarinoita ja miten kielen vaihteluun suhtaudutaan näissä teksteissä. Ytimessä on kielellinen variaatio – murteiden erilaisuus, eri kielten käyttö ja kielenkäyttötilanteiden erot. Kertomukset vaihtelevat reilun kymmenen sanan virkkeestä yli neljänsadan sanan pituisiin kuvauksiin.

Lähtökohtana ja kertomuksen motivaationa näyttäytyvät puhujien arkiset havainnot kielenkäytön moninaisuudesta: esimerkiksi jokin sattumus on jäänyt mieleen hauskana tai hämmäntävänä liittyen tyypillisesti murteiden käyttöön. Toisaalta kielikokemus voi olla jokin kielenkäyttötapa, joka askarruttaa kirjoittajaa. Tarinoissa kuvataan myös hämmäntävien tilanteiden ratkaisuja ja omien käsitysten muutosta. Joku pyrkii kumoamaan liian kapean käsityksen kielitaidosta, jolloin kertomus toimii muiden valistajana. Kielikokemukset valaisevat variaation ilmiöitä, joista kirjoittajat saavat sytykkeitä kirjoituksiinsa mutta myös iloa arkeensa, vaikkapa anekdootin muodossa.

Lähteet

ECSA (European Citizen Science Association) (2015). Ten principles of citizen science. Berlin. <http://doi.org/10.17605/OSF.IO/XPR2N>.

Kulmala, M., S. Spišák, S. Venäläinen, M. Laiho, K. Hakala & T. Rättälä 2023. Mitä on kanssatutkimus? Teoksessa M. Kulmala, S. Spišák & S. Venäläinen (toim.) *Kanssatutkimus. Ihanteet ja käytännöt*. Tampere: Tampere University Press, 11–31.

Paths of ascending and descending in Finnish and English

Veera Hämäläinen

Itä-Suomen yliopisto

The concept of motion is fundamental in human existence (Langacker 1987: 166), and the language-specific ways of expressing spatial relations vary and seem to affect how speakers of specific languages construct and conceptualise such relations (Filipović & Geva 2012: 270). In my PhD study, I apply a translation studies approach to studying the semantic element of motion using a corpus collected from literary works and their translations.

The theoretical framework is in Talmy's (e.g. 2007) description of Motion events and the typology of satellite-framed and verb-framed languages. S-languages tend to express the Path of motion in a separate component outside of the verb (e.g. *They walked in*), whereas V-languages conflate Path information into the motion verb (*They entered the room*). English and Finnish are considered to be satellite-framed (Talmy 1991: 486). Within this framework, individual languages as well as inter-typological differences have been studied widely. However, intra-typological differences have received less attention. My research contributes to filling this gap and provides a cognitive translation studies perspective. Even if one has reservations concerning the typology, its concepts provide a plausible approach to comparing source and target texts and, perhaps, a peephole into what happens in translation in conveying meanings related to motion.

This presentation discusses the topic of my first article, in which I explore differences in the lexicalisation of Path in Motion events describing vertical motion in English and Finnish and translations between them. From a Translation Studies viewpoint, the semantic differences in motion verbs for vertical movement link to questions related to, for example, false friends and equivalence. As for cognitive linguistics, the aim is to contribute to the development of the typology of satellite and verb-framed languages by exploring Path lexicalisation in English and Finnish.

Keywords: motion encoding, path lexicalisation, spatial semantics

References

Filipović, L. & Geva, S. 2012. Language-specific effects on lexicalisation and memory of motion events. In Filipović, L. & Jaszczolt, K. M. (eds) *Space and time in languages and cultures: language, culture, and cognition*. 269–282. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Langacker, R. W. 1987. *Foundations of cognitive grammar. Vol. 1. Theoretical prerequisites*. Stanford: Stanford University Press.

Talmy, L. 1991. Path to realization: A typology of event conflation. *Proceedings of the Berkeley Linguistics Society*, 17, 480–519.

Talmy, L. 2007. Lexical typologies. In Shopen, T. (ed.) *Language typology and syntactic description. Vol. 3. Grammatical categories and the lexicon*. 2nd edition, 66–168. Cambridge: Cambridge University Press.

Olin harkinnut jatkavani venäjän opintoja lukiossa, mutta moni asia tuntui epäkannustavalta – venäjän kielen opiskelu ylioppilaskokeen vastauksissa

Riikka Iso-Ahola

Helsingin yliopisto

Tarkastelen esitelmässäni abiturienttien kokemuksia ja näkemyksiä venäjän kielen opiskelusta. Aineistona ovat ne kevään 2022 ylioppilaskirjoitusten äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi) kirjoitustaidonkokeen vastaukset, joissa käsitellään venäjän kielen opiskelua. Kirjoitustaidonkokeessa tuotetaan kirjoitelma annetuista aiheista tarjolla olevia tausta-aineistoja hyödyntäen. Keväällä 2022 kaikki kirjoitelmien aiheet liittyivät kieliin, kuten kielitaidon merkitykseen, monikielisyyteen ja kielten merkitykseen identiteetille. Kukin kirjoittaja kuitenkin valitsi itse, mitä kieliä ja mistä näkökulmasta kirjoitelmassaan käsittelee. Aineisto siis avaa yhden abiturienttien ikäluokan näkökulman myös venäjän kielen opetukseen.

Kirjoitustaidonkokeen vastauksista (N=n. 27 000) on koottu korpus, josta etsin venäjän kielen opiskeluun liittyviä tekstien osia AntConc-korpusohjelman laajennetun konkordanssihaun avulla. Hakujen tuloksena löytyy yli 600 osumaa, joiden tarkastelussa hyödynnän laadullista sisällönanalyysia.

Abiturienttien teksteissä sekä reflektoidaan omia kokemuksia että käsitellään venäjän opiskelua yleisemmällä tasolla. Opiskelukokemukset sijoittuvat useimmiten peruskouluun ja lukioon, lisäksi osa kirjoittajista on oppinut venäjän kotikielenään. Aineistosta heijastuu kokeen ajankohta pian Ukrainan sodan syttymisen jälkeen. Kokemukset opiskelusta ovat syntyneet ennen sodan puhkeamista, mutta tieto sodan syttymisestä leimaa tulevaisuuden näkymiä. Opiskelukokemukset tiivistetään usein lyhyeen tekstin osaan, joka sisältää tiedot venäjän opiskelun kestosta sekä opiskelun aloittamisen ja jatkamisen tai lopettamisen syyt. Opiskelumotivaatioon vaikuttavat muun muassa henkilökohtaiset mieltymykset ja käsitys itsestä kielenoppijana. Keskeisessä osassa ovat myös ulkoiset tekijät, kuten mahdollisuus käyttää kieltä, opetuksen taso ja sisältö sekä opintojen suorittamisesta saatavat pisteet opiskelupaikkaa haettaessa. Aina vahva motivaatiokaan ei riitä, vaan opintopolku katkeaa usein siihen, ettei opetusta järjestetä pienelle opiskelijaryhmälle. Kotikielenään venäjää puhuvat puolestaan tasapainoilevat kahden kielen välissä: venäjän osaamista pidetään tärkeänä, mutta opetus ei aina tarjoa tarvittavaa tukea kielitaidon kehittämiseen.

Yleisellä tasolla venäjän opiskelua koskevat kommentit heijastavat yhteiskunnassa vallalla olevia käsityksiä venäjän kielestä ja sen opiskelusta. Aineistosta välittyvät toisaalta jo ennen Ukrainan sotaa syntyneet käsitykset, kuten venäjän osaamisen hyödyllisyys erityisesti Itä-Suomessa, toisaalta sodan aiheuttama epävarmuus venäjän opiskelun mielekkyydestä.

Simuloitu vuorovaikutus virtuaalisen potilaan kanssa ammatillisen kielitaidon resurssina englanninkielisessä sairaanhoitajakoulutuksessa

Teppo Jakonen

Turun yliopisto

Sairaalaympäristössä tapahtuvat vuorovaikutustilanteet muodostavat keskeisen osan sairaanhoitajien ammatillista kielitaitoa (Kela & Komppa 2011), ja hoitoalalla on pitkät perinteet tällaisten taitojen harjoittelemisesta simulaatiopedagogiikan keinoin eli näyttelijöitä, nukkeja ja tietokonetta käyttäen (esim. Blomgren 2015). Tässä esitelmässä lähestyn simulaatiopedagogiikkaa kielellisinä ja vuorovaikutuksellisinä käytänteinä esittelemällä loppuvuodesta alkavaa Emil Aaltosen säätiön rahoittamaa hanketta, jossa tarkastellaan virtuaalitodellisuusteknologian käyttöä suomea toisena kielenään puhuvien sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillisten kieli- ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. Hankkeen keskeisenä yhteiskunnallisena motivaationa on löytää toimivia kielipedagogisia ratkaisuja sairaanhoitajapulaan (Valtioneuvosto 2023) ja kansainväliseen hoitajakoulutukseen.

Esittelen alustavia havaintoja hankkeen viime vuonna kerätystä pilottiaineistosta. Se koostuu videoiduista ryhmätilanteista (6 h), joissa S2-sairanhoitajaopiskelijat pelaavat vuorotellen VR-simulaatiopeliä opettajansa ohjaamana, osana koulutusohjelmaansa. VR-laseilla toteutettavassa simulaatiossa heidän tehtävänään on kotiuttaa puheentunnistusteknologian avulla toimiva, suomea puhuva virtuaalinen potilas. Aineistoa tarkastellaan pääasiassa multimodaalisen keskustelunanalyysin keinoin. Osoitan aineistoesimerkkien avulla multimodaalista keskustelunanalyysia käyttäen, miten osallistujat ratkaisevat pelitilanteessa eteen tulevia kielellisiä ongelmia monikielisesti ja miten he orientoituvat tilanteessa (ammatillisen) suomen kielen opetukseen ja oppimiseen.

Havaintojen perusteella pohdin kielen roolia ihmisen ja koneen välisessä vuorovaikutuksessa ja sitä, miten VR-simulaatioita ja -pelikokemuksia voitaisiin käyttää systemaattisesti (kakkos)kielen ja vuorovaikutustaitojen oppimisen tukena koulutuksessa.

Lähteet

Blomgren, K. (2015). Simulaatiot - melkein leikkiä, melkein totta. *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim*, 131(23), 2239–2244.

Kela, M., & Komppa, J. (2011). Sairanhoitajan työkieli–yleiskieltä vai ammattikieltä? Funktionaalinen näkökulma ammattikielen oppimiseen toisella kielellä. *Puhe ja kieli*, (4), 173–192.

Valtioneuvosto. (2023). Työvoimabarometri: suurin osa Suomesta kärsii kohtaanto-ongelmasta. https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410877/labour-force-barometer-most-of-finland-suffers-from-labour-market-mismatch?languageId=fi_FI.

From home to abroad, how diverse contexts interact with students' second language (mainly English) learning and use?

Yujun Jiang

Jyväskylän yliopisto

Research has shown that studying abroad can positively influence many aspects of second language competence, and that it particularly helps develop students' social interaction abilities (Kinger, 2011). While abundant research examines Chinese students' living and studying in English-speaking countries, there are fewer studies exploring their life and study in non-Anglophone destinations (Li & Pitkänen, 2018). Therefore, my study, which investigates Chinese students' life and second language learning and use in Finland, can contribute to the under-explored field of investigating Chinese students' life and study in countries where English is used mainly as a foreign language.

Specifically, the project investigates how diverse contexts in China and Chinese students' studying-abroad contexts (mainly in Finland) interact with their second language (mainly English) learning and use. The selected 12 Chinese participants conduct English-taught programs at two universities in the same city in Finland. In this presentation, I will address this research question: How have diverse contexts during students' life course interacted with their English learning and use?

Data were collected by qualitative approaches of individual interviews, focus groups, and ethnographic observations, and thematic analysis was adopted for analyzing them. The data shows how they improve their English proficiencies differently in various contexts, how they use English to complete things and how the different contexts make students regard themselves as 'English users' rather than just 'English learners'. This way, my project can shed light on how diverse contexts (e.g., studying abroad contexts) interact with international students' second language learning and use; hence, the project can further have related implications for those educational institutions hosting international students.

References

- Kinger, C. (2011). Enhancing language learning in study abroad. *Annual review of applied linguistics*, 31, 58-73.
- Li, H., & Pitkänen, P. (2018). Understanding the integration of mainland Chinese students. *Nordic Journal of Migration Research*, 8(2), 107-115.

Vuxna sverigefinländares flerspråkiga språkbruk i Haparanda

Sivi Järvinen

Göteborgs universitet

Detta föredrag grundar sig i ett pågående avhandlingsprojekt med syftet att beskriva vuxna sverigefinländares vardagliga språkbruk i Haparanda. Studiens preliminära resultat tyder på att deltagarna, trots de strukturella skillnaderna mellan svenska och finska, ständigt rör sig över språkens morfosyntaktiska gränser. Talarna själva varken reagerar eller störs av språkbytet, utan de behandlar dessa två språk som ett och samma språk, vilket illustreras i (1) där en svensk prepositionsfras integreras i ett finskt satsmönster.

(1) no siitä asti kun sai kännykkää alkaa kuljettaa öh på havet
nå den-ELA ända när få-3SG.Imperf. telefon-SG.PART. börja-3SG.PRES. ha med sig-Inf.

'nå ända sedan man fick börja ha med sig telefonen öh på havet'

Detta exempel visar på hur talarna tenderar att bibehålla språkspecifika konventioner i kodväxling, vilket ligger i linje med synen på ett integrerat flerspråkigt språksystem (Höder 2018).

Traditionellt sett har den mest tongivande kodväxlingsforskningen endast delvis inkluderat ett transdisciplinärt perspektiv på den språkliga analysen. Det har i hög utsträckning antingen fokuserats på identifiering av kodväxlingens universella grammatiska regler (t.ex. Poplack 1980) eller interaktionella samt kontextuella faktorer som styr flerspråkigas vardagliga språkbruk (t.ex. Auer 1998). I föredraget kommer jag att diskutera hur ett sociokognitivt teoriramverk, nämligen *diasystematisk konstruktionsgrammatik* (Höder 2018) kan användas för en mer holistisk redogörelse för flerspråkigt språkbruk; genom att förena språkstrukturella, kontextuella och interaktionella mönster möjliggörs en flexibel och systematisk beskrivning av flerspråkigas språkbruk i sin helhet.

Referenser

Auer, Peter (red.) 1998. *Code-switching in conversation: language, interaction and identity*. London: Routledge.

Höder, Steffen 2018. Grammar is community-specific. Background and basic concepts of Diasystematic Construction Grammar. I: Hans C Boas & Steffen Höder (red.): *Constructions*

in contact. Constructional perspectives on contact phenomena in Germanic languages. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins. s. 37–70.

Poplack, Shana. 1980. Sometimes I'll start a sentence in Spanish Y TERMINO EN ESPAÑOL: toward a typology of code-switching. *Linguistics* 18. S. 581–618.

Tutkijan työpöydältä ammattilaisten käyttöön – kielentutkimuksen tulosten soveltaminen farmaseuttien käytännön työhön

Suvi Kaikkonen, Salla Kurhila, Johanna Komppa, Kirsi Kvarnström & Hanna Tolonen

Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto

Tässä esitelmässä pohdimme sitä, miten vuorovaikutuksen tutkimus voi palvella institutionaalisten käytänteiden kehittämistyötä. Tapauksenamme on farmaseuttien kanssa toteutettu tutkimus ja sen anti käytännön potilastyölle. Tutkimus on keskustelunanalyttinen ja koskee kotilääkityskeskusteluiden (n=48) vuorovaikutuskäytänteitä. Kotilääkityskeskustelu on yleistynyt, vähän tutkittu, WHO:n suosittelema terveydenhuollon keskustelutyyppejä, jossa osastofarmaseutti luo potilaan kanssa ajantasaisen listan kaikista tämän lääkkeistä esim. potilaan tullessa osastolle hoitoon. Kokoamme esitelmässä yhteen tutkimuksen antia keskustelujen kehittämisen näkökulmasta ja pohdimme keskustelunanalyttisen tutkimuksen soveltamisen mahdollisuuksia ammatillisella kentällä.

Keskustelujen kehittämisen olennaiset kysymykset liittyvät kolmeen farmaseuttien esiin nostamaan seikkaan. Miten edistää potilaan sitoutumista lääkehoitoonsa? Miten puuttua rakentavasti silloin, kun käy ilmi, että potilas ei käytä lääkkeitään ohjeenmukaisesti? Miten toimia niin, että potilas ylipäättään kertoo todenmukaisesti siitä, miten lääkkeitään käyttää?

Esitelmämme tarjoaa näkökulmia näihin kysymyksiin ja näyttää, että tehtävät eivät useinkaan toteudu kehittämistavoitteiden mukaisilla ja kirjallisuuden perusteella odotuksenmukaisilla tavoilla. Esimerkiksi farmaseutit puuttuvat potilaan lääkkeenkäytön ongelmiin verrattain harvoin tarjoamalla neuvoa tai tietoa. Sen sijaan he edistävät potilaan sitoutumista lääkehoitoonsa säännöllisesti tilanteissa, joissa potilas on jo osoittanut sitoutumista. Farmaseutit myös kohtelevat potilaan poikkeamia lääkemääräyksestä eri tavoin sen mukaan, tuoko potilas poikkeaman esille itse vai pitääkö farmaseutin kysyä asiasta. Esitelmämme osoittaa tapoja, joilla vuorovaikutuksen normatiivinen luonne itsessään muokkaa sitä, miten farmaseutit aidoissa keskusteluissa edistävät kotilääkitysselvityksen tavoitteita.

Johtopäätöksenä esitämme, että vuorovaikutuksen tutkiminen voi auttaa tunnistamaan ongelmallisia tilanteita tai toimintamalleja eri ammatillisissa ympäristöissä ja näin auttaa kehittämään toimivampia institutionaalisia käytänteitä. Kun ymmärrämme paremmin seikkoja, jotka vaikuttavat ammattilaisten valintoihin vuorovaikutuksessa, voimme luoda toimivampia ja potilaskeskeisempiä institutionaalisia käytänteitä. Tutkimuksemme korostaa moniammatillisen yhteistyön merkitystä kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Instituution edustajien kanssatutkijuus on kielentutkijoille avartavaa ja hedelmällistä.

Tutkimuskysymysten laatiminen, aineiston keruu ja analysointi yhdessä edistää tulosten käytännön sovellettavuutta ja tieteellisen tiedon päätymistä ammattilaisten käyttöön.

Ruotsinopettajien palauteosaamisen tukeminen ammatillisen kehittymisen avulla

Sara Karhu & Toni Mäkipää

Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto

Palauteosaaminen on keskeinen osa opettajan ammatillista kompetenssia ja oppimisen tukemista (Hattie & Clarke, 2019). Opettajan ammatillinen kehittyminen (professional development) vahvistaa valmiuksia toimia asiantuntevasti omassa koulukontekstissaan (Nguyen, 2019), mikä puolestaan tukee opiskelijoiden oppimista (Lysberg, 2023). Näin ollen opettajan palauteosaaminen, ammatillinen kehittyminen ja opiskelijoiden oppiminen ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa.

Esittelemme laadullisen tutkimuksen, joka on osa Svenska kulturfondenin rahoittamaa hanketta. Tutkimuksessa tarkastellaan, miten Suomessa toimivat ruotsinopettajat raportoivat kehittävänsä palauteosaamistaan osana ammatillista kehittymistään sekä mitä haasteita he kohtaavat. Aineisto koostuu 15 opettajan haastatteluista ja 24 opettajan kyselyvastauksista eri kouluasteilta. Aineiston avulla etsittiin vastauksia kahteen tutkimuskysymykseen: (1) Miten ruotsinopettajat kehittävät palauteosaamistaan sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti ammatillisissa yhteisöissään? (2) Mitkä itse raportoidut tekijät vaikuttavat palauteosaamisen kehittymiseen?

Temaattisen analyysin tulokset osoittavat, että opettajat arvostavat yhteistyötä ja hyödyntävät mentorointia epämuodollisesti ammatillisen kasvunsa tukemisessa. Haasteiksi koetaan kuitenkin resurssien ja johdon riittämätön tuki sekä opiskelijoiden vähäinen osallistaminen palautekäytänteiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Tulokset vahvistavat aiempia havaintoja siitä, että ammatillinen kehittyminen edellyttää sekä organisatorista tukea että yhteisöllisiä oppimisympäristöjä (Kennedy, 2014; Carless & Winstone, 2023). Tutkimus tarjoaa käytännön suosituksia opettajien palauteosaamisen yksilölliseen ja yhteisölliseen tukemiseen erityisesti toisen kielen opetuksen kontekstissa, jossa palauteosaamista ei ole aiemmin tutkittu laajasti.

Lähteet

Carless, D., & Winstone, N. (2023). Teacher feedback literacy and its interplay with student feedback literacy. *Teaching in Higher Education*, 28(1), 150–163.

Hattie, J., & Clarke, S. (2019). *Visible learning: Feedback*. Routledge.

Kennedy, A. (2014). Models of continuing professional development: A framework for analysis. *Professional Development in Education*, 40(3), 336–351.

Lysberg, J. (2023). Unpacking capabilities for professional learning: Teachers' reflections on processes of collaborative inquiry in situated teamwork. *The Journal of Workplace Learning*, 35(1), 1–16.

Nguyen, H. C. (2019). An investigation of professional development among educational policy-makers, institutional leaders and teachers. *Management in Education*, 33(1), 32–36.

Suomea toisena kielenä käyttävät opettajat perusopetuksessa: monikielisyyteen liittyvät kieli-ideologiat yhteiskunnassa

Erja Kilpeläinen

Jyväskylän yliopisto

Esittelen alkuvaiheessa olevaa väitöstutkimustani, jossa tarkastelen, miten suomea toisena kielenä käyttävät opettajat luovivat erilaisten kieleen liittyvien asenteiden ja ideologioiden sekä opettajuuden normien ympäröimänä suomalaisessa koulutusjärjestelmässä ja yhteiskunnassa. Vaikka suomalainen yhteiskunta on viime vuosikymmeninä monikielistynyt voimakkaasti, koulujen opettajakunta on toistaiseksi kieli- ja kulttuuritaustaltaan varsin homogeenistä. Suomessa maahanmuuttotäustaisia opettajia on tutkittu niukasti (ks. kuitenkin esim. Yli-Jokipii 2024). Yli-Jokipiin (2024) tutkimat oman äidinkielen opettajat kokevat ulkopuolisuutta muusta kouluyhteisöstä, vaikka olisi tärkeää nähdä heidän potentiaalinsa maahanmuuttaneiden oppilaiden tukemisessa moninaistuvassa yhteiskunnassa.

Laadullisen, sosiolingvistisen tutkimukseni avainosallistajat ovat suomenkielisessä perusopetuksessa suomeksi opettavia luokan- ja aineenopettajia, jotka ovat muuttaneet Suomeen tai joilla on maahanmuuttotäustaa ja jotka käyttävät arjessaan useampia kieliä. Haastattelen myös muuta henkilökuntaa näiden avainosallistujien opettajien kouluista osana kouluetnografista aineistonkeruuta. Lisäksi pyrin tavoittamaan sellaisia koulumaailman ulkopuolisia henkilöitä (mm. ikääntyneitä), joiden asenteita yhteiskunnan lisääntyvään monikielisyyteen ei ole ollut helppo tavoittaa laajoissakaan kyselytutkimuksissa; tältä osin tutkimukseni kytkeytyy [Kieliasenteet ja -ideologiat Suomessa \(LAIF\)](#) -hankkeeseen (PI Elizabeth Peterson). Pohdin esityksessä, millaisin keinoin tavoitan osallistujia, miten kohderyhmiä on syytä rajata ja miten eri aineistot keskustelevat keskenään. Mahdollisuuksien mukaan esittelen alustavia huomioita ja aineistoesimerkkejä (pilotti)haastatteluista.

Lähteet

Yli-Jokipii, M. (2024). Oman äidinkielen opettaja osana kielellisesti ja kulttuurisesti vastuullista koulutusjärjestelmää. Tampereen yliopiston väitöskirjat 1117. Tampereen yliopisto.

Terminologian pohdinta Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta -hankkeessa

Zita Kóbor-Laitinen & Seija Pekkala

Humanistinen ammattikorkeakoulu / Helsingin yliopisto

Nuorten vankien yhdenvertaisen osallisuuden tukeminen kielellisten vaikeuksien tunnistamisen ja kuntoutuksen kautta -hanke (NuorVOKK) on Helsingin yliopiston Lääketieteellisen tiedekunnan Logopedian osaston, Helsinki Brain & Mindin ja Humanistisen ammattikorkeakoulun ESR+-yhteishanke (2024–2027), joka toteutetaan yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen sekä Uudenmaan ja Kanta-Hämeen vankiloiden kanssa.

Ryhmähankkeen taustalla ovat Helsingin yliopistonlehtori dos. S. Pekkalan ja Humakin tutkija dos. P. Rainõn yhteishankkeessa v. 2020 Rikosseuraamuslaitoksen apurahalla toteuttamat tutkimukset kielellisten erityisvaikeuksien yleisyydestä rikostaustaisten nuorten parissa sekä hankkeen yhteydessä brittiläiseltä Royal College of Speech and Language Therapists -liitolta saatu ilmaislisenssi kielellisiä erityisvaikeuksia koskevan brittiläisen opetusmateriaalin tuottamiseksi suomalaiseen rikosseuraamusympäristöön.

Vuosina 2024–2027 toteutettavan NuorVOKK-hankkeen tavoitteisiin kuuluu tuottaa Suomeen soveltuva verkkokoulutusohjelma brittiläisten puheterapeuttien laatiman “The Box – Communication for the Justice System” -verkkokurssin pohjalta rikosseuraamusalalla toimivien ammattilaisten tarpeisiin. Lähdemateriaali on lähtökohtaisesti multimodaalinen, sillä se sisältää tekstin lisäksi videoita, animaatioita, äänitallenteita, infograafeja, kuvia ja kaaviota sekä hypertekstiä.

Esitelmässäni keskityn hankkeen terminologiaan ja siihen liittyviin pohdintoihin. Aineisto koostuu vankeinhoidon ammattilaisille suunnatun kurssimateriaalin sanastosta, jossa on runsaasti niin lingvistiikan ja logopedian sanastoa kuin oikeudenkäynnin ja rikosseuraamusprosessin sanastoa. Kurssimateriaalin kääntäminen edellyttää tekstin kotouttamista sekä kurssimateriaalin esimerkkien soveltuvuuden puntarointia.

Pohdin esityksessäni terminologian tarkkuuteen liittyviä kysymyksiä, jo olemassa olevien termien hyödyntämisen käytänteitä, termien merkityskenttien laajuutta ja tiettyjen ilmaisujen monitulkinnaisuutta. Tarkastelen lisäksi tyyliä ja rekisteriä koskevia huomiota sekä sitä, millaisia valintoja käännöstyöhön liittyy materiaalin kohdeyleisöä ja verkkokurssin saavutettavuutta ajatellen.

NuorVOKK-hankkeessa tuotetaan erityistä ja uutta lisäarvoa vankilahenkilöstölle kohdennetun verkkokoulutusohjelman avulla, jolla lisätään sekä tietoisuutta kehityksellisestä kielihäiriöstä että henkilöstön vuorovaikutuksellista osaamista. Lisäämällä henkilöstön osaamista voidaan nuorten rikosura saada katkaistua puuttumalla vuorovaikutuksen

haasteisiin ja tukemalla nuorten kommunikaatiotaitoja rikosseuraamusprosessin eri vaiheissa. Työn tuloksellisuuden kautta myös henkilöstön työssäjaksaminen ja sitoutuminen nuorten kanssa työskentelyyn paranee.

Verkkokoulutusohjelmaa voivat hyödyntää myös rikostaustaiset nuoret perheineen ja heidän kanssaan toimivat järjestöt, oppilaitokset, vankiterveydenhuolto ja vankien työtoimintaa sekä yhdyskuntapalvelua järjestävät tahot.

Kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus perusopetuksen vieraan kielen opetussuunnitelmassa

Satu Koistinen

Turun yliopisto

Kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta on tutkittu monipuolisesti suomi toisena kielenä (S2) –opetuksessa (Harju-Autti ym. 2024). Vieraiden kielten opetuksessa aihetta on Suomessa sen sijaan tutkittu vähän ja tutkimusten kohteena on ollut usein oppimateriaalit (Roiha ym. 2024, Hahl 2020, Hahl, ym. 2015). Tutkimuksista puuttuu opetussuunnitelman tekstien sisällönanalyysi vieraan kielen opetuksessa.

Kieltenopetuksen yhtenä keskeisenä tehtävänä on opetussuunnitelmassa kuvattu kielikasvatus ja oppilaiden osaamisen kehittäminen suhteessa kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen (OPH 2014). Näin ollen on tarkoituksenmukaista tutkia, mitä opetussuunnitelman perusteet normiasiakirjana ohjaa opettamaan kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.

Tutkimukseni koskee kieltenopetuksen valtakunnallista ohjausta opetussuunnitelmakirjausten kautta. Esitelmässäni kerron kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta vieraan kielen opetussuunnitelmassa ja päättöarvioinnin kriteereissä.

Esitelmässä vastaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta kuvataan perusopetuksen opetussuunnitelman vieraan kielen A-oppimäärän teksteissä sekä opetussuunnitelman yhteisessä osassa?
2. Miten kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus ilmentyvät vieraan kielen A-oppimäärän päättöarvioinnin arviointikriteereissä?

Tutkimukseni aineisto koostuu perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman A-oppimäärän, vieraan kielen (muu kuin englanti) teksteistä vuosiluokilla 7–9 ja opetussuunnitelman lukujen 1–13 teksteistä, joissa käsitellään kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. (OPH 2014) Aineiston analysoimiseksi käytän sisällönanalyysiä ja vertailua (Elo & Kyngäs 2008).

Alustavat havaintoni osoittavat, että kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvät opetuksen ja oppimisen tavoitteet on kuvattu laajemmin ja moninaisemmin kuin arviointikriteereissä kuvattu osaaminen. Tekstien tarkastelu paljastaa myös, että kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta käsittelevissä teksteissä ei määritellä, mitä käytetyillä termeillä tarkoitetaan.

Lähteet

- Elo, S., & Kyngäs, H. 2008. *The qualitative content analysis process*. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Hahl, K., Niemi, P., Longfor, R. J., & Dervin, F. (toim.). 2015. *Diversities and interculturality in textbooks: Finland as an example*. Cambridge Scholars Publishing.
- Hahl, K. 2020. *Kulttuurin muuttunut olemus opetussuunnitelmissa ja vieraiden kielten oppikirjoissa*. Teoksessa: Hildén, R., K. Hahl. (toim.) 2020. *Kielididaktiikan katse tulevaisuuteen: Haasteita, mahdollisuuksia ja uusia avauksia kielten opetukseen - Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisuja Ainedidaktisia tutkimuksia 17*. Helsingin yliopisto, kasvatustieteellinen tiedekunta
- Harju-Autti, R., Lahti, L., Luodonpää-Manni, M., & Roiha, A. 2024. *Kohti kielellisen moninaisuuden huomioimista vieraiden kielten opetuksessa*. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 15(4). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2024/kohti-kielellisen-moninaisuuden-huomioimista-vieraiden-kielten-opetuksessa>
- OPH 2014. *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Määräys 104/011/2014. Helsinki: Opetushallitus. Saatavissa: [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#)

Kansainvälisten maisteriopiskelijoiden yliopistoarjen kielikäytänteiden neksuksia

Essi Koskela

Jyväskylän yliopisto

Kansainvälinen liikkuvuus vaikuttaa suomalaisissa yliopistoissa opinnoissa käytettäviin kieliin. Englanninkielisten maisteriohjelmien kielimaisema on kuitenkin paikoin ristiriidassa yhteiskunnassa tarvittavien kielten kanssa. Englanniksi työskentelevien asiantuntijoiden olisi nimittäin tärkeää oppia suomea tai ruotsia voidakseen olla osallisia laajemmin yhteiskunnassa (Laitinen ym. 2023, 129–130). Tämän myötä tarvitaan tutkimusta kansainvälisten opiskelijoiden monikielisydestä ja kielikäytännöistä, jotta heitä voidaan tukea suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisessa yliopisto-opintojen aikana vielä enemmän.

Tässä esityksessä tarkastelen opiskelijoiden yliopistoarjen kielikäytänteitä sekä heidän käsityksiään näistä käytännöistä. Esitykseni liittyy käynnissä olevaan väitöstutkimukseeni kansainvälisten maisteriopiskelijoiden monikielisestä toimijuudesta, johon käytännöt liittyvät. Tutkimukseni lähestyy kielenoppimista ja toimijuutta ekologisesta näkökulmasta (van Lier 2004) ja neksusanalyysin (Scollon & Scollon 2004) viitekehyksessä.

Scollonin ja Scollonin (2004, 12–13) ja Scollonin (2001, 149–150) mukaan käytänne tarkoittaa sosiaalista toimintaa, joka a) toistuu toimijan elämän aikana ja joka b) muodostaa yhdessä muiden käytänteiden kanssa käytänteiden neksuksia eli risteyksiä (*nexus of practice*). Tämän esityksen keskiössä ovat opiskelijoiden yliopistoarjen kielikäytänteiden neksukset. Aineistona on haastattelu- ja havainnointiaineisto, jota olen kerännyt väitöstutkimuksessani etnografisella otteella. Käsittelen opiskelijoiden käsityksiä heidän kielikäytännöistään sekä heidän kielikäytänteitään sosiaalisessa toiminnassa painottaen erityisesti monikielisyysnäkökulmaa.

Esitykseni tavoitteena on herättää keskustelua siitä, millaiset kielikäytännöt mahdollistavat osallisuutta monikielisessä yhteiskunnassamme. Esityksen kieli on suomi, ja esityksen jälkeen voidaan keskustella monikielisesti.

Lähteet

Laitinen, M., Seppänen, S., Rautionaho, P. & Backman, S. (2023). *Englanti Suomen kansalliskielten rinnalla: Kohti joustavaa monikielisyyttä*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:59. Valtioneuvoston kanslia.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-055-4>

van Lier, L. (2004). *The ecology and semiotics of language learning: A sociocultural perspective*. Springer.

Scollon, R. (2001). Action and text: towards an integrated understanding of the place of text in social (inter)action, mediated discourse analysis and the problem of social action. Teoksessa R. Wodak & M. Meyer (toim.), *Methods of Critical Discourse Analysis* (s. 139–183). SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9780857028020.n7>

Scollon, R. & Scollon, S. W. (2004). *Nexus analysis: Discourse and the emerging Internet*. Routledge.

Toimintatutkimus kielen asiantuntijoiden kielikäytänteistä

Hanna Kosonen & Salla-Maaria Suuriniemi

Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto

Kielellinen variaatio on keskeinen osa korkeakouluyhteisöjen arkea, kun kansainvälistyminen ja digitalisaatio lisäävät kielten ja viestintäkäytänteiden kirjoa. Tämä tutkimus tarkastelee monikielisyttä ja kielikäytänteitä yliopiston kielikeskuksen asiantuntijayhteisössä, jossa kieli on sekä työn väline että sen kohde. Vaikka kielen oppiminen ja kielipolitiikka ovat keskeisiä osaamisalueita akateemisissa kielten asiantuntijayhteisöissä, niiden omista kielikäytänteistä ja työyhteisön sisäisestä variaatiosta käydään reflektiivistä ja osallistavaa keskustelua yllättävän vähän.

Tutkimuksessa kysytään, miten kielikeskuksen henkilöstö reflektoi yhteisönsä kielikäytänteitä ja millaisia mahdollisuuksia toimintatutkimus tarjoaa kielellisen osallisuuden tukemiseen monikielisessä työyhteisössä. Tutkimusta kontekstualisoidaan kielitietoisuuden (mm. García 2017, Lilja ym. 2017) ja kielipolitiikan (mm. Sposlky 2004) piirissä käytyyn keskusteluun sekä työelämän ja korkeakouluyhteisön monikielisyystutkimukseen (Korpela & Lehtimaja 2023; Kuteeva 2023). Tutkimus toteutettiin osallistavan ja osallistuvan toimintatutkimuksen viitekehityksessä (Heikkinen ym. 2023; Lewin 1946), jossa tiedonmuodostus ja käytänteiden kehittäminen kietoutuvat toisiinsa kaksisuuntaisena prosessina. Aineistona käytettiin valtakunnallista kyselyä, osallistavia työpajoja ja osallistuvaa havainnointia.

Tulokset osoittavat, että suomalaisissa kielikeskuksissa esiintyy jännitteitä selkeyden ja moninaisuuden välillä. Toisaalta arvostetaan ymmärrettävyyttä ja yhtenäisiä käytäntöjä, toisaalta moninaisuutta ja yksilöllistä toimijuutta. Toimintatutkimus mahdollistaa näiden jännitteiden näkyväksi tekemisen ja yhteisen tarkastelun. Kehittämisideoiden tarkastelu paljastaa, kuinka käytännön kielipolitiikkaa voidaan rakentaa yhteisöllisesti ja kontekstisidonnaisesti arjen käytännöistä käsin.

Esityksessä tarkastellaan tutkimusprosessin etenemistä ja toimintatutkimuksen tarjoamia metodologisia mahdollisuuksia kielellisen monimuotoisuuden tunnistamiseen ja yhteisölähtöiseen käsittelyyn. Lisäksi pohditaan jatkotutkimuspolkuja, jotka liittyvät monikielisten työyhteisöjen käytänteiden, kielipolitiikan ja osallistavan ja osallistuvan tutkimuksen kehittämiseen.

Lähteet

Heikkinen, H. L. T., Kaukko, M. & Salo, P. (2023). Mitä toimintatutkimus on ja miten sitä tehdään? Teoksessa Heikkinen, H. L. T. & Kaukko, M. (toim.) *Toimintatutkimus. Käytännön opas*. Vastapaino, 17–38.

Korpela, E. & Lehtimaja, I. (2023). Kielenkäyttäjäprofiilit monikielisen työyhteisön tukena – tutkimuksellinen kehittäminen kielentutkijan työkaluna. Teoksessa N. Hynninen, I. Herneaho, E. Sippola, J. Isosävi & M. Yang (toim.) *Kieli ja osallisuus – Språk och delaktighet – Language and participation. AFinLAn vuosikirja 2023. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 80*, 166–193. <https://doi.org/10.30661/afinlavk.126198>

Kuteeva, M. (2023). *Tension-Filled English at the Multilingual University: A Bakhtinian Perspective*. Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781800416727>

Lewin, K. (1946). Action research and minority problems. *Journal of social issues*, 2(4), 34–46.

Spolsky, B. (2004). Language policy. Cambridge University Press.

Commercial Forest Finland: Promoting industrial forestry at the cost of nonhumans in the Forest Finland campaign

Attila Krizsán

Turun yliopisto

As part of the SeedLING project, this paper investigates the communication campaign *Forest Finland (Metsien Suomi)* that claims e.g. to promote the sustainable use of Finnish forests . The campaign is run by mainstream Finnish forestry actors, such as the Organization of Finnish Forest Industries and the Metsämiesten Säätiö Foundation. Therefore, it has vested interest in promoting the maintenance and growth of industrial forestry in Finland, which poses a threat to multispecies societies and can be problematic with regards to e.g. principles of environmental sustainability.

In an ecolinguistic (see Stibbe 2024) study, my goal is to critically investigate the representations of Finnish forests in the campaign. Special attention is paid to relationship between forests, non-human animals and humans. In line with Halliday's criticism of human supremacy and tribalism (see Halliday [1990] 2001), I will question representations that support human exceptionalism, and I approach sustainability utilizing animal-inclusive approaches (see e.g. Tiisala 2022; Torpman & Röcklingsberg 2021; Virtanen et al. 2020). The talk will focus on findings illustrating the variation across anthropocentric representations of nonhuman inhabitants of Finnish forests.

References

- Halliday, M. A. K. ([1990] 2001). *New Ways of Meaning: The Challenge to Applied Linguistics*. In A. Fill & P. Mühlhäusler (Eds.), *The Ecolinguistics Reader: Language, Ecology and Environment* (pp. 175–202). Continuum.
- Stibbe, A. (2024). *Ecolinguistics: Language, Ecology and the Stories We Live By* (2nd ed.). Routledge.
- Tiisala, K. (2022, May 18). *Introducing sentiocentric sustainability*. Sustainability Science Days 2022, Espoo, Aalto University.
- Torpman, O., and H. Röcklingsberg. "Reinterpreting the SDGs: Taking animals into direct consideration." *Sustainability* 13 (2021):843, [10.3390/su13020843](https://doi.org/10.3390/su13020843) (2 Sep 2024).
- Virtanen, P. K., L. Siragusa, and H. Guttorm. "Introduction: Toward more inclusive definitions of sustainability." *Current Opinion in Environmental Sustainability* 43 (2020): 77-82.

Ulkomaalaistaustaisten hoitajien ammatilliset kielitaitotarpeet

Sara Kähkölä

Tampereen yliopisto

Sosiaali- ja terveysalaa vaivaavaan henkilöstöpulaan on etsitty ratkaisua työperäisestä maahanmuutosta ja kansainvälisestä rekrytoinnista. Alan monikielistyminen on ollut nopeaa, ja suuressa osassa alan työyhteisöistä on suomea vieraana kielenä puhuvaa hoitohenkilöstöä. Tutkimuksessa onkin tarkasteltu muun muassa hoitajien suullista kielitaitoa, tekstin tuottamisen taitoja ja näkemyksiä heidän kielellisestä selviytymisestään työn arjessa (mm. Kela & Komppa 2013; Lehtimaja & Kurhila 2019; Seilonen & Suni 2015; Strömmer & Suhonen 2025; Virtanen 2017).

Tarkastelen väitöskirjatutkimuksessani ulkomailta rekrytoitujen lähihoitajien ammatillisia kielitaitotarpeita ikäihmisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Selvitän, miten kansainvälisesti rekrytoidut henkilöt itse kokevat kielitaitonsa työn arjessa, ja millainen rooli kielellä on konkreettisissa työtilanteissa.

Tutkimusaineisto koostuu sekä ulkomailta rekrytoitujen hoiva-avustajien teemahaastatteluista että työtilanteiden videonauhoituksista. Olen haastatellut yhdeksää kansainvälisesti rekrytoitua hoiva-avustajaa heidän asuttua Suomessa noin yhden kuukauden ajan. Tämän ensimmäisen kuukauden aikana he suorittivat harjoittelujakson, jonka jälkeen he siirtyivät työhön heidät työllistäviin yksiköihin. Haastatteluissa kartoitin hoitajien käsityksiä kielitaidosta erilaisissa välittömän asiakastyön tilanteissa. Analysoin haastatteluaineistoa laadullisen sisällönanalyysin menetelmin (Tuomi & Sarajärvi 2018). Työtilanteiden videonauhoituksia teen ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä syksyn 2025 aikana videoetnografisella otteella. Tavoitteenani on nauhoittaa tyypillisiä välittömän asiakastyön työtilanteita noin neljän viikon ajanjaksolla. Videonauhoitusten analyysissa sovellan multimodaalista keskusteluanalyysia (Lilja 2022), joka mahdollistaa työtilanteiden kielenkäytön analyysin osana työtilanteiden materiaalista ekologiaa eli sitä, miten työ järjestyy ja millaisia apuvälineitä siinä esimerkiksi käytetään.

Alustava analyysini antaa viitteitä siitä, että Suomessa olonsa alkuvaiheissa hoiva-avustajat kokevat kielitaitonsa heille osoitettuihin työtehtäviin riittäväksi. He raportoivat kuitenkin myös jaetuista haasteista: esimerkiksi aggressiivisesti käyttäytyvän asiakkaan kohtaaminen ja vapaamuotoinen jutustelu asiakkaan kanssa näyttäytyivät haasteina. Hoiva-avustajat tunnistavat ammattikielen funktioita ja tuottavat tilanteissa heiltä odotettua kieltä, mutta kaipaavat myös ensikielisen henkilöstön tukea ongelmatilanteissa. Työtilanteissa hoitajat käyttävät sujuvasti ohjaavaa kieltä ja myös sopeuttavat viestintäänsä asiakastuntemuksensa avulla. Viestintä työtilanteissa kiinnittyy ensisijaisesti tilanteen toimintaan sekä ohjaavassa että selostavassa puheessa.

Tutkimukseni kytkeytyy ajankohtaiseen keskusteluun sote-alan monikielistyvistä työyhteisöistä ja ammattihenkilöiden kielitaitovaatimuksista. Esitelmä kuuluu työelämän kielen teemaverkoston alaan.

Kansainväliset osaajat ja englanninkielinen varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: monikielisyyden merkityksiä ja seurauksia opinpolulle

Essi Laitinen, Emilia Rajala, Mari Honko & Sari Pöyhönen

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Suomessa on poliittisessa keskustelussa oltu huolestuneita maan taloudellisesta kasvukyvystä ja esitetty arvioita siitä, että Suomi ei houkuttele kansainvälisiä osaajia riittävästi. Myös Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi kansainvälisten osaajien määrän kasvattaminen maassamme. Keskustelussa viljellyt termit ”veto- ja pitovoima” ovat olleet avainsanoja etsittäessä ratkaisuja ongelmaan. Konkreettisia esimerkkejä tästä ovat *Talent Boost* -ohjelma sekä englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen lisääminen.

Esitelmämme pohjautuu selvitykseen, jonka toteutti Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta ajalla 1.2.-31.10.2024. Selvityksen keskiössä ovat Suomen kuusi suurinta kaupunkia: Espoo, Helsinki, Oulu, Tampere, Turku ja Vantaa (ns. C6-kaupungit). Selvityksen (Pöyhönen ym. 2024) tavoitteena oli luoda kokonaiskatsaus nykytilasta sekä paikantaa mahdollisia laajentamisen esteitä. Lisäksi selvityksessä tarkasteltiin vaikutuksia opinpolun jatkumoon perusopetuksesta toiselle asteelle (ja korkeakouluihin), kotimaisten kielten asemaan, opettajankoulutukseen sekä soveltuvien osin maahanmuuttaneiden, erityisesti lasten ja nuorten, kotoutumiseen.

Aineistomme koostuu eri toimialojen, kuten esi- ja perusopetuksen, elinkeinoelämän sekä rekrytointi- ja asettautumispalveluiden, asiantuntijoiden haastatteluista. Lisäksi olemme hyödyntäneet julkisia tietovarantoja ja -palveluita sekä mm. C6-kaupunkien, kuntien, Opetushallituksen ja opettajakorkeakoulujen verkkosivuja. Keskitymme esitelmässämme asiantuntijahaastatteluihin. Tarkastelemme, millaisia näkemyksiä näillä asiantuntijoilla on englannin suhteesta monikielisyyteen ja millaisia seurauksia englanninkielisestä varhaiskasvatuksesta sekä esi- ja perusopetuksesta on opinpolun jatkumolle. Analysoimme myös, keitä ovat kansainväliset osaajat, joihin haastatteluissa viitataan.

Lähteet

Pöyhönen, S., Honko, M., Laitinen, E., Rajala, E., Riuttanen, S., Vaarala, H. (2024). Englanninkielinen varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: selvitys nykytilasta ja laajentamisen esteistä. Jyväskylän yliopisto. [URN: ISBN:978-952-86-0411-2](https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-86-0411-2)

How does GenAI support L2 students' cognitive skill use in the writing process? A mixed methods analysis in a Finnish university context

Peter Launonen & Ekaterina Talalakina

Tampereen yliopisto / Tampereen yliopisto

The spread of Generative AI (GenAI) has restated the importance of the writing-as-a-process concept, which is already well-established in L2 instruction (Flower & Hayes, 1981; Matsuda, 2003b). In a non-linear interactive writing-as-a-process ecosystem, GenAI has been instrumentalized to complement human cognitive skills, thus making way for hybrid intelligence (Nguyen et al., 2024a; Weber, Wambsganss, & Söllner, 2025). Studies have shown that both students and instructors report mostly positive perceptions of GenAI-assisted academic writing, despite several reservations, e.g., concerning the quality of AI-generated content (Barrett & Pack, 2023; Nawi et al., 2025). However, there is a clear lack of research exploring the way GenAI supports specific cognitive skills involved at each stage of the writing process, which could provide a better understanding of human-AI cooperation in L2 writing. The present study aims to fill this gap by examining university students' perceptions of GenAI's usefulness during the writing process. The sample ($n = 50$) consisted of L2 (English) Bachelor students from a Finnish university. Mixed methods were employed to collect both quantitative and qualitative data through surveys and semi-structured interviews. The results shed light on specific stages of the writing process and corresponding cognitive skills (according to the model by Deane et al., 2008) that students find GenAI the most useful to complement. Specifically, the results indicate that students found GenAI more helpful at the *Pre-writing* and *Editing* stages than at the *Drafting* stage. Additionally, students particularly found GenAI to complement their ability in *Brainstorming*, *Anticipating counterarguments* and *Proofreading*. The findings have important implications for L2 writing instruction, especially at the university level.

Keywords: GenAI, L2 writing, writing process, cognitive skills, hybrid intelligence

Kielellinen toimijuus arabia omana äidinkielenä -opetuksen lähtökohtana: kuinka opetuksessa hahmotetaan oppilaiden kielellisiä tarpeita ja kuinka nämä tarpeet suhteutetaan arabian kielen variaatioon?

Mikko Lehikoinen

Helsingin yliopisto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014: liite 3, s. 463) annetaan oman äidinkielen opetukselle hyvin funktionaalisesti orientoitunut ja monitahoinen tehtävä ”tukea oppilaan aktiivisen monikielisyyden kehittymistä”. Opetuksen on tarkoitus auttaa oppilaita toimimaan omalla äidinkielellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, tuottamaan ja tulkitsemaan erilaisia tekstejä sekä hyödyntämään oman äidinkielen taitoa laajemmin kaiken oppimisen tukena. Aiheesta tehty tutkimus kuitenkin viittaa siihen, että käytännössä opetus painottuu enemmän korrektin kirjoitetun standardikielen opiskeluun kuin monipuolisen toiminnallisen kielitaidon harjaannuttamiseen (esim. Ganuza & Hedman 2020; Lehikoinen 2024; Kauppinen & Tarnanen 2017).

Sytä standardikielen ja kirjallisten taitojen painottamiselle on useita ja niitä voi pitää vaihtelevassa määrin pragmaattisina ja ideologisina. Standardisoidun kirjakielen opettamisella on esimerkiksi pitkät perinteet, siinä missä funktionaalisesti orientoitunut opetus voi tuntua opettajista vieraalta ja siihen on tarjolla niukemmin pedagogisia malleja ja opetusmateriaalia. Toisaalta standardikielillä on prestiisiä eli potentiaalia kytkeä käyttäjänsä kulttuurisesti arvostettuihin sosiaalisiin identiteetteihin. Tavallisesti tämä yhteys kielimuodon ja sosiaalisten eronteiden välillä hämärtyy ja standardikieltä opetetaan, koska se nähdään muita kielimuotoja oikeampana ja parempana.

Usein standardikielen opetusta kuitenkin perustellaan nimenomaan sen hyödyllisyydellä eli funktionaalisuudella. Mistä on siis kyse, kun opetus ulkopuolisen havainnoijan silmin tarkasteltuna näyttää ensi sijassa muotoseikkoihin painottuvana, mutta opettajat (usein myös oppilaat ja vanhemmat) hahmottavat oikeakielisyyttä painottavan opetuksen vastaavan nimenomaan oppilaiden kielellisiin tarpeisiin?

Esitelmässäni tarkastelen etnografisen havainto-, haastattelu- ja asiakirja-aineistoni pohjalta, kuinka arabia omana äidinkielenä -opetuksen kontekstissa hahmotetaan oppilaiden kielellisiä tarpeita niin nykyhetkessä kuin tulevaisuudessa ja kuinka nämä erilaiset käsitykset oppilaista kielellisinä toimijoina muovaavat opetuksen ja opiskelun käytänteitä. Erityisesti kysyn, kuinka nämä kuvitellut toimijuudet kytkeytyvät arabian kielelliseen variaatioon ja siihen, kuinka variaatiota huomioidaan opetuksessa.

Yleiskielen normit ja viheliäinen vaihtelu

Henna Makkonen-Craig

Kotimaisten kielten keskus

Ilmaisuvoimainen ja elävä kieli on kieliyhteisölle ja yhteiskunnalle tavoite, jonka tärkeydestä lienee helppo olla yhtä mieltä. Käytännössä ilmaisuvoimaisuus ja elävyys tarkoittavat kielenkäytön moninaisuutta ja vaihtelua, sitä, että kieltä voi käyttää kaikenlaisiin tarkoituksiin elämän eri yhteyksissä. Kielen elinvoimaisuuden kannalta on puolestaan tärkeätä, että kieli (yleiskieli tai jokin muu) koetaan niin omaksi, että sitä halutaan käyttää.

Tässä esityksessäni tarkastelen suomen yleiskielen normien tietoista kodifiointia. Aihe on symposiumin teeman kannalta herkullinen, sillä kodifiointityön näkökulmasta kielenkäytön vaihtelu ei ole vain upeutta, vaan myös viheliäinen ja kiusallinen haaste. Toivottavaa olisi normien selkeys, loogisuus, intuitiivisuus ja helppous. Otan esimerkkejä muutamista kielenkäytön normeista, joilla on keskenään erilainen suhde kielenkäytön vaihteluun ja joista osa aiheuttaa päänvaivaa myös Kotuksen kielenhuoltajille. Pulmia joudutaan pohtimaan käytännönläheisesti, kun muotoillaan ohjeita ja artikkeleita mm. Kielitoimiston ohjepankkiin ja Kielitoimiston sanakirjaan. Esityksessäni käsittelen erityisesti *se-* ja *hän-*pronominin käyttöä tapauksessa *se, joka* vs. *hän, joka* ja valotan mahdollisen normimuutoksen taustatyöprosessia. Toinen, täysin erityyppinen esimerkki on *o(i)tta*-verbien oikeinkirjoitusnormi (esim. *kirjottaa* vai *kirjoittaa*).

Normien kodifioinnin ja normitiedon välittämisen kannalta keskeisiä sähköisiä, institutionaalisia välineitä 2020-luvulla ovat juuri yleiskielen sanakirja ja ohjepankki. Ne ovat jo useita vuosia olleet maksutta kaikkien kielenkäyttäjien käytettävissä, ja niitä siis toimitetaan ja päivitetään Kotuksessa. Sanakirja-artikkeleihin on pyritty kokoamaan ja kiteyttämään yleiskielen keskeisen sanaston merkitys, oikeinkirjoitus ja taivutus. Ohjepankki puolestaan sisältää mittavan joukon yleiskieltä koskevia kielenkäytön ohjeita ja usein laajojakin ohjekokonaisuuksia, ja niissä korostuu kielen rakenteen ja tyylin näkökulma. Ohjepankissa on myös nimistöohjeita ja hyvän virkakielen ohjeita.

Käsityksistä luokkahuoneeseen: Ruotsinopetuksen käytänteitä havainnoimassa

Toni Mäkipää & Sara Karhu

Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto

Perusopetuksen kielenopetuksessa kehitetään monilukutaitoa, opiskelutaitoja, kielitietoisuutta sekä vuorovaikutustaitoja (Opetushallitus, 2014). Lisäksi perusopetuksessa tuetaan oppilaiden kehittymistä itseohjautuviksi ja elinikäisiksi oppijoiksi (Opetushallitus, 2014). Näiden tavoitteiden toteutumista opetuskäytänteissä ei kuitenkaan ole systemaattisesti tarkasteltu havainnointiin perustuvien menetelmin. Aiemmat tutkimukset ovat nojanneet pääasiassa kyselyaineistoihin, jotka perustuvat opettajien käsityksiin (Harjanne ym., 2015; Harjanne ym., 2017; Mäkipää ym., 2024). Tämän vuoksi on epäselvää, missä määrin opettajien kuvaamat käytänteet vastaavat todellista opetustilannetta.

Tässä Svenska kulturfondenin rahoittamassa tutkimuksessa tarkastellaan, mitä opetuskäytänteitä perusopetuksen ruotsinopetuksessa hyödynnetään eri puolilla Suomea. Tutkimuskysymyksenä on: *Millä tavoin perusopetuksen ruotsinopetuksessa toteutuvat opetussuunnitelman perusteiden mukaiset tavoitteet?* Tutkimuksen konteksti on sekä keskipitkän että pitkän oppimäärän opetus. Aineisto koostuu noin 20 videoidusta oppitunnista, jotka on kerätty elo–lokakuun 2025 aikana ala- ja yläkoulun ruotsinopetuksesta. Videoaineisto analysoidaan laadullisesti opetustilanteiden sisällön ja vuorovaikutuksen näkökulmista.

Tässä esitelmässä tarkastellaan tutkimuksen alustavia tuloksia. Havainnot tarjoavat näkökulmia siihen, miten perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet näkyvät käytännön opetuksessa. Tulokset toimivat virikkeinä opettajille, opettajaksi opiskeleville sekä kielenopetuksen tutkijoille.

Lähteet

Harjanne, P., Díaz Larenas, C., & Tella, S. (2017). Foreign-language teaching and studying in Chilean and Finnish classrooms as seen by teachers. *Journal of Language and Cultural Education*, 5(3), 1–21.

Harjanne, P., Reunamo, J., & Tella, S. (2015). Finnish foreign language teachers' views on teaching and study reality in their classes: The KIELO project's rationale and results. *Journal of Language Teaching and Research*, 6(5), 913–923.

Mäkipää, T., Hahl, K., Luodonpää-Manni, M., & Lahti, L. (2024). Teaching strategies and materials in foreign language teaching in Finland: Focus on basic and upper secondary education. *Nordic Journal of Language Teaching and Learning*, 12(1), 106–134.

Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Määräykset ja ohjeet 2014:96. Helsinki.

Moninaisuus vieraan kielen oppitunnilla: opettajaopiskelijoiden näkemyksiä

Katja Mäntylä, Anssi Roiha & Kati Kajander

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Tässä esitelmässä käsitellään vieraiden kielten opettajaopiskelijoiden näkemyksiä siitä, miten moninaiset oppijat voidaan huomioida vieraan kielen oppitunneilla.

Suomalaista perusopetusta ohjaa inklusioperiaate (Opetushallitus 2014). Lisäksi 1.8.2025 voimaan tulevassa oppimisen ja koulunkäynnin tuessa painopiste siirtyy entistä vahvemmin inklusiiviseen opetukseen ja luokan- tai aineenopettajan yleisopetuksessa antavaan ennakoivaan ja ryhmäkohtaiseen tukeen (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024). Kuitenkin suomalaisilla opettajaopiskelijoilla on ollut varsin kielteisiä asenteita inklusiota kohtaan (Takala & Sirkko, 2022).

Teoreettisena taustana on inklusiivinen kasvatus, joka määritellään tässä tutkimuksessa laajasti opetuksen lähestymistavaksi, keskeneräiseksi prosessiksi sekä jatkumoksi, jonka tavoitteena on kaikkien oppilaiden osallistuminen opetukseen (Hausstätter, 2014).

Inklusiivisella kasvatuksella on täten vahvat yhtymäkohdat opetuksen eriyttämiseen (esim. Gaitas, 2025; Roiha & Polso, 2021), joka määritellään inklusion tavoin laajassa mielessä kaikkien oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottavaksi opetuksen lähestymistavaksi (esim. Tomlinson, 2022). Vieraan kielen opetuksessa tämä näkyy myös jokaisen oppijan kielellisten resurssien huomioimisessa sekä monikielisissä käytänteissä.

Aineistona tutkimuksessa on 25 vieraan kielen aineenopettajaopiskelijan syksyllä 2024 kerätyt piirrokset ja niiden kirjalliset selitykset. Aineisto analysoitiin visuaalisen analyysin (Rose, 2023) ja sisällönanalyysin (Schreier, 2012) avulla. Tarkastelemme esitelmässä sitä, millaisena opettajaopiskelijat näkevät inklusiivisen kielenoppimisympäristön ja miten he ottaisivat moninaiset oppilaat huomioon opetuksessaan.

Kaiken kaikkiaan aineistosta piirtyi suhteellisen yksipuolinen kuva moninaisten oppijoiden huomioimisesta. Keskeisimpinä teemoina tunnistimme fyysinen sekä psykososiaalisen oppimisympäristön, opetusmenetelmät, opettajan roolin sekä pienet ryhmäkoot. Kielipedagogiset teemat jäivät vähäisiksi. Pohdimme esitelmässä myös sitä, mitä tulokset merkitsevät kieltenopetukselle ja yhtäläisten oppimis- ja osallistumismahdollisuuksien tarjoamiselle jokaiselle oppilaalle.

Kotoutumiskoulutukseen osallistuvien mielipiteitä puhumisen harjoittelusta

Elina Nurminen

Jyväskylän yliopisto

Suomenoppijat kommentoivat usein, että suomen puhumista on vaikea harjoitella. Erityisesti kielen opiskelun alkuvaiheessa suomen käyttäminen aidoissa vuorovaikutustilanteissa on haastavaa. DigiTala toiminnaksi -hankkeen (SA 2024–2026; ks. DigiTala toiminnaksi 2025) tavoitteena on kehittää mobiilisovellus, jonka avulla suomenoppijat voivat harjoitella suomen puhumista jo A1- ja A2-tasoilla sekä saada palautetta puheestaan. Tämänkaltaista suomen puhumisen harjoitteluun tarkoitettua tekoälypohjaista sovellusta ei toistaiseksi ole olemassa. Hankkeessa hyödynnetään DigiTala-hankkeessa (2019–2023) tehtyä tutkimusta ja aloitettua kehitystyötä automaattisen puheentunnistuksen käytöstä kielen oppimisen sovelluksissa.

Pääkohderyhmänä ovat kotoutumiskoulutukseen osallistuvat aikuiset, jotka voivat sovelluksen avulla harjoitella puhumista kotoutumiskoulutuksen suomen kurssien ulkopuolella; tämä voi auttaa heitä mm. kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestissä (Opetushallitus 2025). Sovellusta voivat tuki käyttää kaikki suomea opiskelevat sekä opettavat.

Mobiilisovelluksen kehitysvaiheessa kerätään puhenäytteitä, jotka litteroidaan ja arvioidaan. Näiden avulla kehitetään puheentunnistusta ja automaattista puheen arvioinnin teknologiaa, joihin mobiilisovellus perustuu (ks. von Zansen & Kallio 2024). DigiTalassa informantit olivat suomea toisena tai toisena kotimaisena kielenä opiskelevia lukiolaisia sekä akateemisia aikuisopiskelijoita, nyt informantit ovat kotoutumiskoulutukseen osallistuvia A1–A2-tason aikuisia suomenoppijoita. Informantit tekevät Moodlessa 6 erilaista monologipuhetehtävää, minkä jälkeen he vastaavat kyselylomakkeeseen.

Esitelmässäni käyn läpi informanttien (N=26) vastauksia kyselyyn, erityisesti heidän mielipiteitään puhetehtävistä. Vastanneista 58 % piti puhetehtäviä tasoltaan sopivina, 12 % vaikeana tai melko vaikeana ja 30 % helppona tai melko helppona. Lähes kaikki vastanneista haluaisivat harjoitella puhumista itsenäisesti samantyyllisillä monologisilla puhetehtävillä, mutta kommenteissa toivottiin myös mahdollisuutta harjoitella mm. keskustelua sekä suomen puhekielen käyttöä. Tiedot ovat tärkeitä mobiilisovelluksen puhetehtävien ja käyttäjälle annettavan palautteen suunnittelua ajatellen.

Lähteet

DigiTala toiminnaksi 2025. <https://www.helsinki.fi/fi/projektit/digitala-toiminnaksi> [luettu 14.8.2025]

Opetushallitus 2025. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2025/kotoutumiskoulutuksen-kielitaidon-paattotestaus-alkaa-vuoden-2025-alussa> [luettu 12.8.2025]

von Zansen, A. & Kallio, H. 2024. DigiTala – Moodle-sovellus suullisen kielitaidon automaattiseen arviointiin. Teoksessa M. Toivola, P. Lintunen & L. M. Heikkola (toim.) *Puheen tutkimuksen uusia suuntia – Aineistona vapaasti tuotettu puhe*. AFinLA-teema, 17. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 91–116.
<https://journal.fi/afinla/article/view/131465>

Eläinten toimijuudesta puhuminen ja eläinpuheen kehukset täysistuntopuheenvuoroissa

Iiris Nuutinen

Tampereen yliopisto

Ihmisen ja luonnon suhdetta on leimannut pyrkimyksemme lukea itsemme luonnosta erillisiksi ja luoda kahtiajako luonnon ja kulttuurin välille (Herlin 2021, 256). Luonnosta irtautumisella on ollut kuitenkin myös seurauksensa: tutkimustieto osoittaa, että ympäristökehys ei enää aktivoi ihmismielessä kuuluvuudentunnetta, vaan ympäristö mielletään meitä ympäröiväksi, meistä irralliseksi entiteetiksi (Lakoff 2010, 76). Toisaalta tiedetään myös, että sillä on merkitystä, miten eläimistä puhumme: tarkka mielikuva jostakin tietystä lajista saa meidät tuntemaan velvollisuutta ja ohjaa meitä siten toimimaan eettisemmin kyseistä lajia kohtaan (Stibbe 2020, 151).

Tässä esityksessä analysoin, miten eläinten toimijuudesta puhutaan eduskunnan täysistuntopuheenvuoroissa. Kun kansanedustajat säätävät lakia eläinten hyvinvoinnista tai esittävät muutoksia metsästyslakiin, puhuvat he eläimistä eläinten itse osallistumatta keskusteluun. Siksi on tärkeää tietää, puhutaanko eläimistä aktiivisina toimijoina vai ihmisen toiminnan kohteina, millä tavoin eläimiä luonnehditaan ja miten niiden hyvinvointia arvotetaan.

Aineistoni koostuu kolmesta noin 30 minuutin mittaisesta lakialoittekeskustelusta, joissa käsitellään muutosehdotuksia lakiin eläinten hyvinvoinnista (19.9.2024), sekä runsaan kolmen tunnin mittaisesta eduskunnan täysistuntokeskustelusta, jossa hallitus esittää muutoksia metsästyslakiin (9.4.2025). Aineistossa puhutaan pääasiassa tuotanto- ja saaliseläimistä sekä metsästyskoirista, koska tarkastelemieni täysistuntopuheenvuorojen aiheena on muun muassa luolakoirametsästys, parsinavetat, porsitus- ja tiineytyshäkit sekä porsaiden kastratiokielto.

Esittelemäni tutkimuksen teoreettinen tausta koostuu ekolinguistiikasta ja kognitiivisesta kielitieteestä. Se jatkaa ekolinguistiikassa omaksuttua eläinkysymysten tarkastelua, kun taas kognitiivisesta kielentutkimuksesta keskeinen käsite tutkimukselleni on *kehys*, jota käytän tunnistamaan eläinpuheen toistuvuuksia. Teoreettisesta taustasta ammennan myös toimijaroolien ja häivyttämisen analysointiin.

Tutkimukseni keskeisin havainto on, että eläin on lakialoittekeskusteluissa subjekti yleisimmin silloin, kun kuvaillaan eläimen toimintamahdollisuuksien rajallisuutta. Toisaalta eläin on subjekti mutta usein myös agentti sellaisissa lauseissa, joissa kerrotaan, millaisia eläimen toimintamahdollisuudet olisivat joissakin toisenlaisissa, nykyisestä poikkeavissa olosuhteissa, kuten parsinavetan sijaan laitumella. Ihmisen toiminta sen sijaan on lakialoittekeskusteluista häivytetty järjestelmällisesti, pääasiassa passiivin keinoin, mutta myös käyttämällä nominaalistuksia. Kehyksistä toistuvimpia ovat tuotantokehys,

saalistuskehys, talouskehys, hallintakehys, mutta myös eläinten hyvinvointi -kehys.
Esittelemäni tutkimus on eläinpuhetta käsittelevän väitöskirjani ensimmäinen osatutkimus.

Millaista on hyvä englantia ja kuka sitä osaa? Korpusavusteinen diskurssianalyysi kielitaitoon ja kielen vaihteluun liittyvistä käsityksistä Suomi24-keskustelupalstalla

Heli Paulasto & Lea Meriläinen

Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto

Kielellinen vaihtelu on monenlaisten ideologisten kamppailujen kohde (esim. Mäntynen ym. 2012). Tämä koskee paitsi ensimmäisen, myös toisen kielen vaihtelua. Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että suomalaiset eivät arvosta ei-standardinmukaista puhuttua englantia kovin korkealle (esim. Leppänen & Pahta 2012, Peterson 2022), mutta tuoretta, systemaattista tutkimusta aiheesta ei juuri ole.

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme sanan *englanti* ympärillä käytävää keskustelua kielitaidosta ja kielen variaatiosta Suomi24 -keskustelufoorumiin perustuvassa Suomi24-korpuksessa vuosina 2021–2023 (Lagus ym. 2016). Yhdistämme tutkimuksessamme korpusmenetelmiä laadulliseen diskurssintutkimukseen, ja keskitymme englannin kielen osaamista ja vaihtelua arvottavaan keskusteluun. Verkkokeskustelussa nämä teemat kytkeytyvät niin henkilökohtaisiin kieliasenteisiin kuin laajempiin yhteiskunnallisesti merkityksellisiin kieli-ideologioihin.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

- 1) Millaisia englannin kielen osaamista kuvailevia sanoja lemموjen *osata* + *englanti* ja *puhua* + *englanti* ympäristössä esiintyy Suomi24-korpuksessa?
- 2) Mitä nämä sanayhdistelmät ja niiden laajempi käyttöympäristö kertovat verkkokeskustelijoiden käsityksistä liittyen (omaan tai toisten) englannin kielen taitoon?
- 3) Miten keskustelussa arvotetaan englannin vaihtelua ja kenen kieltä pidetään hyvänä tai huonona?

Se, millaista englantia kommentoidaan ja miten, kertoo suomalaisten tunnepitoisesta suhtautumisesta englannin kieleen. Omasta englannin taidosta koetaan ylpeyttä tai epävarmuutta, ja varsinkin julkisuuden henkilöiden ja poliitikkojen käyttämä englantia herättää joko ihailua tai häpeää. Havaintomme kertovat siitä, että verkkokeskustelijoiden tietoisuus kielen vaihtelusta on melko kapea, ja hyvä englannin osaaminen rinnastetaan usein natiivinkaltaiseen kielitaitoon.

Viitteet

Lagus, K., Pantzar, M., Ruckenstein, M. & Ylisiurua, M. 2016. *Suomi24. Muodonantoa aineistolle*. Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja, Nro 10. Helsinki: Helsingin Yliopisto.

Leppänen, S. & Pahta, P. 2012. Finnish culture and language endangered. Language ideological debates on English in the Finnish press from 1995 to 2007. In J. Blommaert, S. Leppänen, P. Pahta & T. Räisänen (eds.) *Dangerous multilingualism. Northern perspectives on order, purity and normality*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 142–175.

Mäntynen, A., Halonen, M., Pietikäinen, S. & Solin, A. 2012. Kieli-ideologioiden teoriaa ja käytäntöä. *Virittäjä* 116, 325–348. <https://journal.fi/virittaja/article/view/6815>

Peterson, E. 2022. Views on “Good English” and “Nordic Exceptionalism” in Finland. *Frontiers in Communication*, 7. <https://doi.org/10.3389/fcomm.2022.803922>

Game based 3D-approaches for learning intercultural communication

Laura Pihkala-Posti

Tampereen yliopisto & Tampereen kaupunki

The Erasmus+ project EXCALIBUR (Expanding Content And Language Integrated Learning through Building a sustainable future in Realtime, 2022-2025) enabled (upper) secondary learners from six European countries to work together on the topics of sustainability and to shape the future in a virtual game world. In parallel, they developed their language skills in English, German and other foreign languages as part of a CLIL (LOTE) approach.

In the project, several approaches were developed within a game-based learning framework using the sandbox game Minecraft and the game engine Minetest (now LuanT):

- a. Plain World Setting, in which learners can freely incorporate and implement their creativity in the construction project after searching information about the theme.
- b. Scenarios in which the conditions of the 3D game world change and (re)actions of the players become necessary as a result. The focus is on target language as well as plurilingual interaction and project skills: web-based oral and written communication and information research.
- c. SERASUM: For a better tomorrow: A global simulation in which young people from different countries were trained as agents of sustainability.

The paper presents key results of the project, ended in the summer 2025, and the accompanying research, discussing the strengths and weaknesses of the aforementioned language and content learning game approaches especially regarding the language use and intercultural interaction.

References

Pihkala-Posti, L. (2015). Spielerische Kollaboration und kommunikative Authentizität mit Minecraft. German as foreign language 2015 (2), 99–133. http://gfl-journal.de/2-2015/tm_pihkala-posti.pdf.

Pihkala-Posti, L. (2022). Authentische Interaktion mit dem Computerspiel Minecraft. Fremdsprache Deutsch Nr 66/ 2022 (Thema Interaktion – digital und vernetzt), 45-52

Pihkala-Posti, L. (2022). In der virtuellen Welt die reale Welt retten lernen. In: ON Lernen in der digitalen Welt Heft 10 /2022 , 30-31

Pihkala-Posti, L. (2022). Game-based Learning im Fremdsprachenunterricht. Möglichkeit fürs Training der 4Cs . Weiterbildung 4/22, 38–41

Pihkala-Posti L. 2025. *Immersiiviset 3D-pelimaailmat kielten tunneilla – iloa, luovuuden intoa sekä erinomaista eriyttämistä.*

In: O. Veivo, & S. Mäkinen (Eds.), Teknologiapedagogiikkaa kielten opetukseen. Turun yliopisto, 49–58. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-02-0083-1>.

Wössner, S. 2024. Crafting Sustainable Futures – Evaluation des zukunftsorientierten Lernabenteuers SERASUM: For a better tomorrow, einer globalen Simulation in Minetest zum Thema nachhaltige Entwicklung (MSc-Thesis). Donau-Universität für Weiterbildung Krems. https://cloud.petiteprof79.eu/s/MSc_Thesis.

Potilaan suomi ja lääkärin suomi

Taina Pitkänen & Maija Tervola

Tampereen yliopisto / Tampereen yliopisto

Lääkärin ammatilliseen kielitaitoon kuuluu luonnollisestikin oman alan ammattisanaston ja ammatillisiin tilanteisiin liittyvän fraseologian hallinta, mutta yhtä lailla oleellista on ymmärtää potilaiden puhetta ja kyetä viestimään potilaalle ymmärrettävällä tavalla. Potilaiden käyttämä kieli voi kuitenkin olla hyvin erilaista kuin lääketieteen ammattikieli. Mishler (1984) on kuvannut lääkärin ja potilaan puhetapojen eroa käsitteillä *lääketieteen ääni* ja *elämismaailman ääni*. Lääketieteen ääni on eksaktia ja perustuu mitattavissa oleviin faktoihin, kun taas elämismaailman ääni tuo keskusteluun potilaan oman havainto- ja kokemusmaailman (ks. myös Ijäs-Kallio 2011; Pitkänen ym. 2021).

Tässä esitelmässä kuvaamme, miten elämismaailman ääni kuuluu suomalaisen potilaan puheessa ja millaisia haasteita se tuottaa suomea toisena kielenä puhuvalle lääkärille. Esitelmä perustuu Pitkäsen (2025) väitöskirjan aineistoihin, joista analysoimme erityisesti potilaiden puheen piirteitä. Selvitämme, millaiset sanastoon, lauserakenteisiin ja kerrontaan liittyvät tekijät erottavat potilaan puheen lääketieteen ammattikielestä ja tekevät puheen ymmärtämisestä vaikeaa S2-lääkäreille. Erilaisten kehon tuntemusten, kuten kivun tai huimauksen, ilmaisemiseen liittyy runsaasti kielellistä variaatiota. Lisäksi potilaiden kielelle tyypillistä on se, että kerronta etenee lääketieteen kannalta epäloogisesti ja saattaa sisältää erilaisia ajallisia hyppäyksiä. Näitä luonnollisen puheen piirteitä erittelemällä pyrimme antamaan lääkäreille välineitä puhekielen ymmärtämisen oppimiseen ja sitä kautta myös potilaskeskeisemmän hoidon toteuttamiseen.

Lähteet

Ijäs-Kallio, T. (2011). Patient participation in decision making process in primary care: A conversation analytic study. Tampere: Tampere University Press.

Mishler, E. (1984). The discourse of medicine. Dialectics of medical interviews. Norwood, NJ: Ablex.

Pitkänen, T., Tervola, M., Toivonen, M. & Kosunen, E. (2021). Kielellisen merkityksen välittymisen ongelmia maahanmuuttajalääkärien potilastenteissa. *Virittäjä*, 125(3) s. 377–403.

Pitkänen, T. (2025). Puheen ymmärtäminen ja ymmärrettävyys suomea toisena kielenä käyttävien lääkäreiden kielitaidon ilmentäjänä. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Sosiaalihuollon sarjakuvien visuaaliset variaatiot

Eliisa Pitkäsalo

Università di Napoli L'Orientale & Tampereen yliopisto

Esitelmäni aiheena on Sarjis-tutkimusryhmän Promoting Linguistic Justice with Social Welfare Comics (ProLingJust) -hankkeen ensimmäiset tulokset. ProLingJust on jatkoa Graphic Justice -hankkeelle, jossa selvitimme, voiko asiakirjojen saavutettavuutta edistää kääntämällä ne sarjakuvaksi. ProLingJust-hankkeessa olemme kääntäneet aiemmin laatimamme ikäihmisten kotihoidon sarjakuvamuotoiset Ateriapalvelu- ja Turvapalvelu-asiakirjat eri kielille. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä eri järjestötoimijoiden ja Oma Häme -hyvinvointialueen kanssa.

Hankkeen tutkimuskohteena on kotihoidon palveluista viestiminen ikäihmisille. Iäkkään asiakkaan saattaa olla hankalaa hahmottaa, mitä palvelu käytännössä tarkoittaa, koska asiakirjan kieli on usein vaikeaselkoista. Usein asiakirjan kieli ei myöskään ole ikäihmisen ensimmäinen kieli. Kotihoidon asiakkaista suurella osalla on jonkinlainen muistisairaus, jolloin ongelmat korostuvat. Muistisairauden myötä opittu kieli myös usein unohtuu (Leskelä 2019, 12). On kuitenkin tärkeää, että asiakkaat pystyvät osallistumaan oman asiansa käsittelyyn ja saavat ne sosiaaliset perus- ja ihmisoikeudet, jotka heille kuuluvat, sekä ymmärtävät, mitä heille heidän omassa kodissaan tapahtuu ja millaisista palveluista asiakasohjaajan kanssa on sovittu (Kalliomaa-Puha, Ketola & Pitkäsalo 2023).

Tutkimushankkeessa sosiaalihuollon sarjakuvien tekstit on käännetty ruotsin ja englannin lisäksi arabiaksi, romaniksi, venäjäksi sekä inarin-, pohjois- ja koltansaameksi. Esitelmässäni havainnollistan, millaiset visuaalisen ilmaisun piirteet vaikuttavat sarjakuvan saavutettavuuteen, ja esittelen eri kieliryhmille järjestämistämme työpajoista saatuja havaintoja siitä, millaisia kielellisiä ja visuaalisia muutoksia sarjakuvien eri kulttuuriversioihin täytyy tehdä, jotta myös kielivähemmistöihin kuuluvat voivat hyväksyä visuaalista ilmaisua sisältävät asiakirjat.

Lähteet

Kalliomaa-Puha, Laura, Anne Ketola & Eliisa Pitkäsalo 2023. Sarjakuva, sosiaalihuolto ja saavutettavuus. Teoksessa Jenny Paananen, Meri Lindeman, Camilla Lindholm & Milla Luodonpää-Manni (toim.) *Kieli, hyvinvointi ja haavoittuvuus. Kohti kielellistä osallisuutta*. Helsinki: Gaudeamus, 226–244.

Leskelä, Leela 2019. *Selkokieli. Saavutettavan kielen opas*. Turku: Opik.

Sana haltuun vertaisoppijoiden yhteisenä projektina

Emmi Pollari

Helsingin yliopisto

Mitä tapahtuu, kun kielenoppijat kohtaavat yhdessä uuden sanan? Jos sana ei ole käynnissä olevan toiminnan kannalta keskeinen, se saatetaan ohittaa. Toisinaan käy kuitenkin niin, että sanasta aletaan keskustella, ja osallistujat orientoituvat uuden kielenaineksen oppimiseen. Aikaisemmassa tutkimuksessa suomenoppijoiden vertaisvuorovaikutuksesta on tarkasteltu muun muassa sanahakuja, joissa tietämättömyyttä tuodaan esiin interrogatiivi-ilmauksella kuten *mikä tämä on* (Kotilainen & Kurhila 2019) tai toistamalla ongelmallinen ilmaus yksin tai osana kysymyslausetta (Heinilä 2019). Tässä tutkimuksessa tarkastelen erään suomenoppijaryhmän keskustelua, jossa tietämättömyys uudesta kielenaineuksesta tehdään eri tavoin näkyväksi ja ”senhetkisen toiminnan kannalta merkitykselliseksi” (Jakonen 2014: 2). Mitä oppijat topikalisoivat keskustelussaan, ja miten he lähtevät tilannetta yhdessä ratkaisemaan?

Aineistonani on aikuisten, B1-B2-tasoisten suomenoppijoiden videoitu keskustelu, jonka he ovat itse tallentaneet pienryhmätapaamisestaan verkossa. Opettajaton tapaaminen on osa heidän suomen kurssiaan, ja tapaamisen aikana on tarkoitus suorittaa oppimistehtävä. Keskustelun analysoinnissa käytän menetelmänä multimodaalista keskustelunanalyysia (Mondada 2018) pystyäkseni puhutun kielen lisäksi kuvaamaan vuorovaikutustilanteessa vaikuttavaa kehollisuutta ja tarjolla olevia materiaalisia resursseja.

Analyyysistä käy ilmi, että uuden sanan selvittämisestä tulee yhteinen projekti, jossa kielenainesta käydään läpi hyvin monella tasolla: niin foneettisesti, sanahahmon, merkityksen kuin sanan relevantin ja tilanteeseen sopivan käytönkin kannalta. Uudesta aineksesta muotoutuu affordanssi, johon keskustelussa palataan. Osallistujat myös osoittavat hallitsevansa monenlaista tietoa kielen oppimisesta.

Lähteet

Jakonen, T. 2014. Tietäminen ja oppiminen vieraskielisen luokkahuoneen vuorovaikutuksellisinä toimintoina. *Virittäjä*, 119(1). Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/virittaja/article/view/48349>

Heinilä, L. 2019. Ryhmän tuki ja oppijan aktiivinen toimijuus seikkailullisessa kielenoppimisessa – Teoksessa Kotilainen, L. – Kurhila, S. – Kalliokoski, J. (toim.) *Kielenoppiminen luokkahuoneen ulkopuolella*. Tietolipas 262. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 61–87

Kotilainen, L. – Kurhila, S. 2019. Mitä opettajattomuudesta seuraa? Asiantuntijuus vertaisoppijoiden kielenoppimistilanteissa – Teoksessa Kotilainen, L. –

Kurhila, S. – Kalliokoski, J. (toim.) *Kielenoppiminen luokkahuoneen ulkopuolella*. Tietolipas 262. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 33–60

Mondada, L. 2018. Multiple temporalities of language and body in interaction: Challenges for transcribing multimodality. *Research on Language and Social Interaction*, 51, 85–106.

Inarinsaamen kielenelvytyksen onnistumistarina

Rita Gustava Pulli

Jyväskylän yliopisto

Esitelmässäni selvitän, miten 1990-luvun lopulla erittäin uhanalainen inarinsaamen kieli on onnistunut kielenelvytystoimien ansiosta nostamaan puhujamääräänsä. Tarkastelen inarinsaamen kielenelvytyksen edistymistä Unescon kielen elinvoimaisuuskriteerin avulla sekä ristiinlukemalla kielipoliittisia dokumentteja ja vertaamalla niissä esitettyjä periaatteita ja tavoitteita informanttini näkemyksiin ruohonjuuritason kehityksestä. Informanttini Y on 70-vuotias pohjois- ja inarinsaamen sekä suomen puhuja, eläkkeellä oleva opetusalan ammattilainen, joka on työskennellyt pitkään saamelaisalueella.

Esitelmässäni luon vertailuasetelman, joka kuvastaa kielipolitiikan monipaikkaisuutta, lukemalla rinnakkain kielipoliittisia dokumentteja ja Y:n katsausta ruohonjuuritason edistysaskeliin. Millainen kuilu tavoitteiden ja todellisuuden välillä ilmenee?

Katsauksessani esitän inarinsaamea esimerkiksi tehokkaasta kielenelvytyksestä muille kansallisille vähemmistökielillemme. Vaikka elvytyksen ansiosta kielen puhujamäärä on noussut 300–450:een, haasteita riittää edelleen. Tämänhetkisiä haasteita on kehittää inarinsaamenkielistä lukemiskulttuuria ja saada kielelle ns. kielensäilyttäjiä, jotka voisivat auttaa lapsia ja nuoria omaksumaan inarinsaamea.

Kielenelvytys tarkoittaa erilaisia käytännön toimia, joilla pyritään takaamaan uhanalaisen kielen säilyminen elävänä, puhuttuna kielenä. Ilman vähemmistökielten säilymistä tukevaa kieli- ja kielikoulutuspolitiikkaa kielenelvytys ei onnistu. Onneksi Suomen kansalliskielistrategia (Oikeusministeriö 2021) sekä ensimmäinen kielipoliittinen ohjelma (Valtioneuvosto 2022) huomioivat kansalliset vähemmistökielet. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vähemmistökielistä tehdään selvityksiä ja toimenpide-ehdotuksia, joiden avulla vähemmistökielten asemaa pyritään parantamaan. Vähemmistökielten opetusta, tutkimusta ja kielenelvytystä rahoitetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksilla.

Lähteitä

Pasanen, Annika 2015: *Kuávsui já peeivičuová. 'Sarastus ja päivänvalo'. Inarinsaamen kielen revitalisaatio*. Akateeminen väitöskirja. Uralica Helsingensia 9. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Pasanen, Annika 2008: Vähemmistökielet assimilaation ja revitalisaation ristipaineessa. Teoksessa Saarinen, S. & Herranen, E. (toim.) (2008). *Murros. Suomalais-ugrilaiset kielet ja kulttuurit globalisaation paineissa*, 47–69. Helsinki: Suomalais-ugrilainen seura. Helsingin yliopisto: Uralica Helsingensia 3.

Seurujärvi-Kari, Irmeli 2016: Saamelaisdiskurssi, kieli ja valta. Alkuperäiskansaidentiteetin rakentaminen. Teoksessa P.K. Virtanen, L. Kantonen & I. Seurujärvi-Kari (toim.), *Alkuperäiskansat tämän päivän maailmassa*. (s. 55–84). Suomalaisen kirjallisuuden seura.

van Mensel, L. 2025: "Minority languages and language ideologies". Teoksessa Gorter, D. & Cenoz, J. (2025) *The Handbook of Linguistic Landscapes and Multilingualism*, 193-208. London: John Wiley & Sons.

Sananselityssekvenssit kakkoskielisten opiskelijoiden työssäoppimisen ohjauskeskusteluissa

Anna-Riikka Rasa

Helsingin yliopisto

Esitelmässä tarkastelen kakkoskielisten opiskelijoiden työssäoppimisen ohjauskeskusteluissa ilmeneviä sananselityssekvenssejä. Esitelmä perustuu tekeillä olevaan väitöskirjatutkimukseeni työssäoppimisen ohjauskeskusteluissa tapahtuvista kielenoppimistilanteista. Tutkin esitelmässä sekvenssien rakentumista: missä tilanteissa sanoja nostetaan selitettäväksi, miten sekvenssit alkavat ja kuka niitä tuottaa. Selvitän, suuntautuvatko ohjauskeskustelun osallistujat sananselitystilanteisiin mahdollisina kielenoppimistilanteina ja millä tavoin mahdollinen suuntautuminen kielenoppimiseen tehdään näkyväksi.

Sananselityksiä käsittelevissä tutkimuksissa on tarkasteltu esimerkiksi sananselitysjaksojen sekventiaalista rakentumista (Eilola 2020), sananselitysten tehtävää yhteisen ymmärryksen rakentajana ja ylläpitäjänä (Lilja 2012) sekä selittämistä vuorovaikutuksellisenä toimintana (Paananen 2019). Kielenoppimista työharjoittelun yhteydessä on tutkittu esimerkiksi kotoutumiskoulutusten yhteydessä rakennusosalalla (Lilja & Tapaninen 2019) ja sairaanhoitajakoulutuksen aikana (Virtanen 2017). Tutkimuksessani yhdistyvät kielenoppiminen työelämässä, sananselitysten sekventiaalinen rakentuminen sekä sananselityksen merkitys vuorovaikutuksessa ja kielenoppimisessa.

Tutkimusaineistonani on kahdeksan 50–90 minuutin mittaista videotallennettua ohjauskeskustelua, joita analysoin keskustelunanalyysin keinoin. Aineisto on kerätty lähihoitajaopiskelijoiden ensimmäisen ammatillisen tutkinnon osan harjoittelujen ohjauskeskusteluista, joissa ovat mukana opiskelija, työssäoppimisen ohjaaja, suomi toisena kielenä -opettaja sekä ammatillinen opettaja.

Aineiston analyysin perusteella voidaan todeta, että selityssekvenssit alkavat ammatillisen opettajan tai S2-opettajan aloitteesta, eikä opiskelija nosta sanoja selitykseen. Selitettävät sanat ovat sekä ammatilliseen osaamiseen liittyvää termistöä että yleiskielen sanoja tai fraaseja ja niillä voi olla kielellistä epäsymmetriaa tasapainottava tai pedagoginen funktio. Tutkimus tarjoaa lisää tietoa kielenoppimisen mahdollistavista vuorovaikutustilanteista osana ammatillisten sisältöjen oppimista.

Lähteet

Eilola, L. 2020: Keholliset ja materiaaliset sananselityssekvenssit aikuisten S2-lukutaito-opiskelijoiden luokahuonevuorovaikutuksessa. *Virittäjä* 124(2), 243–275.

Lilja, N. 2012: Tiedätkö, mikä on suo? Kielellisen epäsymmetrian topikalisointi kakkoskielisessä arkikeskustelussa. *Virittäjä* 116(4), 550–588.

Lilja, N. & Tapaninen, T. 2019: Suomen kielen käyttämisen ja oppimisen mahdollisuudet ammatillisen oppilaitoksen rakennusalan vuorovaikutustilanteissa. *Puhe ja kieli* 39 (1) s. 69–98.

Paananen, J. 2019: *Yhteisymmärryksen rakentaminen monikulttuurisilla lääkärin vastaanotoilla*. Väitöskirja. Turun yliopisto.

Virtanen, A. 2017: *Toimijuutta toisella kielellä - Kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillinen suomen kielen taito ja sen kehittyminen työharjoitteluissa*. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.

When the correct answer does not mean knowing: Outcomes of the Group-Dynamic Assessment Study of the development of an L2 Listening in Adults

Tatiana Rasskazova

Jyväskylän yliopisto

Dynamic Assessment is a way of developing language skills where teaching and learning are combined into one process (Aljaafreh&Lantolf, 1994). This presentation reports on a part of the dissertation study of adults learning English as L2, aiming exploring the potential of Group Dynamic Assessment (G-DA) (Poehner, 2009) for diagnostics, and promoting the development of the L2 adult learners listening skill in English (Ableeva, 2010). The aim of the presentation is to discuss the situations where learners provide the correct answer, when the understanding of this answer is lacking. I will support the theoretical premise of dynamic assessment that task completion by itself does not necessarily mean understanding and, similarly, that learners not completing a task does not mean that learner development has not occurred. Both scenarios are uncovered when learners' performance with mediation is considered – the focus of dynamic assessment. The data come from qualitatively analysed videorecorded lessons. I will focus on several cases when the correct answer is provided by the learner, lacking understanding, and how the mediator is able to both reveal a lack of understanding but also learners' partial knowledge and reasons for their struggle and promote the learner' development through provision of mediation sensitive to learners' ZPD. I will lead the audience through the mediator's interactions with the group of learners, interpreting these with reference to the theory of G-DA and will discuss the study implications for teachers and practitioners through practical steps to promote the development of listening in adults.

References

- Aljaafreh, A., & Lantolf, J. P. (1994). Negative feedback as regulation and second language learning in the zone of proximal development. *The modern language journal*, 78(4), 465-483.
- Poehner, M. E. (2009). Group dynamic assessment: Mediation for the L2 classroom. *TESOL Quarterly*, 43(3), 471-491.
- Ableeva, R. (2010). Dynamic assessment of listening comprehension in second language learning.

Variaatio voimavarana: perusopetukseen valmistavan opetuksen ainepedagogiikkaa opettajien haastattelukertomuksissa

Elisa Repo, Mirja Tarnanen & Ella Kopra

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

AFinLAN teemaverkosto: Vieraalla ja toisella kielellä opettamisen ja oppimisen teemaverkosto

Perusopetukseen valmistava opetus on ainepedagogisesti kiinnostava kokonaisuus, sillä se on oppiainerajat ylittävää kielenopetusta äskettäin maahan muuttaneille. Koska oppilaat saapuvat eri puolilta maailmaa, moninaisista taustoista ja useita kieliä käyttäen, ainepedagogiikkaa on pystyttävä varioimaan heidän tietoihinsa, taitoihinsa ja tarpeisiinsa vastaavaksi. Oppiaineiden rajat saattavat häilyä, kun tiedonalojen sisältöjä opetetaan ja opitaan rinnakkain suomen kielen ja muiden koulunkäynnissä tarvittavien taitojen kanssa. Valmistavan opetuksen opettajille ei kuitenkaan ole erillisiä kelpoisuusehtoja, eikä tarjolla ole erityistä koulutusta tehtävää varten.

Esityksessämme pohdimme sosiokulttuuriseen lähestymistapaan nojaten, mitä ainepedagogiikka on yläkouluun valmistavassa opetuksessa. Pohdintaa ohjaavat pedagogiset periaatteet (*Standards for Effective Pedagogy for Multilingual Learners*), jotka on kehitetty operationalisoimalla sosiokulttuurista lähestymistapaa kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisten oppilaiden opettamiseksi (Teemant, 2018; Tharp et al., 2000). Tarkastelemme teoriaohjaavasti laadullisen sisällön analyysin keinoin, kuinka yläkouluun valmistavan opetuksen opettajien haastattelukertomukset heijastelevat pedagogisia periaatteita. Kiinnostumme siitä, mikä on tyypillistä kertomuksille eri tiedonalojen sisältöjen opettamisesta ja oppimisesta sekä millaisia tarpeita ja haasteita opetukseen liittyy suhteessa pedagogisiin periaatteisiin. Aineistona on 30 haastattelua yläkoulun valmistavan opetuksen opettajilta eri puolilta Suomea, ja ne on kerätty osana opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa (2023–2025) VOITTO-tutkimushanketta.

Vaikka ryhmämuotoinen valmistava opetus on kansainvälisesti melko harvinainen järjestämistapa, esitämme, että pedagogiset periaatteet ovat sovellettavissa yläkoulun valmistavan opetuksen ainepedagogiikkaan. Havainnollistamme aineistoesimerkein, kuinka kielellisen ja kulttuurisen variaation voimavarana tunnistava ainepedagogiikka voi muodostua yhdistelmästä: 1) yhteistoimintaa, 2) tiedonalojen tekstitaitoja, 3) yhteyksien luomista, 4) kognitiivista haastetta, 5) keskustelevaa opetusta ja 6) kriittistä asennoitumista. Lopuksi ehdotamme, millaisia valmiuksia opettajankoulutus voisi tarjota äskettäin maahan muuttaneiden oppilaiden kanssa työskentelyyn.

Lähteet

Teemant, A. (2018). Sociocultural Theory as Everyday Practice: The Challenge of K-12 Teacher Preparation for Multilingual and Multicultural Learners. In J. Lantolf, M. Poehner & M. Swain (Eds.), *The Routledge Handbook of Sociocultural Theory and Second Language Development* (pp. 529–550). New York: Routledge.

Tharp, R., Estrada, R., Dalton, S. & Yamauchi, L. (2000). *Teaching transformed: Achieving excellence, fairness, inclusion, and harmony*. Boulder: Westview Press.

Hyvästä huonoksi ideaksi: pitkittäinen keskustelunanalyysi suhtautumisen muutoksista kirjoitustyössä

Reetta Ronkainen

Jyväskylän yliopisto

Pitkittäiset kehittämishankkeet ovat työyhteisöille tyypillisiä. Nykymuodossaan on tavallisesti joko osittain tai täysin teknologiavälitteistä. Hankkeissa työn etenemistä seurataan usein dokumentoimalla sitä. Dokumentoinnissa keskeistä on se, keillä on pääsy työstettävään tekstiin kirjoitushetkellä. Kirjaamalla osallistujat ottavat huomioon työstettävän tekstin institutionaalisen luonteen sekä sen mahdolliset seuraukset heille itselleen (Nissi & Lehtinen 2022). Ryhmässä kirjoittamista on tutkittu laajalti keskustelunanalyttisistä näkökulmista sekä fyysisesti jaetussa että teknologiavälitteisessä kontekstissa. Näissä tutkimuksissa fokus on yksittäisissä sekvensseissä, ja erityisen paljon on tutkittu nimenomaan kirjoittamishetken jäsentymistä erilaisissa konteksteissa. Vaikka tutkimuksessa on tunnistettu myös pitkäkestoisiin kehittämishankkeisiin kytkettäviä mekanismeja, kuten dokumentoitavuus, nimenomaan pitkille kirjoittamisprosesseille tyypillisiä kehityskaaria ja vuorovaikutuksen jäsentymiseen vaikuttavia tekijöitä ei ole juurikaan tarkasteltu.

Tässä esitelmässä tarkastelen pitkittäisellä multimodaalisella keskustelunanalyysillä, kuinka kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmatyön aikana ensin hyväksytään idea tekstin rakenteesta, hylätään se ja kehitetään uusi. Kysyn, millä tavoin asiantuntijaryhmä ilmaisee suhtautumistaan ongelmalliseksi muuttuvaan ideaan alkuperäisestä hyväksynnästä uuden kehittämiseen sekä millainen rooli teknologialla on ongelmanratkaisussa. Tutkimuksen aineistona on teknologiavälitteisiä asiantuntijaryhmän kokouksia *Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2022* laatimisen ajalta. Tarkastelen tarkemmin yhdeksän kuukauden ajanjaksolta kotoutumiskoulutuksen sisältöopintoja kirjoittanutta ryhmää, johon osallistui tavallisesti noin neljä henkilöä. Yksi heistä toimi sihteerinä.

Alustavat tulokset osoittavat, että ongelmallisuutta ilmaistaan hiljaisuuksilla, kirjaamisen välttämällä sekä aiheenvaihdoksilla, joita motivoivat erityisesti sihteerin aloittamat jaetun ruudun näkymän vaihdokset. Sen sijaan ongelmallisuuteen palataan referoimalla aiempia kokouksia, ja näin muodostetaan ryhmän yhteistä kertomusta, joka pohjustaa hylkäystä. Uuteen ideaan sitoutumista ilmaistaan ensisijaisesti kirjaamisella, kontrastina ongelmallisuudelle.

Lähteet

Nissi, R., & Lehtinen, E. (2022). Digital Documenting Practices: Collaborative Writing in Workplace Training. *Written Communication*, 39(4), 564–599. <https://doi.org/10.1177/07410883221108162>

Variaatio hyvästelemisessä – vertaileva tutkimus suomesta ja suomenruotsista

Anu Rouhikoski

Turun yliopisto

Hyvästeleminen tapaamisen tai keskustelun lopuksi on tavallinen ja arkipäiväinen vuorovaikutustoiminto (Korhonen 1996). Siihen käytetään tavallisimmin kielellisiä keinoja eli erilaisia hyvästelysanoja (esim. suomen *hei hei, moikka, näkemiin*, ruotsin *hej då, hej hej*). Niiden sijasta tai rinnalla voidaan käyttää myös kehollisia keinoja, kuten vilkuttamista. Tässä esitelmässä paino on kuitenkin kielellisissä hyvästelytavoissa.

Tutkimuksen aineistona on videolle tallennettuja autenttisia asiointitilanteita. Tavoitteena on paitsi kartoittaa ja analysoida erilaisia hyvästelykäytänteitä, myös vertailla toisiinsa suomen ja suomenruotsin käytänteitä. Aineistossa on noin 150 suomenkielistä ja 150 ruotsinkielistä asiointitilannetta, jotka on tallennettu teatterien lipunmyyntipisteissä Turussa ja Vaasassa vuosina 2014–2024. Jokaisessa tilanteessa on mukana lipunmyyjä sekä yksi tai kaksi asiakasta.

Esitelmässä käsitellään seuraavia tutkimuskysymyksiä:

- Kuinka usein asiointikeskustelu päättyy hyvästelemiseen (vrt. Koivisto 2009: 182)? Mitkä tekijät voivat selittää hyvästelyn poisjäämistä?
- Mitä hyvästelysanoja tilanteissa käytetään, ja mitkä niistä ovat yleisimpiä?
- Millainen on hyvästelysekvenssien tyypillinen rakenne?
- Onko suomen- ja ruotsinkielisten keskustelujen hyvästelykäytänneissä havaittavissa eroja ja jos on, niin millaisia?
- Esiintyykö paikkakuntien välillä variaatiota?

Tutkimus liittyy KoM2Språk-hankkeeseen (ks. KoM2Språk 2025), joka toimii Turun yliopistossa vuosina 2023–2026. Hankkeessa tarkastellaan suomen ja suomenruotsin vuorovaikutuskäytänteitä sekä puhujien kielikäsityksiä.

Lähteet

Koivisto, Aino 2009: Kiitoksen paikka. Kiittäminen kioski-asiointia jäsentämässä. – Lappalainen, Hanna & Raevaara, Liisa (toim.), *Kieli kioskilla. Tutkimuksia kioski-asioinnin rutiineista* s. 174–200. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

KoM2Språk 2025 = Suomen kansalliskielten kommunikatiiviset mallit.

<https://sites.utu.fi/communicativepatterns/fi/>

Korhonen, Teppo 1996: *Tervehdys ja hyvästely*. Helsinki: Suomen Antropologinen Seura.

Muualta muuttaneiden kielten opettajien identiteettipolut suomalaisessa työelämässä

Maria Ruohotie-Lyhty

Jyväskylän yliopisto

Kansainvälisen tutkimuksen mukaan opettajana aloittaminen uudessa maassa tuo eteen monenlaisia haasteita, jotka liittyvät paitsi muualla saadun ammattipätevyyden tunnistamiseen uudessa kontekstissa myös ennakkoluuloihin ja rasismiin, jota muualta muuttaneet opettajat usein kohtaavat. Osana globalisaatiota ja kasvavaa kansainvälistä asiantuntijoiden muuttoliikettä myös Suomessa työskentelevien kieltenopettajien ja -kouluttajien taustat ovat moninaistumassa. Meillä on kuitenkin vain vähän tutkimustietoa siitä, miten Suomeen muualta muuttaneet kielenopettajat kokevat identiteettinsä ja millaisia haasteita he kohtaavat suomalaisessa työelämässä. Tämä esitelmä avaa kahden muualta Suomeen muuttaneen kielenopettajan haastatteluiden pohjalta heidän kokemuksiaan ja identiteettiprosessejaan kielen opetuksen ammattilaisena Suomessa. Tutkimuksen kaksi osallistujaa ovat kumpikin asuneet Suomessa vähintään 10 vuotta. Esitelmä tarkastelee heidän identiteettipolkujaan työelämässä käytännön haasteiden, saadun tuen, muiden odotusten, legitimitetin ja risteävien identiteettien näkökulmasta. Tätä kautta avataan muualta muuttaneen kielenopettajan identiteettityön erityispiirteitä ja pohditaan mahdollisuuksia tukea opettajia ja kehittää suomalaista työelämää.

Definitions of ‘discourses in place’ in nexus analytic studies: a literature review

Elisa Räsänen & Justyna Legutko

Aalto-yliopisto / Linnéuniversitetet

In applied linguistics, nexus analysis (Scollon & Scollon 2004) is an increasingly influential theoretical and methodological approach to analyse the relationship between social actions and discourse, and discourses in place (DiP) is one of its most central concepts. DiP refers to the symbolism and indexicality of signs in the material environment (Scollon & Scollon 2003). Despite its centrality in nexus analysis, the ways in which it is defined and operationalised in publications are often inconsistent or vague. This inconsistency hinders the comparability and synthesis of research findings.

This conceptual paper aims to work toward “theoretical and analytical coherence” (Anderson & Holloway, 2020, p. 215) within nexus analytic studies, by providing a systematic overview of the ways in which researchers conceptualised DiP in their publications. We conducted a systematic literature review of 87 articles following the PRISMA guidelines.

As a result of the thematic analysis, we identified four themes: DiP as practices, DiP on a material-conceptual spectrum, DiP on a static-dynamic spectrum, and DiP as relevant discourses. As such, definitions of DiP vary from practices, material objects or places, conceptual notions (like beliefs or ideologies) to interpretations that emphasize either the static or dynamic nature of discourse or that define DiP in terms of its relevance to a given practice. These findings highlight the need for a comprehensive definition of DiP in which researchers could clearly position their work. We conclude with recommendations for promoting greater consistency within future nexus analytic research.

References

- Anderson, K. T., & Holloway, J. (2018). Discourse analysis as theory, method, and epistemology in studies of education policy. *Journal of Education Policy*, 35(2), 188–221. <https://doi.org/10.1080/02680939.2018.1552992>
- Scollon, R., & Scollon, S. W. (2003). *Discourses in place: Language in the material world*. Routledge.
- Scollon, R., & Scollon, S. W. (2004). *Nexus analysis. Discourse and the emerging internet*. Routledge.

Varjonormit kielen vertaissäätelyn käytänteenä

Henri Satokangas

Kotimaisten kielten keskus

Kielenkäyttäjien keskuudessa elää huolitellun yleiskielen käyttöä sääteleviä mutta virallisista normeista tietoisesti poikkeavia normeja. Näitä voidaan kutsua varjonormeiksi, sillä ne elävät kielenhuollon kodifioidun normiston varjossa. Tässä esitelmässä tarkastelen, millä kielen keinoilla varjonormeja tuotetaan. Esitelmän tavoitteena on valottaa niin varjonormin käsitettä kuin vertaissäätelyä (meta)kielellisenä toimintana.

Kirjoitetun yleiskielen käyttöä säädellään kieliohjeisiin ja sanakirjoihin kodifioituilla normeilla. Normien sosiaaliselle olemukselle on olennaista, että niiden rikkomisesta voi seurata jonkinlainen sanktio. Yleiskielen normien rikkomisen sanktiot ovat tyypillisesti laadultaan sosiaalisia: esimerkiksi muiden kielenkäyttäjien ylenkatsetta ja paheksuntaa, jota normeja noudattamalla halutaan välttää. Toisaalta seuraukset saattavat olla toiminnallisiakin, jos omaa tekstiään joutuu korjaamaan.

Tällaisia sanktioita voi kuitenkin seurata myös virallisen normiston mukaisesta kirjoitetun kielen käytöstä, sillä kielenkäyttöä normitetaan virallisen kielenhuollon ulkopuolella monenlaisen vertaissäätelyn piirissä. Vertaissäätelyä harjoitetaan esimerkiksi sosiaalisen median kieliaiheisissa yhteisöissä (ks. Pajunen 2024). Tämän esitelmän aineistona on *alkaa tehdä ~ tekemään* -normin väljennykseen liittyvän, normeista yleisemminkin tiedustelleen kyselyn vastaukset sekä kyselyä koskevan päivityksen saamat sosiaalisen median kommentit. Eräs aineiston kyselyvastaus havainnollistaa varjonormistoa:

Kielitoimiston ohjepankin ohjeissa on joskus vähän liikaa tulkinnan varaa. Saattaa sitten huoliteltua tekstiä tavoitellessa kömmähtää paremmin osaavien edessä, kun luuli, että joku muoto on ok, vaikka se ei hiljaisen tiedon mukaan ole.

Huoliteltua tekstiä koskevia, virallisista poikkeavia normeja on siis olemassa ”hiljaisen tiedon” piirissä, vertaisten kielenkäyttäjien keskuudessa.

Varjonormin diskursiiviselle tuottamiselle ominaista on varjoisan aseman eksplikointi eli suhteuttaminen kodifioituun normiin: tämä tapahtuu usein ensinnäkin perustelemalla jotakin kielenpiirrettä koskevaa arvottamista ja toiseksi suuntautumalla kielenhuollon instituutioihin vastakarvaisesti. Aineistossa rakennetut varjonormit ovat tyypillisesti virallisia normeja ankarampia vaihtelun suhteen; ne noudattavat siis tiukkuusperiaatetta (Vikør 1994: 162) eli eivät salli variaatiota vaan vaativat yhtä oikeaa muotoa. Kodifioitujen normien ja kodifioimattomien sosiaalisten varjonormien dynamiikka on kielenhuollon näkökulmasta kiinnostava tutkimuskohde. Kielenhuollon legitimizeettiä tukee, jos kieliyhteisö kokee normit toimiviksi ja perustelluiksi, ja siksi tieto varjonormeista ja niiden tuottamisen tavoista on olennaista myös virallisen kielenhuollon työn tueksi.

Lähteet

Pajunen, Henni 2024: Online public language policing as a biopower: Enforcing and challenging language norms and language ideologies in Finnish Facebook language discussion groups. *Apples - Journal of Applied Language Studies*, 18 (3), 22–44.

<https://doi.org/10.47862/apples.141099>

Vikør, Lars 1994: Språkplanlegging. Prinsipp og praksis. Toinen painos. Oslo: Novus.

Kokemuksia draamapohjaisesta S2-työpajasta yliopiston henkilökunnalle – Kuinka rohkaista suomen puhumiseen?

Tanja Seppälä

Oulun yliopisto

Oulun yliopistossa on pyritty sujuvoittamaan kansainvälisten opiskelijoiden ja henkilökunnan suomen opintopolkua. Tämän esitelmän aiheena on opetuskokeilu keväältä 2025 Kieli- ja viestintäopintojen keskus Linguassa. Opetin Noste-rahoituksella toiminnallisesti suomea toisena kielenä (S2) 10 tapaamiskerran työpajassa, johon ilmoittautui 16 henkilökunnan jäsentä ja jonka tavoite oli rohkaista käyttämään suullisesti suomea A2-tasolla. Työpaja pohjautui improvisaatioteatterin menetelmiin (esim. Routarinne 2005; Maunu & Airaksinen 2023). Työpajan ohjaaja on suomi toisena kielenä -yliopisto-opettaja, jolla on taustaa improvisaatioteatterissa ja draamakasvatuksessa. Taustalla oli limittäiskieleilyn ja kehollisen kielenkäytön mahdollistavan tilan luominen, joka kannustaisi mediaatitaitojen kehittämiseen.

Tässä esitelmässä käydään läpi kirjallisia palautteita, joita työpajasta annettiin, sekä muutamaa osallistujan haastattelua. Parista palautteissa mainitusta toiminnallisesta harjoituksesta näytetään esimerkki esitelmän aikana. Positiivisina seikkoina työpajan palautteissa mainittiin muun muassa puhumiseen keskittyminen ja ryhmän yhteishenki. Yllättävää oli, että osallistujat eivät olisi kaivanneet yliopistosanaston opiskelua, sillä heidän suomen kielen käyttötarpeensa olivat pääasiassa yliopiston ulkopuolisissa tilanteissa. Esitelmän tavoite on pohtia yhdessä suomen kielen käyttämiseen kannustamista, puhumisjännityksen lieventämistä ja S2-didaktiikkaa.

Lähteet

Maunu, N. & Airaksinen, R. 2024. Toiminnallinen kielenoppiminen. Otava.

Routarinne, S. 2005. Improvisoi! Sanoma Pro Oy.

Kokemuksia maahanmuuttaneiden yliopistoon valmentavasta koulutuksesta Kohti yliopistoa

Tanja Seppälä, Sinikka Vuonokari-Kämäräinen, Maija Paatero, Pauliina Keskinar-
kaus, Linda Kuisma, Merija Timonen, Anne Koskela & Elina Palola

Oulun yliopisto / Lapin yliopisto / Lapin yliopisto / Lapin yliopisto / Lapin yliopisto / Oulun
yliopisto / Oulun yliopisto

Samaan aikaan kun kansainvälisiä opiskelijoita houkutellaan Suomeen, Suomessa jo asuvista maahanmuuttaneista eri alojen asiantuntijoista monet ovat työttöminä tai koulutustaan vastaamattomissa tehtävissä. Heidän voi olla kuitenkin vaikea päästä Suomessa yliopistoon täydentämään osaamistaan ja opiskelemaan tutkintoa etenkin suomenkielisiin tutkinto-ohjelmiin (JYU.Integra 2021). Suomessa maahanmuuttotaukaiset ovatkin yliopisto-opiskelijoista aliedustettuina (Nori ym. 2021).

Karvin (2019) arvioinnissakin todetaan, että suomalaiset korkeakoulut eivät tunnista maahanmuuttajataustaisia omaksi ryhmäkseen, joka tarvitsisi positiivista erityiskohtelua. Arviointiryhmä suosittelee, että korkeakoulut kehittäisivät erilaisia tukimuotoja, jotka helpottaisivat maahanmuuttajataustaisten henkilöiden korkeakouluihin pääsyä.

Lapin ja Oulun yliopistojen yhteishankkeessa (ESR+) *Kohti yliopistoa - valmentava koulutus maahanmuuttajille* tuetaan maahanmuuttaneiden hakeutumista suomenkielisiin yliopisto-opintoihin. Hankkeen tavoitteena on sekä valmentaa yliopistossa opiskeluun että ohjata hakupolulla Pohjois-Suomessa asuvia maahanmuuttaneita. Olennainen osa tätä on kielikoulutus, jolla esimerkiksi kotoutumiskoulutuksen käynyt voi kehittää suomen kielen taitojaan kohti yliopistoissa vaadittavaa B2-taitotasoa.

Esitelmän tavoitteena on osallistua keskusteluun korkeakoulutuksen yhdenvertaisuudesta, moninaisuudesta ja kansainvälisyydestä. Käsittelemme Kohti yliopistoa -hankkeen toimijoiden kokemuksia onnistumisista mutta myös riittävän kielitaitotason saavuttamisen haasteista sekä opiskelualahaaveista luopumisesta. Esittelemme myös hankkeen kokemusten perusteella syntyvää yliopistoon valmentavan koulutuksen mallia.

Asiasanat: yhdenvertaisuus, korkeakouluun valmentava koulutus maahanmuuttaneille, suomen kielen taito, yliopistoon hakeminen

Miltä englannin oppiminen tuntuu? Modaliteettien ja tunteiden yhteispeli varhaisessa kielenopetuksessa

Pauliina Sopanen & Karita Mård-Miettinen

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Tunteilla on suuri merkitys sille, miten vierasta kieltä opitaan ja millaisena kielenoppijana oppilas itseään pitää (Skinnari ym., 2023). Kielenoppimistunteet tuodaan esiin opetussuunnitelmassa, jonka mukaan varhaisen A1-kielen opetuksen tehtävänä on herättää myönteinen asenne kielenoppimiseen korostamalla oppimisen iloa, vaihtelevia työtapoja ja moniaistillisuutta (Opetushallitus, 2019). Vaihtelevat työtavat, vuorovaikutus ja moniaistillisuus kehittävät myös monilukutaitoa (Cope & Kalantzis, 2009), joka on yksi perusopetuksen laaja-alaisista osaamisalueista.

Tunteita ja monilukutaitoa on tutkittu nuorten oppijoiden ja vieraan kielen opetuksen konteksteissa varsin vähän ja tämä tutkimustarve on kasvanut kielenopetuksen varhentamisen myötä. Tartumme tähän tutkimusaukkoon tutkimalla perusopetuksen ensimmäisen luokan oppilaiden ajatuksia ja tunteita varhaisesta englanninopetuksesta. Analysoimme millaiset modaliteettiyhdistelmät tuntiaktiviteeteissa kiinnostavat oppilaita, millaisia tunteita aktiviteetit oppilaissa herättävät ja miten oppilaat perustelevat ajatuksiaan ja tunteitaan.

Tutkimuksemme kiinnittyy MultiELL-hankkeeseen (*Monilukutaito varhaista kielenopetusta uudistamassa*), jossa varhaista kielenopetusta tarkastellaan monilukutaidon näkökulmasta. Keskitymme kahteen oppilasryhmään, joita seurasimme keväällä 2025. Aineistona käytämme tehtävää, jossa oppilaat visualisoivat itselleen (epä)mieluisia englannin aktiviteetteja ja kommentoivat visualisointejaan, sekä opetuksen havainnointitallenteita ja -muistiinpanoja. Analysoimme aineistoa multimodaalisen sisällönanalyysin keinoin (Serafini & Reid, 2019). Tulokset osoittavat muun muassa, että varhaisen englanninopetuksen aktiviteeteissa yhdistyvät monenlaiset modaliteetit, ja nuoret oppilaat reagoivat aktiviteetteihin monin tavoin, toisinaan voimakkaastikin. Oppilaiden reaktiot eri aktiviteetteihin niiden aikana eroavat osittain heidän jälkeensä tekemistä visualisoinneistaan ja kertomuksistaan siitä, mistä he englannin tunneilla pitävät, mikä korostaa monimenetelmällisen tutkimusotteen tärkeyttä.

Lähteet

Cope, B., & Kalantzis, M. (2009). Multiliteracies: New literacies, new learning. *Pedagogies* 4(3), 164–195.

Opetushallitus. (2019). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1–2*. Määräykset ja ohjeet 2019:1a. Opetushallitus.

Sefarini, F., & Reid, S. F. (2019). Multimodal content analysis: expanding analytical approaches to content analysis. *Visual communication*. OnlineFirst.

Skinnari, K., Ruohotie-Lyhty, M., Moate, J., & Varis, S. (2023). Tunteiden yhteys oppijoiden ja opettajien identiteetteihin kielenopetuksessa. Teoksessa A. Pitkänen-Huhta, K. Mård-Miettinen & T. Nikula (toim.), *Kielikoulutus mukana muutoksessa – Language education engaging in change*. *AFinLA-teema / n:o 16*, S. 124–139.

Kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillisen kielitaidon tukeminen ja suomi lingua francana -vuorovaikutus – havaintoja hoitotyötä jäljittelevissä oppimistilanteissa

Minja Suomalainen

Jyväskylän yliopisto

Kansainvälisen hoitohenkilökunnan suomen kielen osaamisen riittävyys hoitotyössä on herättänyt paljon julkista keskustelua. Hoitajilta usein edellytetään hoitotyöhön riittävää suomen kielen taitoa työllistymisvaiheessa, mutta toisaalta ammatillinen kielitaito kehittyi erityisesti työtilanteissa toisten avulla. Esitelmässäni tarkastelen kansainvälisille sairaanhoitajaopiskelijoille tarjottua ammatillisen suomen kielen oppimisen tukea opintojen aikana järjestetyissä, hoitotyötä jäljittelevissä oppimistilanteissa.

Lähestyn kielen oppimista sosiokulttuurisesta näkökulmasta käsin, jolloin kieltä opitaan yhdessä toisten kanssa oikea-aikaisen tuen avulla (Vygotsky, 1978). Hyödynnän näkemyksiä oppijan oppimispotentiaalin huomioimisesta toisen kielen oppimista tuettaessa (Lantolf & Poehner, 2014). Lisäksi käytän lingua francan (Tweedie & Johnson, 2022) käsitettä; suomi on osassa tämän tutkimuksen aineistoa molemmille vuorovaikutusosapuolille toinen kieli.

Aineisto koostuu oppimistilanteista, joissa kansainväliset sairaanhoitajaopiskelijat harjoittelevat hoitotyön tilanteita suomeksi kahdestaan joko suomea ensikielenään tai toisena kielenään käyttävän, terveydenhuoltotaustaisen vuorovaikutusosapuolen kanssa. Tarkastelen, millaisiin asioihin opiskelijat erityisesti tarvitsevat kielellistä tukea ja millaista oikea-aikaista tukea vuorovaikutusosapuolet heille tarjoavat. Aineisto on kerätty osana *Työelämässä tarvittavien toisen kielen resurssien rakentuminen* -hanketta (Suomen akatemia, 2019–2023, PI Suni). Analysoin vuorovaikutustilanteita Linellin (2001) episodianalyysillä.

Esitelmässäni esittelen alustavaa analyysia ja havaintoja. Tutkimustulosten avulla voidaan kehittää kansainvälisten sairaanhoitajaopiskelijoiden opetusta ja monikielistyvässä työelämässä tarjottavaa ammatillisen kielitaidon tukea. Tulokset auttavat suunnittelemaan, millaista oikea-aikaista tukea kollegat tai opiskelijoita ohjaavat hoitajat voivat hoitotyön työpaikoilla tarjota kansainvälisten hoitajien tai hoitajaopiskelijoiden kielitaidon kehittymiseen. Tulokset antavat uusia näkökulmia myös pohdintoihin kansainvälisten hoitajien työllistämisestä kehittyvällä kielitaidolla.

Lähteet

Lantolf, J. & Poehner, M. (2014). *Sociocultural theory and the pedagogical Imperative in L2 education. Vygotskian praxis and the Research/Practice Divide*. Routledge.

Linell, P. (2001). *Approaching dialogue: Talk, interaction and contexts in dialogical perspectives*. John Benjamins Pub. Co.

Tweedie, M. G., & Johnson, R. C. (2022). *Medical English as a lingua franca*. De Gruyter Mouton.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society. The development of higher psychological processes*. M. Cole, V. John-Steiner, S. Sribner & E. Souberman (toim.). Harvard University Press.

Reittejä dystopiaan ja takaisin – tekstitaitojen skenaarioharjoituksen antia

Anne Tiermas, Riitta Juvonen, Leea Lakka & Penni Pietilä

Itä-Suomen yliopisto / Helsingin yliopisto / Helsingin yliopisto / Itä-Suomen yliopisto

Vuonna 2080 vain 20 % väestöstä osaa lukea ja kirjoittaa. Millaisia potentiaalisia seurauksia tällä on esimerkiksi demokraattiselle osallisuudelle? Mitä koulussa ja yhteiskunnassa on tapahtunut, jotta on päädytty tällaiseen tilanteeseen? Entä millainen opetussuunnitelma olisi laadittava tekstitaitojen kriisin ratkaisemiseksi?

Tässä esitelmässä tarkastelemme opetusalan asiantuntijoille suunnitellun varautumisharjoituksen antia. Harjoituksessa simuloitiin tekstitaitojen kriisiä ja pyrittiin löytämään ratkaisuja heikkenevään lukutaitoon. Skenaarioharjoituksen lähtökohtana on kansallisten ja kansainvälisten arviointien (Karvi, Pisa, Pirls) osoittama nuorten lukutaitojen heikkenemisen trendi.

Skenaarioharjoitus on menetelmä, jossa tulevaisuutta lähestytään simuloitun nykytilanteen tai tulevaisuuden kautta. Harjoitus hyödyntää osallistujien asiantuntemusta tutkittavasta ilmiöstä ja antaa välineitä muuttuvaan muutokseen varautumiseen (esim. Järvensivu ym. 2021). Skenaarioharjoitusta on käytetty havainnollistamaan poliittisten päätösten pitkän aikavälin seurauksia esimerkiksi ilmastonmuutokseen (Reinekoski 2025).

Esitelmässä tarkastelemme alustavia havaintoja opetusalan asiantuntijoiden osallistumisesta skenaarioharjoitusta hyödyntävään työpajaan. Aineisto koostuu työpajan äänitallenteista sekä tutkijoiden havaintomuistiinpanoista. Aineistolta kysytään muun muassa: Mitä osallistujat näkevät syinä lukutaidon heikkenemiseen? Millainen reitti tulevaisuudesta rekonstruoidaan nykyhetkeen? Millaisia merkityksiä (heikkoon) lukutaitoon liitetään?

Työpajat ovat osa Itä-Suomen yliopiston *Mitä on pakko oppia? Tekstitalojen minimistä neuvottelu ja eriarvoisuus oppivelvollisuuskoulussa* -hanketta (v. 2025–2028). Hankkeessa tarkastellaan, miten lukemisen ja kirjoittamisen vähimmäisistä tavoitteista ja harjoittelusta neuvotellaan oppivelvollisuuskoulussa.

Lähteet

Järvensivu, P., H. Räisänen & J. I. Hukkinen 2021. A simulation exercise for incorporating long-term path dependencies in urgent decision-making. *Futures*, 132.

<https://doi.org/10.1016/j.futures.2021.102812>

Reinekoski, T. 2025. Governing as if the future obliged the present: A scenario exercise in prefigurative climate policy. *Political Studies*.
<https://doi.org/10.1177/00323217241311352>

Tekoäly – tukea kielten opetuksen palauteprosesseihin

Riikka Tikkanen

Itä-Suomen yliopisto

Palaute on yksi merkittävimmistä oppimiseen vaikuttavista tekijöistä. Oppimista edistävä palaute asemoi oppijan aktiiviseen rooliin, jossa oppija hyödyntää eri lähteistä keräämäänsä tietoa oman työskentelynsä tai työnsä arvioimiseksi ja lopulta muuttamiseksi. Opettajan keskeisin tehtävä on suunnitella sellaisia palauteprosesseja, joissa opiskelija pystyy toimimaan aloitteellisesti ja kehittämään omaa reflektiokykyään palautteen perusteella.

Kielten opetuksen kontekstissa on jo useiden vuosien ajan tutkittu tietokoneohjelmia, jotka automaattisesti korjaavat ja antavat palautetta opiskelijoiden kirjoitustöistä. Näiden rinnalle on kielimallien kehittymisen myötä tullut myös muita tapoja käyttää tekoälyä palauteprosesseissa. Onkin olemassa tutkimusnäyttöä siitä, että tekoäly voi auttaa opiskelijoita myös vertais- ja itsearviointissa, jotka ovat keskeinen osa tehokasta palauteprosessia. Vertaisarvioinnin osalta on havaittu, että tekoäly auttaa opiskelijoita tuottamaan monipuolisempaa ja syvällisempää vertaispalautetta sekä auttaa opiskelijoita muodostamaan selkeämmän käsityksen vertaispalautteen tavoitteista. Tekoälyn avulla opettajat voivat myös tuottaa opiskelijoille esimerkkisuorituksia, ja tekoälyä voidaan myös käyttää palautekommenttien nopeaan tuottamiseen opiskelijan suorituksesta.

Väitöskirjatutkimuksessani tarkastelen tekoälyn roolia palauteprosessissa. Tavoitteena on kartoittaa, miten kielten opettajat käyttävät tekoälyä osana palautetta ja millaisia perusteluja opettajat tuottavat tekoälyn käytölle. Tässä esityksessä esittelen väitöskirjani ensimmäisen osatutkimuksen teoreettisia lähtökohtia sekä kyselyä, jolla tutkimuksen aineistoa kerätään alkuvuodesta 2026. Tutkimuksen tuloksien avulla voidaan kartoittaa opettajien aikomusta käyttää tekoälyä sekä miten tekoälyä tällä hetkellä käytetään osana palauteprosesseja vieraiden kielten opetuksen kontekstissa.

Lähteet

Carless, D. (2022). From teacher transmission of information to student feedback literacy: Activating the learner role in feedback processes. *Active Learning in Higher Education*, 23(2), 143-153.

Guo, K., Zhang, E. D., Li, D., & Yu, S. (2025). Using AI-supported peer review to enhance feedback literacy: An investigation of students' revision of feedback on peers' essays. *British Journal of Educational Technology*, 56(4), 1612-1639.

Nicol, D. J., & Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self-regulated learning: a model and seven principles of good feedback practice. *Studies in Higher Education*, 31(2), 199-218.

Puuttuva responsi kotoutumiskoulutuksen harjoitteluiden työtilanteissa

Aino Tikkasalo

Helsingin yliopisto

Esitelmässäni tarkastelen vuorovaikutuksen haasteita kotoutumiskoulutuksen työharjoitteluissa. Esitelmä perustuu väitöskirjani tekeillä olevaan osatutkimukseen, jossa keskityn tilanteisiin, joissa työnantajan vuoroon ei tule vastausta. Työharjoittelu on tärkeä nivelvaihe kotoutumiskoulutuksen ja työelämän välillä. Harjoittelu voi avata polkuja työelämään, mutta jos harjoittelu ei onnistu, esimerkiksi kielitaidon riittämättömyyden ja ymmärrysvaikeuksien takia, menee harjoittelun potentiaali hukkaan. Korkea suomen kielen taito parantaa mahdollisuuksia työllistyä (Larja & Sutela 2014: 75–76, 81), ja monet ulkomaalaistaustaiset pitävät kielitaidon riittämättömyyttä merkittävimpänä syynä työttömyydelle (Nieminen 2014: 130). Näin ollen vuorovaikutuksen haasteiden ymmärtämisellä ja sitä kautta kielenopetuksen ja työpaikan vuorovaikutuskäytänteiden parantamisella voi olla työllisyyttä parantava vaikutus.

Aineistoni on kerätty kotoutumiskoulutuksen työharjoitteluista vuosina 2024 ja 2025. Toistaiseksi aineistossa on videotallenteita neljän eri opiskelijan työharjoitteluista. Jokaiselta opiskelijalta aineistoa on kahden päivän ajalta, joko kokonainen tai osittainen työpäivä. Aineiston kokonaiskesto on noin 17 tuntia. Tarkastelen aineistoa keskustelunanalyttisesti.

Tarkastelen esitelmässäni tilanteita, joissa työharjoittelija ei reagoi työnantajan vuoroon. Esittelen, miten eri tavoin työnantajat reagoivat näihin tilanteisiin. Työnantajat käyttävät vaihtelevasti eri keinoja: itsekäännotä, uudelleenmuotoilua ja ohittamista. Pohdin näiden keinojen käyttämistä suhteessa meneillään olevaan kielelliseen ja keholliseen vuorovaikutustoimintaan: mikä ne laukaisee ja mitä niistä seuraa. Pohdin myös, miten näiden tilanteiden valossa sekä kielenopetusta että työharjoittelupaikkojen vuorovaikutuskäytänteitä voisi kehittää.

Lähteet

Larja, L & Sutela, H. (2015). Työllisyys. Teoksessa T. Nieminen, H. Sutela & U. Hannula (toim.) 2015 Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Helsinki: Tilastokeskus. s. 71–82.

Nieminen, T. (2015). Työttömyys ja työvoiman ulkopuolella olevat. Teoksessa T. Nieminen, H. Sutela & U. Hannula (toim.) 2015 Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Helsinki: Tilastokeskus. s. 121–133.

Vestimentary Voices: Minority languages on cotton cloth

Katharina Tyran

Helsingin yliopisto

My presentation discusses T-shirts and the use of written language on different types of cloth in the context of minority communities. It aims at broadening new perspectives in the field of Linguistic Landscape research and at discussing visible language in the context of vestimentary practices. T-shirts, and clothing more generally, are a specific form of communication; they can speak both directly and in a rather subtle sense (Kelly, 2003), and often the “*language of clothing meets the language of statement (...)*” (Symes, 1989). One can align with communities, protest to politics, support marginalized groups, express feelings – to just name some of possible acts that can be performed with clothing (Caldwell, 2017; Järlehed, 2019). I will analyse T-shirts in two Croatian minority communities: the Burgenland Croatian community in Austria, Hungary, and Slovakia, and the Molise Croatian community in Italy. I will discuss t-shirts as a textile medium (Wenrich, 2015) of minority languages and aim to elaborate on different functions of such vestimentary practices including linguistic resources in respective languages. I approach them as strategies to perform minority identities and to enhance the visibility of marginalized language varieties, therefore also possibly contributing to revitalisation. Although the presentation discusses minority communities outside Finland, I hope to provide a stimulating input to a broader discussion on minoritised languages and communities.

References

- Caldwell, David. 2017. Printed T-Shirts in the Linguistic Landscape: A Reading from Functional Linguistics. *Linguistic Landscape. An International Journal* 3 (2). 122–48.
- Järlehed, Johan. 2019. KILL BILBO: Metrolingual Play in Galician and Basque T-Shirts. *International Journal of Multilingualism* 16 (1). 59–78.
- Symes, Colin. 1989. Keeping Abreast With the Times: Towards An Iconography of T-Shirts. *Studies in Popular Culture* 12 (1). 87–100.
- Wenrich, Rainer, ed. 2015. *Die Medialität der Mode: Kleidung als kulturelle Praxis. Perspektiven für eine Modewissenschaft*. Bielefeld: transcript Verlag.

Ollaanko savolaisstereotypiasta pääsemättömissä?

Johanna Vaattovaara, Santeri Niskanen & Tiina Syrjä

Tampereen yliopisto / Kuopion kaupunginteatteri / Tampereen yliopisto

Esitelmässä käsittelemme monimenetelmäistä ja -kanavaista tutkimusasetelmaa, jossa yhdistettiin näyttelijäntaiteelliset prosessit sosiolingvistiseen kielitietoisuustutkimukseen. Elokuvatutkimuksen mukaan elokuvissa murteen avulla tuotettava savolaisuus edustaa yleensä “kansanomaisuutta” ja maalaisuutta, jonka vastapoolina näyttäytyy kaupunkikulttuuri ja siihen liittyvä käsitys hienostelevuudesta ja elitismistä (Hietala 2000). Vastaavan kaltainen kuva on muodostunut sosiolingvistisen kielikäsitelututkimuksen perusteella: topeliaaniset heimostereotypiat aktivoituvat murteiden ominaispiirteitä kuullessamme, ja toisaalta Helsingin ja sen puhekielen positio poikkeuksena talonpoikaisen suomen puhemaisemassa heijastuu Stadi vastaan lande -tyyppisenä asetelmana kielitietoisuudessa ja murreasenteiden tasolla (Mielikäinen & Palander 2002, 2014; Vaattovaara, Kunnas & Saviniemi 2018).

Monialaisessa yhteistyössämme olemme tutkineet, miten näytelmän ja näyttelijäntyöllisin keinoin voidaan työstää heimostereotyyppisiä ajatusrakennelmia sekä sitä, missä määrin vallitsevaa stereotypiaa pystytään näin ravistamaan. Olemme erityisesti keskittyneet savolaisstereotypian haastamisen tutkimiseen. Keskiössä on kahden hahmon näytelmä *Kylmillä Kiskoilla* (Niskanen & Mikkonen 2020), jonka käsikirjoitukseen kumpikin käsikirjoittaja–näyttelijä toi omaa kielellistä tietoisuuttaan ja kielenkäyttäjän asiantuntemustaan – Niskanen savolaistaustaisena ja Mikkonen pääkaupunkiseudulla kasvaneena. Näytelmässä hahmot suhteessa stereotypioihin käännettiin päälaelleen: stadilainen, stadia puhuva Stidi rakennettiin avoimen hauraaksi hahmoksi, savolainen Jaska puolestaan jäätäväksi palkkamurhaajaksi.

Esitelmässä keskitytään erityisesti yleisötutkimukseen, johon osallistui 197 näytelmän katsojaa (7 eri näytöksessä). Missä määrin näytelmän tavoite havahduttaa katsojat kriittisesti stereotyyppisiin ajatusrakennelmiin toteutui?

Lähteet

Hietala, Veijo (2000) Savolaiset: Suomalaisen elokuvan musta voima. Teoksessa Hannu Salmi & Kari Kallioniemi (toim.) *Pohjan tähteet: Populaarikulttuurin kuva suomalaisuudesta*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 63–79.

Mielikäinen, Aila & Palander, Marjatta (2002) Suomalaisten murreasenteista. *Sananjalka* 44, 86–109. <https://doi.org/10.30673/sja.86635>.

Mielikäinen, Aila & Palander, Marjatta (2014) *Miten suomalaiset puhuvat murteista? Kansanlingvistinen tutkimus metakielestä*. Suomi 203. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Mikkonen, Ville & Niskanen, Santeri (2020) *Kylmillä kiskoilla*. Ohjaaja Mikko Brendenberg. Tampereen yliopiston teatterityön tutkinto-ohjelma.

Vaattovaara, Johanna; Kunnas, Niina & Saviniemi, Maija (2018) *Stadi imitoituna*. Sisko Brunni, Niina Kunnas, Santeri Palviainen & Jari Sivonen (toim.) *Kuinka mahottomasti nää tekkiit: Juhlakirja professori Harri Mantilan kunniaksi*. Oulu: Studia humaniora ouluensia, 289–326.

Monikieliset käytänteet A1-kielen opetuksessa perusopetuksen 1. ja 2. luokalla

Tiia Vahtola

Turun yliopisto

Vuodesta 2020 alkaen toisen kotimaisen kielen ja ensimmäisen vieraan kielen eli A1-kielen opetus on alkanut 1. luokalta kaikissa suomalaisissa kouluissa. Yhtenä A1-kielen opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisuus kehittää monikielinen ja -kulttuurinen identiteetti. (VOPS 2019.) Aiemman tutkimuksen mukaan koulun institutionaaliset rakenteet eivät tue monikielisiä käytänteitä, eikä ymmärrys monikielisestä pedagogiikasta ole vielä rantautunut luokkahuoneisiin. Monikielisyyteen varauksellisesti suhtautuvia suomalaisopettajia on paljon. (Suuriniemi ym. 2021.)

Esitelmässä tarkastellaan opettajien käyttämiä monikielisiä opetuskäytänteitä ja keinoja huomioida monikielisiä oppilaita varhaisessa kielenopetuksessa. Perusopetuksen 1. luokalta alkavaa A1-kielen opetusta on toteutettu nyt viisi vuotta. Monikielisten opetuskäytänteiden tutkimuksella saadaan lisätietoa nykytilanteesta, mitä voidaan hyödyntää esimerkiksi koulutuksen suunnittelussa. Tutkimuksen avulla saadaan myös tietoa äidinkielsuuntautuneen toisen kotimaisen kielen opetuksesta sekä suomen- että ruotsinkielisissä kouluissa.

Esitelmä pohjautuu meneillään olevan [väitöstutkimuksen](#) osatutkimukseen kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä varhaisessa A1-kielen opetuksessa, jota rahoittaa Svenska Kulturfonden. Tavoitteena on vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Millaisia monikielisiä käytänteitä luokanopettajilla ja kielten aineenopettajilla on A1-kielen opetuksessa perusopetuksen 1. ja 2. luokalla?
- Millä tavalla luokanopettajat ja kielten aineenopettajat huomioivat monikielisiä oppilaita A1-kielen opetuksessa perusopetuksen 1. ja 2. luokalla?

Aineisto koostuu verkkokyselyvastauksista, jotka kerätään elo-syyskuun 2025 aikana. Analyysi toteutetaan mixed methods-menetelmällä, koska kysely sisältää sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Esitestausten kautta saatujen alustavien tulosten mukaan opettajat integroivat oppilaiden kotikieliä kieltenopetukseen. Monikieliset oppilaat voivat hyödyntää kielitaustaansa vieraan kielen oppimisessa ja oppia sekä A1-kielen että koulun opetuskielen sanoja rinnakkain kielten tunneilla. Kuvat toimivat opetuksen apuna esimerkiksi tilanteissa, joissa opettaja ei hallitse sanastoa oppilaan kotikielellä.

Avainsanat: varhainen kielenopetus, opettajat, monikielisyyys

Lähteet

Suuriniemi, S-M., Ahlholm, M. & Salonen, V. (2021). Opettajien käsitykset monikielisydestä: heijastumia koulun kielipolitiikasta. Teoksessa: Ahlholm, M., I. Piippo & P. Portaankorva-Koivisto (toim.) *Koulun monet kielet. Plurilingualism in the school*. AFinLA-e. Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 2021/n:o 12. 44–69.

VOPS (2019). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1–2*. Helsinki: Opetushallitus.

Vepsän kelen morfofonologine variacii paginozutesiden pohjal – Vepsän kielen morfofonologinen variaatio murrenäytteiden valossa.

Konstantina Vardaka

Itä-Suomen yliopisto

Vepsä on yksi Venäjällä puhutuista uhanalaisista itämerensuomalaisista vähemmistökielistä, joka täytyy säilyttää ja elvyttää, jotta se ei katoaisi. Vepsän kielessä on rikas taivutusmorfologia, mikä tekee siitä yhden mielenkiintoisimmista kielistä opiskella, opettaa ja tutkia. Siitä on olemassa kolme päämurretta, pohjois- tai äänis- ja keskivepsä, joille nykyinen vepsän kirjakieli pohjautuu, sekä etelävepsä.

Paneudun esityksessäni etelävepsään, joka on vepsän murteista vähiten tutkittu, ja joka on myös tulevan väitöskirjani aihe. Tarkastelen etelävepsän murrenäytteitä (Kettunen 1920) ja vertailen etelävepsän muotorakennetta, kuten sijapäätteitä ja verbitunnuksia, äänisvepsän sekä keski- ja kirjavepsän vastaaviin tunnuksiin. Menetelmiltään tutkimukseni on kielimaantieteellinen, historiallis-vertaileva ja deskriptiivinen.

Etelävepsän taivutusmorfologia eroaa huomattavasti äänis- ja keskivepsästä, kuten tulee esille myös pro gradu -tutkielmassani (Vardaka 2024). Myös käynnissä olevan sanakirjaprojektini puitteissa Vepsän kelen Openduzvajehnik ”Vepsän kielen Opetussanasto”, jonka esittelin Itä-Suomen yliopiston tutkimusseminaarissa (Vardaka 2025), teen jatkuvasti havaintoja etelävepsän omaleimaisuudesta.

Kun vepsälle kehitettiin kirjakieli (ks. Zaitseva 2005), etelävepsää ei sisällytetty sen murrepohjaan. Etelävepsä ei siis ole päässyt rikastuttamaan kirjakieltä, ja se on jäänyt sivuun vepsän kielen elvytyshankkeista. Tavoitteeni on elvyttää vepsän dialektologista vaihtelua edistämällä sen eri murteiden aktiivisempaa käyttöä. Tutkimustulosten pohjalta voidaan esimerkiksi kehittää työkaluja, kuten digisanakirjoja ja oppikirjoja. Lisäksi tutkimus voi herättää kiinnostusta sekä vepsäläisten yhteisössä ja sen ulkopuolella murteiden ja variaation hyödyntämiseen myös kirjallisessa tuotannossa.

Lähteet

Kettunen, Lauri 1920: *Näytteitä etelävepsästä I*. Eripainos aikakauskirja ”Suomen” IV jakson 18. osasta. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Vardaka, Konstantina 2024: *Vepsän ja lyydin kirjakielten kehitys. Vertaileva tutkimus normitettujen kirjakielten sijajärjestelmistä ja niiden murrepohjasta*. Itä-Suomen yliopisto. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/32151>

Vardaka, Konstantina 2025: Vepsän kielen ilta. Tutkimusseminaari UEF 07.05.2025 = Vepsän kelen eht. Oppindseminar UEF 07.05.2025.

https://www.academia.edu/129245157/Veps%C3%A4n_kelen_eht_Oppindseminar_Veps%C3%A4n_kielen_ilta_Tutkimusseminaari_UEF_07_05_2025

Zaitseva, Nina 2005: Vepsän kielestä ja murteista. Teoksessa: Lassi Saressalo (toim.). *Vepsä. Maa, kansa, kulttuuri*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1005 ja Tampereen museoiden julkaisuja 81, Helsinki: SKS-kirjat, s. 152–162.

Kieltenopiskelijat kriittisinä generatiivisen tekoälyn käyttäjinä

Outi Veivo

Turun yliopisto

Suuriin kielimalleihin perustuvat generatiivisen tekoälyn työkalut ovat nopeasti mullistaneet eri asiantuntija-aloilla tarvittavaa osaamista. Digitaalisen lukutaidon (ks. esim. Kern, 2025) lisäksi tarvitaan myös tekoälylukutaitoa (esim. Ng ym. 2021) ja erityisesti kriittistä tekoälylukutaitoa (Pérez-Paredes ym. 2025). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, miten tulevat kielialan ammattilaiset, eli suomalaiset kielenopiskelijat käyttävät generatiivisen tekoälyn työkaluja korkeakouluopinnoissa ja millaista kriittistä tekoälylukutaitoa heillä on.

Tutkimuksen aineisto (n = 193) on kerätty kyselytutkimuksella vuoden 2025 keväällä ja syksyllä. Aineiston avulla selvitetään, missä määrin ja mihin tarkoituksiin kielenopiskelijat kertovat hyödyntävänsä generatiivisen tekoälyn työkaluja, ja millaisiksi he kokevat niiden tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet. Erityistä huomiota kiinnitetään kriittiseen tekoälylukutaitoon, eli siihen miten opiskelijat arvioivat tekoälyn käyttöä eettisesti ja kriittisesti, esimerkiksi vinoumien, plagioinnin ja tietosuojan näkökulmista. Aineiston avulla tarkastellaan myös kriittisen tekoälylukutaidon kehittymistä vertaamalla HuK-tasoisia opiskelijoita FM-tasoisiiin opiskelijoihin.

Tutkimuksen tulokset syventävät ymmärrystä siitä, miten opiskelijat suhtautuvat tekoälyyn ja käyttävät sitä oppimisensa tukena suomalaisessa korkeakoulukontekstissa. Niitä arvioidaan kriittisen tekoälylukutaidon viitekehyksen avulla. Lisäksi esityksessä pohditaan, miten kielialan pedagogisia käytänteitä voitaisiin kehittää tukemaan generatiivisen tekoälyn hyödyntämistä vastuullisesti, kriittisesti ja oppimista vahvistavalla tavalla.

Lähteet

Kern, R. (2025). New Literacies: A Historical Perspective. In: McCallum, L., Tafazoli, D. (eds) The Palgrave Encyclopedia of Computer Assisted Language Learning. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/9783031514470_241

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Chu, S. K. W., & Qiao, M. S. (2021). *Conceptualizing AI literacy: An exploratory review*. Computers and Education: Artificial Intelligence, 2, 100041. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100041>

Pérez Paredes, P., Curry, N., & Ordoñana Guillamón, C. (2025). Critical AI literacy for applied linguistics and language education students. Journal of China Computer Assisted Language Learning. <https://doi.org/10.1515/jccall.2025.0005>

Sujuvuus vieraan kielen nimeämistehtävässä: epäsujuvuudet sanahaun ilmentäjinä

Outi Veivo, Sanna Olkkonen & Pekka Lintunen

Turun yliopisto / Turun yliopisto / Turun yliopisto

Nimeämistehtävät tarjoavat arvokkaan ikkunan sanahaun prosesseihin ja siihen, millaisia piirteitä kielellinen sujuvuus saa vierasta kieltä käytettäessä. Sitä voidaan tarkastella esimerkiksi nopeuden (*speed fluency*), tauottamiseen (*breakdown fluency*) ja korjaussujuvuuden (*repair fluency*) näkökulmista (Segalowitz, 2010; Tavakoli & Skehan, 2005; Lennon, 2000). Tässä tutkimuksessa keskitytään näistä kahteen viimeiseen ja erityisesti siihen, millaisia epäsujuvuuksia nimeämisessä esiintyy silloin kun kohdesanaa ei tiedetä tai kun siinä on epätarkkuuksia.

Aineisto kerättiin niin sanotulla verkostotehtävällä, jossa osallistujien piti nimetä ruudulla näkemiään kuvia kahdeksan kuvan verkostoissa, jotka olivat nähtävillä vain rajoitetun ajan. Tätä tehtävää on käytetty aiemmin myös ensikielen nimeämissujuvuuden tutkimiseen (Hartsuiker & Notebaert, 2010). Tutkimukseen osallistui 34 edistynyttä englanninoppijaa, joiden ensikieli oli suomi. Aineistoa analysoidaan laadullisesti ja keskitytään erityisesti tauottamiseen ja korjaussujuvuuteen tilanteissa, joissa kohdesanaa ei tunneta tai sitä ei kyetä palauttamaan mieleen annetun ajan puitteissa.

Tulokset osoittavat, että tauottaminen ei ainoastaan heijasta sanahaun vaikeutta, vaan toimii myös resurssina puheen suunnittelussa. Korjaussujuvuuden piirteet, kuten toistot, pidennykset ja erilaiset korjaukset, puolestaan saattavat näyttäytyä strategioina, joilla puhujat ostavat aikaa epäonnistuneen sanahaun hetkellä. Tutkimuksen tuloksia suhteutetaan laajempaan keskusteluun vieraan kielen sujuvuudesta: epäsujuvuudet aikarajoitetussa nimeämistehtävän eivät ole pelkkiä häiriöitä, vaan ne heijastavat myös joustavaa sopeutumista kognitiivisiin rajoitteisiin.

Lähteet

Hartsuiker, R. J., & Notebaert, L. (2010). Lexical access problems lead to disfluencies in speech. *Experimental Psychology*, 57 (3), 169–177. <https://doi.org/10.1027/1618-3169/a000021>

Lennon, P. (2000). The lexical element in spoken second language fluency. In H. Riggenbach (Ed.), *Perspectives on fluency* (pp. 25–42). University of Michigan Press.

Segalowitz, N. (2010). *Cognitive bases of second language fluency*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203851357>

Tavakoli, P., & Skehan, P. (2005). Strategic planning, task structure, and performance testing. In R. Ellis (Ed.), *Planning and task performance in a second language* (pp. 239–273). John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/llt.11.15tav>

From in-service training to collaborating: Developing language teacher assessment practices in dialectical teacher-researcher partnership

Vera Vesala & Dmitri Leontjev

Jyväskylän yliopisto / Jyväskylän yliopisto

Research has shown that unidirectional in-service teacher training does not always lead to developments in classroom practices (Tsagari & Vogt, 2017). In this presentation, we propose an alternative, reconceptualising teacher-researcher relationship in teacher professional development as dialectical teacher-researcher collaboration. Building on Vygotskian praxis, we report on our partnerships with teachers ($n=14$) in which we as researchers contributed by introducing theoretical frameworks and concepts whereas teachers as practitioners validated these in the classroom. This allowed us to jointly work towards resolving classroom challenges that teachers considered important for their practice. Using data from early video-recorded teacher workshops and recent researchers' audio- and video-recorded meetings with teachers, we will illustrate two stages of our collaboration: (a) early part, where we introduced theoretical concepts and frameworks guiding our collaboration and learned about teacher classroom challenges and (b) the current stage of us working towards developing teacher classroom practices. We will focus on the teachers' engagement with dynamic assessment (DA) framework, whose goal is diagnosing learner abilities in the process of maturing and combine teaching and assessment into a one activity (Poehner, 2008). We will highlight how teachers (a) built their understanding of the DA framework and (b) used the information from their learners' performance on computerised DA of L2 reading to change their classroom practices. We will discuss how our praxis with the teachers allowed for developing classroom practices which are rooted in teachers' own experiences and which allow for addressing unique challenges that teachers face in the classroom.

References

- Poehner, M. E. (2008). *Dynamic Assessment: A Vygotskian Approach to Understanding and Promoting L2 Development*. Springer.
- Tsagari, D., & Vogt, K. (2017). Assessment Literacy of Foreign Language Teachers around Europe: Research, Challenges and Future Prospects. *Papers in Language Testing and Assessment*, 6(1), 41–63.

What is left out? A reflexive account of the politics of heritage language

Polina Vorobeva

Jyväskylän yliopisto

Heritage language (HL) has been used in the context of family multilingualism to refer to a language transmitted within the family, while overlooking other aspects that influence this process. However, recent scholarship is increasingly discussing the connections between emotions, identity, and HL, challenging HL's unproblematic nature (e.g., Little, 2020). In this chapter, I will take the discussion further by building on my work with single mothers in Finland who were supporting their children's Russian, one of their heritage languages– a background that I shared with them.

This paper is guided by two concepts: motherscholar (Matias, 2022), a coalesced position, where research is informed by mothering and mothering is informed by research, and reflexivity of discomfort (Pillow, 2010), a reflexive practice that helps reveal the moments of unease. The paper draws on four ethnographically informed vignettes with a critical look at what is left out when HL is approached as something static that is passed on from one generation to another in the context where family languages are contingent on historical developments and sociopolitical changes. This includes colonial entanglements, such as Russian becoming the dominant family language, overshadowing other minoritized family languages. The chapter reflects on how the researcher is implicated in the politics of heritage, where, due to methodological choices, some heritage overshadows others. It has practical implications for research-informed language policies in Finland concerning migrant families.

References

Little, S. (2020). Whose heritage? What inheritance?: conceptualising family language identities. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 23(2), 198–212. <https://doi.org/10.1080/13670050.2017.1348463>

Matias, C. E. (2022). Birthing the Motherscholar and Motherscholarship. *Peabody Journal of Education*, 97(2), 246–250. <https://doi.org/10.1080/0161956X.2022.2055897>

Pillow, W. (2003). Confession, catharsis, or cure? Rethinking the uses of reflexivity as methodological power in qualitative research. *International journal of qualitative studies in education*, 16(2), 175–196.

Monikielisyys ja kääntäminen tutkimustyössä

Erja Vottonen, Juho Suokas, Juha Lång, Elina Kainulainen, Helka Riionheimo & Esa Penttilä

Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto / Itä-Suomen yliopisto

Englanti on nykyisin tieteen *lingua franca*, ja sen valta-asema luo vääristyneitäkin mielikuvia englannin roolista tutkimustyössä. Englannin ylivoima julkaisukielenä, konferenssikielenä ja kansainvälisten tutkimusryhmien yhteisenä kielenä peittää näkyvistä tutkijoiden eri äidinkieliä ja tutkittavan maailman monikielisyyttä. Todellisuudessa tutkijat tietenkin puhuvat monia kieliä ja viestivät toistensa kanssa eri kielillä. Tutkimusaineistoa kootaan niillä kielillä, joita tutkittavat henkilöt tai yhteisöt käyttävät. Englanti ei ole myöskään ainoa julkaisukieli, vaan tutkimuksia on julkaistu ja julkaistaan myös muilla kielillä; eri aloilla ja eri maissa voi olla jopa tarkoituksenmukaisempaa julkaista muulla kielellä kuin englanniksi. Lisäksi paikallisille yleisölle viestitään mielellään paikallisilla kielillä.

Tässä esitelmässä tarkastelemme tutkijan työn monikielisyyttä ja tarjoamme esimerkkejä siitä, millaisissa tilanteissa monikielisyys näyttäytyy tutkijan työn eri osa-alueilla.

Käsitlemme aihetta eri perspektiiveistä, jotka ulottuvat arkielämän vuorovaikutuksesta tutkimusta ohjaaviin taustaoletuksiinkin. Tuomme erityisesti näkyviin tutkijan liikkumista eri kielten välillä ja siihen sisältyvää kääntämistä. Esille nousee myös kääntämiseen ja monikielisyyteen liittyviä tutkimuseettisiä kysymyksiä.

Tutkimuksemme on osa hanketta, jossa tutkimme monikielisyyden ja kääntämisen monitahoista roolia tieteellisessä tutkimustyössä. Tutkimusaineisto koostuu eri alojen tutkijoiden haastatteluista (n = 60), jotka on tehty suomalaisissa ja eurooppalaisissa yliopistoissa keväällä 2025. Haastatteluissa käy ilmi, että vaikka tutkijat saattavat itse ajatella toimivansa pelkästään englannin kielellä, tutkimustyön eri vaiheisiin ja konteksteihin sisältyy silti monikielisyyttä.

Näkövammaisten aikuisten näkemyksiä syrjimättömästä kielestä

Vilma Wacklin & Juuli Vallinen

Tampereen yliopisto / Tampereen yliopisto

Syrjimättömyys on arvo, jota laki velvoittaa noudattamaan. Syrjimättömyys ulottuu myös kieleen, mutta toistaiseksi suomeksi on julkaistu vain muutamia syrjimättömän kielen oppaita (esim. Vainikainen 2022). Nämä taas eivät pohjaa suomen kielen tutkimukseen. Esitelmäni käsittelee suomen kielen tutkimusta, jossa selvitetään näkövammaisten aikuisten käsityksiä syrjimättömästä kielestä sekä näkövammaisuuteen liittyvistä termeistä.

Näkövammaisuutta on aiemmin kielentutkimuksessa lähestytty kielen kehitykseen liittyvistä näkökulmista (Sak-Wernicka 2023: 163). Näkökulmia voi kuvata vammalähtöisiksi. Tutkimuksessani kiinnostus on vamman sijaan näkövammaisissa itsessään ja siinä, kuinka heidän kokemuksensa vaikuttavat kielellisiin käsityksiin. Tutkimus lähestyy näkövammaisuutta siis vammaisuuden sosiaalisen ja vähemmistömallin kautta (ks. Valtasalmi ym. 2025: 101–103).

Tutkimuksen aineisto koostuu ryhmäkeskusteluista. Keskustelijat ovat näkövammaisia aikuisia (N = 10–15), joiden äidinkieli on suomi. Aineistoa analysoidaan diskurssintutkimuksen menetelmin ennen kaikkea kielellisen affektin näkökulmasta. Kielellisen affektin piiriin lukeutuvat tunteet, emootioiden ja suhtautuminen. (Tieteen termipankki 2025, s. v. *affektinen ilmaus*.) Esitelmässä kootaan yhteen aiheen kannalta olennaista teoriataustaa ja esitetään keskusteluaineistosta tehtyjä havaintoja ja alustavia tuloksia.

Keskusteluaineisto on moninkertaisesti moniäänistä. Esimerkiksi emootioiden suhteen voidaan kysyä, kenen emootioista kulloinkin on kyse. Tulosten voi odottaa kertovan paitsi termeihin liittyvistä käsityksistä ja mielipiteistä myös laajemmin siitä, millaista näkövammaisena eläminen on suomalaisessa yhteiskunnassa. Keskustelu paljastaa myös näkövammaisyhteisön sisäisiä hierarkioita ja niiden vaikutuksia kokemuksiin (esim. täysin sokea vs. heikkonäköinen).

Tutkimuksen tuloksia voidaan soveltaa paitsi syrjimättömän kielen ohjeistusten laatimiseen myös vammaispalveluiden kehittämiseen. Tutkimus tuo myös kielitieteellistä tietoa sellaisesta näkökulmasta, josta sitä ei toistaiseksi ole aiemmin tuotettu.

Lähteet

Sak-Wernicka, J. (2023). Methodology for conducting linguistic research into visual impairment. Challenges and recommendations. Julkaisussa *Linguistics beyond and within* 9, 163–171. <https://doi.org/10.31743/lingbaw.17022>

Tieteen termipankki (2025). Kielitiede: affektinen ilmaus. Saatavilla
https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:affektinen_ilmaus (viitattu 5.9.2025).

Vainikainen, E. (2022). *Syrjimätön kieli. Opas inklusiiviseen kielenkäyttöön ja viestintään*. Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry. Saatavilla
https://www.ksl.fi/app/uploads/2022/03/KSL_Syrjimaton_kieli_saavutettava.pdf (viitattu 4.9.2025).

Valtasalmi, I., Siltaloppi, S., Wacklin, V., Mustanoja, L. (2025). Kymmenen havaintoa syrjimättömästä kielestä, Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 2025, 99–130.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202504163772>

Exploring Challenges and Futures for Language Teaching in Europe through Causal Layered Analysis

Samira Yaghouti

Turun yliopisto

The future of language education in Europe is increasingly shaped by complex sociopolitical, technological, and institutional changes, yet little is known about how language teachers themselves understand these transformations or anticipate what lies ahead. This presentation investigates how educators across Europe perceive both current challenges and long-term concerns in their profession, using a critical futures approach to surface layered narratives and possible trajectories for language teaching. Data were collected through an open-ended online questionnaire, completed by 15 teachers working in diverse European contexts. The questionnaire was explicitly structured using causal layered analysis (CLA), a method from Futures Studies that explores issues across four levels: litany, systemic causes, worldviews, and myths/metaphors. Responses were coded inductively at each layer to identify patterns and deeper framings. Litany-level responses highlighted surface frustrations with policy change, time constraints, and classroom realities; systemic responses pointed to digital inequalities, teacher training gaps, and tensions between equity and standardization. At the worldview level, participants described competing paradigms of language learning—between instrumental models and inclusive, learner-centered visions. Metaphorical framings included language as a “gateway,” teaching as “juggling,” and AI as a “double-edged sword.” These insights were synthesized into four scenarios using Jim Dator’s alternative futures framework: Continuation, Collapse, Discipline, and Transformation. Methodologically, the study demonstrates how a CLA-aligned instrument and coding can translate bottom-up teacher perspectives into scenario conversations that are actionable for applied linguistics, language education policy, and multilingual pedagogy. Practically, it highlights priorities for assessment redesign, teacher education (plurilingual and AI literacies), and targeted support for newcomer learners. This presentation forms part of my doctoral research on developing a Nordic model for sustainable multilingualism through critical futures methods.

Keywords: language education, multilingualism, Futures Studies, Causal Layered Analysis (CLA), scenario building, education policy